



ORVOSKARI, HIRMONDÓ

Pécs, 2018. november



TARTALOM

A Kari Tanács ülései

A „100 éves a pécsi orvosképzés” című jubileumi emlékülés előadásai: Mérőföldkövek a pécsi orvosképzésben (Lénárd László); A 100 év tanulmányai (Németh Péter)

Centenáriumi kiállítás-bemutató
(Méreg Márton, Schmelcz-Pohánka Éva)

„Mindig a segítő szándék és a megoldásközpontúság vezérelt, ezek voltak az alapelveim
(Interjú Fischer Emil professzorral – Schweier Rita)

A Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár újabb szolgáltatása (Gracza Tünde, Szabolcsi Csilla)

Kutatók Éjszakája – 2018.
(Tamás Andrea, Duga Zsófia, Csehné Praks Anikó)

„Megvalósult az álmunk azzal, hogy kivihetjük a műtetteket a gyakorlati terembe”
(Interjú Wiegand Norbert klinikaigazgatóval és Patczai Balázs osztályvezetővel – Schweier Rita)

VII. Szentágotthai Nap – kitüntetések

Az egyetemi költségvetésből beszerzett külföldi szakfolyóirataink kihasználtságáról
(Besse Péter; Milánkovics Róbert, Gracza Tünde)

Szaknyelvtanítók és Kutatók Országos Egyesületének konferenciája (Rébék-Nagy Gábor)

ERS Kongresszus (Török Zsófia, Sárosi Veronika)

Európai Egyetemek Szervezete (AMSE) konferenciája
(Kovács L. Gábor, Tamás Andrea, Duga Zsófia, Kajtár Korinna, Maróti Péter)

„Az a fontos, hogy magunk is élvezzük, amit csinálunk”
(Interjú Ohmacht Róbert professzorral)

Pécsi Kardiológiai Prevenció és Rehabilitációs Kongresszus és Kardiológiai Napok
(Szabados Eszter, Nógrádi Ágnes)

Pécsi Oktató Családvadász Találkozó (Heim Szilvia)

TDK-börze (Trencsényi Eszter)

A Magyar Urológus Társaság Kongresszusa
(Sarlós Donát Péter)

Első Magyar Egészségügyi Szimulációs Konferencia
(Rendeki Szilárd)

Látogatás a Richter Gedeon Gyógyszergyárban és a Ssemelweis Egyetem Farmakognózi Intézetében
(Ádám Zoltán, Bencsik Tímea)

Röviden: TDK-börze; A finnországi hasadék munkacsoport látogatása; Pilaszanovich vendégprofesszori előadás; Pécsiek a cardiovascularis képalkotás budapesti rendezvényén stb.

Közegészségügy (1909-1918) (Gracza Tünde)

Intézeti, klinikai hírek

Sajtószemle

Dr. Szolcsányi János
Dr. Szmolenszky Tamás
Dr. Szirmai Imre

A címlapon Barthó Loránd és Sebők Béla, középen Mánfal György, a hátsó borítón Szendrő László fotói.

A Kari Tanács 2018. szeptember 27-i ülésének határozatai

24/2018. (09.27.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel támogatta a PTE, ÁOK dékánhelyetteseinek megválasztását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Czopf László PTE, KK, I. sz. Belgyógyászati Klinika	70	0	1
Dr. Reglődi Dóra PTE, ÁOK, Anatómiai Intézet	71	0	0
Dr. Tényi Tamás PTE, KK, Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika	70	0	1

25/2018. (09.27.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel jóváhagyta a kari állandó bizottságok elnökeinek megválasztását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Angol Program Bizottság: Ifj. Dr. Gallyas Ferenc	70	0	1
Doktori és Habilitációs Tanács: Dr. Szekeres Júlia	66	4	1
Feedback Bizottság: Dr. Füzesi Zsuzsanna	70	0	1
Informatikai Bizottság: Dr. Kiss István	70	0	1
Kreditátviteli Bizottság: Dr. Horváth Judit	70	0	1
Kurrikulum Bizottság: Dr. Komócsi András	71	0	0
Német Program Bizottság: Dr. Than Péter	71	0	0
Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága: Dr. Büki András	71	0	0
Pályázati és Ösztöndíj Bizottság: Dr. Karádi Zoltán	70	1	0
Sajtóbizottság: Dr. Barthó Loránd	71	0	0
Szak- és Továbbképző Központ: Dr. Vincze Áron	70	1	0
Szakmai Előmeneteli Bizottság: Dr. Szekeres Júlia	68	3	0
Tanulmányi Bizottság: Dr. Pethő Gábor	71	0	0
Tudományos Bizottság: Dr. Seress László	69	2	0
Tudományos Diákköri Tanács: Dr. Ertl Tibor	71	0	0



Felelős szerkesztő: Bogár Lajos.

Szerkesztők: Ábrahám Hajnalka, Barthó Loránd, Bátor Judit, Gracza Tünde, Hollósy Tibor, Kozári Adrienne, Ludány Andrea. Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke.

A szerkesztőség címe: PTE, Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12. Tel.: 72/536-116. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu

■ HU ISSN 1586-1031. Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295. Nyomtatta a PTE Nyomdája.

26/2018. (09.27.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel jóváhagyta a Kreditívvel Bizottság tagjainak megválasztását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Barakonyi Alíz PTE, KK, Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet	70	1	1
Fenyvesi Nicola hallgató	70	0	2
Dr. Lovász Bálint hallgató	70	0	2

27/2018. (09.27.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel jóváhagyta a Pályázati és Ösztöndíj Bizottság tagjainak megválasztását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Garami András PTE, ÁOK, Transzlációs Medicina Intézet	67	1	1
Dr. Gaszner Balázs PTE, ÁOK, Anatómiai Intézet	69	0	0
Dr. Pál Endre PTE, KK, Neurológiai Klinika	68	0	1
Dr. Szabó István PhD-hallgató	66	0	3
Kerekes Júlia hallgató	66	0	3
Kopjár Eszter Gabriella hallgató	65	0	4
Szente Anna hallgató	66	0	3

28/2018. (09.27.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel jóváhagyta a Tanulmányi Bizottság tagjainak megválasztását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Balaskó Márta PTE, ÁOK, Transzlációs Medicina Intézet	72	0	0
Dr. Gombos Katalin PTE, KK, Laboratóriumi Medicina Intézet	72	0	0
Dr. Marada Gyula PTE, KK, Fogászati és Szájsebészeti Klinika	71	1	0
Dr. Mikó Éva PTE, KK, Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet	71	0	1
Dr. Sebők Ágnes PTE, KK, Neurológiai Klinika	71	0	1
Edvi Borbála hallgató	69	0	3
Fekete Bálint hallgató	69	0	3
Fenyvesi Nicola hallgató	69	0	3
Jakab Veronika hallgató	69	0	3
Kálmán Bernadett hallgató	69	0	3
Tóth-Pál Zsófia hallgató	69	0	3

29/2018. (09.27.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar szakmai előmeneteli kritériumainak és az oktatói munkakörre vonatkozó pályázat elbírálási rendszabályzatát.

30/2018. (09.27.)/ a számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa 35 igen, 14 nem, 11 tartózkodás mellett támogatta a PTE, ÁOK, Habilitációs Szabályzat 2. sz. mellékletének bekezdését, melyben foglaltak szerint a habilitációs pályázat benyújtását megelőző öt évben a pályázónak legalább öt cikke legyen, melyek közül legalább egy cikk Q2 minősítésű.

30/2018. (09.27.)/ b számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa 10 igen, 28 nem, 22 tartózkodás mellett elutasította a PTE, ÁOK, Habilitációs Szabályzat 2. sz. mellékletének ötödik bekezdésében foglalt kitétel, mely szerint a pályázó négy, legalább Q2 minősítésű teljes tudományos szakcikke között nem lehet review, metaanalízis és multicenter study és a rövid közlemények kategóriájába eső közlemény.

30/2018. (09.27.)/ c számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa 58 igen, 1 nem, 1 tartózkodás mellett elfogadta a PTE, ÁOK, Habilitációs Szabályzat módosítását a 30/2018. (09.27.)/b sz. határozatban említett módosítások figyelembe vételével, azaz a teljes szabályzatot, kivétel alábbi bekezdésben foglaltakat: „További kívánalom, hogy a pályázó 4 legalább Q2 besorolású teljes tudományos szakcikk első vagy – témavezetőként – utolsó vagy levelező szerzője legyen, és ezek között a megosztott első-, vagy utolsó-, vagy levelező szerzőségű cikk(ek) ½-ként számítható(k) be. Az idesoroltak között nem lehet esettanulmány, review, metaanalízis, multicenter study és a rövid közlemények kategóriájába eső közlemény sem.”

31/2018. (09.27.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag jóváhagyta a 2019/2020. tanévben beiratkozó hallgatók költségtérítési díjait.

A Kari Tanács 2018. november 15-i ülésének határozatai

32/2018. (11.15.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel jóváhagyta a szervezeti egységvezetői pályázatokat:

Név	Igen	Nem	Tart.	Érvénytelen
Dr. Biró Zsolt PTE, KK, Szemészeti Klinika	32	26	18	0
Dr. Csutak Adrienne Debreceni Egyetem, KK, Szemklinika	48	16	11	1
Dr. Nagy Ákos PTE, KK, Fogászati és Szájsebészeti Klinika	71	3	2	0
Dr. Tényi Tamás PTE KK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika	75	1	0	0
Dr. Wiegand Norbert PTE, KK, Traumatológiai és Kézsebészeti Klinika	75	1	0	0

33/2018. (11.15.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel támogatta a tudományos főmunkatársi pályázatot:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Kovács Gergely PTE, ÁOK, Élettani Intézet	73	1	1

34/2018. (11.15.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel támogatta a címzetes egyetemi tanári cím adományozását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Mátyus Péter Semmelweis Egyetem, Digitális Egészségtudományi Intézet	76	0	0

35/2018. (11.15.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag jóváhagyta a Hemogenetikai Tanszék átnevezését Igazságügyi Genetikai Tanszékre.

36/2018. (11.15.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa 4 tartózkodás mellett támogatta a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat módosítását.

Új elnök a Tanári Testület élén

Karunk Tanári Testülete szeptember 26-i ülésén új elnököt választott tagjai sorából.

Az új vezető *dr. Dóczi Tamás* professzor lett.

Centenárium kiállítás-bemutató

„...a pozsonyi egyetem nem akar filiáléja lenni a budapestinek...”

Emlékezés a 100 éve megalapított pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem Orvostudományi Karára (egyetemtörténeti kiállítás)

“...the university of Bratislava will not be the filia of Budapest...”

Remembrance of the Faculty of Medicine of the Hungarian Royal Elisabeth University of Bratislava, founded 100 years ago (university history exhibition)

Az évfordulós ünnepségek mindenkor lehetőséget adnak a történeti visszatekintésekre: így az Általános Orvostudományi Kar centenáriuma egy változásokkal bőven tarkított évszázad történéseit vetítik elénk. A nagy múltú egyetemek kiemelt feladata históriájuk feltárása, kutatása, valamint a különböző korszakokból fennmaradt relikviák, dokumentumok gyűjtése, rendszerezése és adott tematikájú kiállításokban való bemutatása. Ennek több évtizedes hagyománya van a Pécsi Tudományegyetemen.

1976 tavaszán Ádám Antal, az akkor már kétkarú (Állam- és Jogtudományi Kar, Közgazdaságtudományi Kar) Pécsi Tudományegyetem dékánhelyettese vetette fel a Pécsi Egyetemi Könyvtár szervezeti egységén belül egy Egyetemtörténeti Archivum létrehozását, amelynek célja az volt, hogy az egyetem és a karok, valamint az egyéb egyetemi intézmények működésére vonatkozó dokumentumokat, tárgyi emlékeket összegyűjtse, feltárja és megőrizze az utókor számára.

A történetiség prezentációja felé tett második nagy lépés 1992-ben, a középkori pécsi egyetem megalapításának 625 éves évfordulója kapcsán valósult meg. A Pécsi Orvostudományi Egyetem rektora, Kelényi Gábor kezdeményezésére, valamint Benke József szakmai munkájának eredményeképpen megnyílt az első egyetemtörténeti kiállítás, amely nagyrészt a pécsi orvosképzés előzményeit hivatott bemutatni az orvostudomány történeti változásainak felvillantása mellett. Ez a kezdeményezés hatalmas leletmentő munkát indított meg a jogelőd intézmények korai és korabeli, még fellelhető tárgyi és írásos emlékeinek felkutatásában és összegyűjtésében.

A következő állomás szintén Benke József nevéhez kapcsolódóan egy, a pécsi felsőoktatás többi tudományterületére is fókuszáló egyetemtörténeti bemutató lett, amelyet a Pécsi Tudományegyetem mellett Pécs Megyei Jogú Város is felkarolt.

2000. szeptember 1-jén a Király utcai Vasváry-házban Tóth József rektor adta át a második egyetemtörténeti kiállítást, amelyet a helyszín funkcióváltása miatt 2006. október 31-én sajnálattal felszámoltak.

Egy új, immáron interaktív, látogatóbarát, a középkori kezdetektől 2010-ig bezáró időintervallumot felölelő kiállítás létrehozására, valamint az egyetemtörténeti relikviák őrzésére Lénárd László rektor az Egyetemi Könyvtár vezetését, személyesen Fischerné Dárdai Ágnes főigazgatót kérte fel. A 2010. november 17-én Pásztor Andrea muzeológus (Janus Pannonius Múzeum) szakmai koncepciója alapján öt teremben kialakított kiállítás megnyitása mellett a Központi Könyvtár Történeti Gyűjtemények Osztálya feladata lett a közérdekű muzeális gyűjtemény rangot kapott Pécsi Egyetemtörténeti Gyűjtemény működtetése, a Pécsi Tudományegyetem és jogelőd intézményeinek vonatkozó tárgyi, dokumentum- és fotóanyagának gyűjtése, megőrzése, gondozása, feldolgozása, kutathatóságának biztosítása, továbbá időszaki kiállítások megszervezése.

Míndeközben az egyetemi integráció következtében 2003-ra felmerült az igény az egyetemtörténeti iratanyag gondozását vállaló levéltári egység létrehozására is, amelynek megszervezésére Lengvári Istvánt kérték fel. A közgyűjtemény 2004. január 1-jével a Központi Könyvtár szervezeti egységeként állt fel, 2005-től pedig önálló egyetemi szervezeti egységként szaklevéltári minőségben működik.

E két intézmény napi feladata a Pécsi Tudományegyetem karainak és hivatali egységeiben keletkezett történeti dokumentációk, tárgyi emlékek rendszeres gyűjtése, rendszerezése és kutathatóvá tétele. Az egyetemtörténeti közgyűjtemények munkatársai egy-egy évfordulós, tudományos szimpózium vagy időszaki kiállítás keretében kapnak lehetőséget munkájuk/kutatásaik eredményének bemutatására. Ilyen volt a 2018-as centenáriumi ünnepség is.



A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara a hagyományokhoz híven méltó megemlékezéssel tekint vissza a 100 éves évforduló kapcsán a közvetlen jogelőd, a pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem orvosi fakultásának megalapítására. A Pécsi Tudományegyetem fentiekben bemutatott egyetemtörténeti dokumentumokat őrző közgyűjteményei – a PTE, Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont, Történeti Gyűjtemények Osztálya (Pécsi Egyetemtörténeti Gyűjtemény), valamint a PTE Egyetemi Levéltár – közös kiállítással csatlakozott a megemlékezéshez.

Következzen dióhéjban a 100 éve alapított orvosi kar története. A pozsonyi Magyar Királyi Tudományegyetem létrejöttét a debreceni univerzitással együtt az 1912. évi XXXVI. törvény szentesítette. A pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem az eredeti tervek szerint négy fakultással kezdte volna meg működését: a Jog- és Államtudományi, az Orvostudományi, a Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi, valamint a Mennyiség-, Természettudományi és Mezőgazdasági Karral. Az orvosi kar az első tanévekben épülethiány miatt nem kezdte meg működését, a kar folyamatos szervezés alatt állt. Ennek ellenére az uralkodó 1914 januárjában elsőként három orvosprofesszort nevezett ki: Velits Dezsőt (szülészeti és nőgyógyászat), Herczog Ferencet (belgyógyászat), Bakay Lajost (sebészet).

Az 1914/15-ös tanévet 1914. október 3-án csak a jogi kar nyitotta meg. A világháború miatt a bölcsészeti karon csak az 1917/18-as tanév második szemeszterében, 1918. március 18-án kezdődhetett meg a tanítás. Az 1918. április 14-én gróf Apponyi Albert kultuszminiszter hathatós közbenjárására megalakult a pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem harmadik fakultása, az Orvostudományi Kar. Pekár Mihály dékán az alábbi beszéddel köszöntötte a megjelenteket: *“Önökkel együtt valamennyien átérezzük a jelen pillanat nagy kultúrtörténelmi jelentőségét. ... A véletlen úgy hozta, hogy ma is háborúban vagyunk, soha nem képzelt nagy világháború szakadt reánk, amelynek immár közeleg diadalmas befejezése... Ma világosan él mindenki előtt, hogy... háromféle orvosra van szükség*

1. laboratóriumi és boncolóorvosra,
2. a betegeket gyógyító kezelőorvosra,

B) Orvos-

Óra	Előadás, gyakorlat helye	Hétfő	Kedd
8-9	Fizikai intézet	Kinevezendő tanár: Kiselelti fiaika	Kinevezendő tanár: Kiselelti fiaika
8-9,10	Belklinika Sülly- és nőbetegklinika	Dr. Herczog Ferenc: Belklinikai előadások Dr. Velits Dezső: Szülészeti és nőgyógyászat	Dr. Herczog Ferenc: Belklinikai előadások Dr. Velits Dezső: Szülészeti és nőgyógyászat
9-10	Rémiai intézet Élettani intézet tantermben	Kinevezendő tanár: Kiselelti kómaia	Kinevezendő tanár: Kiselelti kómaia
9-11	Gyógyszerintézet	Kinevezendő tanár: Fiziológia	Kinevezendő tanár: Fiziológia
9,10-9,11	Bőr- és nemibeteg klinika	Dr. Veress Ferenc: Bőr- és nemibetegségek	Dr. Veress Ferenc: Bőr- és nemibetegségek
9,10-11	Sebészeti klinika	Dr. Bakay Lajos: Gyakorlati sebészet	Dr. Bakay Lajos: Gyakorlati sebészet
10-12	Élettani intézet tantermben	Kinevezendő tanár: Élettani gyakorlatok és demonstrációk	Kinevezendő tanár: Élettani gyakorlatok és demonstrációk
9,11-12	Szemklinika	Dr. Imre József: Előadás és gyakorlati szemészet	Dr. Imre József: Előadás és gyakorlati szemészet
11-12	Anatómiai intézet tantermben Állami kórház pro- jekturája	Kinevezendő tanár: Rendszeres anatómia Dr. Entz Béla: Kórházban gyakorlatok és demonstrációk	Kinevezendő tanár: Rendszeres anatómia Dr. Entz Béla: Kórházban gyakorlatok és demonstrációk
11-1	Kórházban intézet kórházintézet laboratóriumában Elme- és ideg- klinika	Dr. Reuter Camillo: Elme- és idegkórház	Dr. Reuter Camillo: Elme- és idegkórház
12-1	Kórházban intézet tantermben Kórtani intézet	Dr. Entz Béla: Rendszeres kórházban Dr. Pekár Mihály: Általános kórtan	Dr. Entz Béla: Rendszeres kórházban Dr. Pekár Mihály: Általános kórtan

tudományi kar.

Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
Kinevezendő tanár: Kiselelti fiaika Dr. Herczog Ferenc: Belklinikai előadások Dr. Velits Dezső: Szülészeti és nőgyógyászat	Kinevezendő tanár: Kiselelti fiaika Dr. Herczog Ferenc: Belklinikai előadások Dr. Velits Dezső: Szülészeti és nőgyógyászat	Kinevezendő tanár: Kiselelti fiaika Dr. Herczog Ferenc: Belklinikai előadások Dr. Velits Dezső: Szülészeti és nőgyógyászat	Kinevezendő tanár: Kiselelti fiaika Dr. Herczog Ferenc: Belklinikai előadások Dr. Velits Dezső: Szülészeti és nőgyógyászat
Kinevezendő tanár: Kiselelti kómaia Kinevezendő tanár: Fiziológia	Kinevezendő tanár: Kiselelti kómaia Kinevezendő tanár: Fiziológia	Kinevezendő tanár: Kiselelti kómaia Kinevezendő tanár: Fiziológia	Kinevezendő tanár: Kiselelti kómaia Kinevezendő tanár: Fiziológia
Dr. Mansfeld Géza: Gyógyszerhatástani	Dr. Mansfeld Géza: Gyógyszerhatástani	Dr. Mansfeld Géza: Gyógyszerhatástani	Dr. Mansfeld Géza: Gyógyszerhatástani
Dr. Veress Ferenc: Bőr- és nemibetegségek Dr. Bakay Lajos: Gyakorlati sebészet	Dr. Veress Ferenc: Bőr- és nemibetegségek Dr. Bakay Lajos: Gyakorlati sebészet	Dr. Veress Ferenc: Bőr- és nemibetegségek Dr. Bakay Lajos: Gyakorlati sebészet	Dr. Veress Ferenc: Bőr- és nemibetegségek Dr. Bakay Lajos: Gyakorlati sebészet
Kinevezendő tanár: Élettani gyakorlatok és demonstrációk Dr. Imre József: Előadás és gyakorlati szemészet	Kinevezendő tanár: Élettani gyakorlatok és demonstrációk Dr. Imre József: Előadás és gyakorlati szemészet	Kinevezendő tanár: Élettani gyakorlatok és demonstrációk Dr. Imre József: Előadás és gyakorlati szemészet	Kinevezendő tanár: Élettani gyakorlatok és demonstrációk Dr. Imre József: Előadás és gyakorlati szemészet
Kinevezendő tanár: Rendszeres anatómia Dr. Entz Béla: Kórházban gyakorlatok és demonstrációk	Kinevezendő tanár: Rendszeres anatómia Dr. Entz Béla: Kórházban gyakorlatok és demonstrációk	Kinevezendő tanár: Rendszeres anatómia Dr. Entz Béla: Kórházban gyakorlatok és demonstrációk	Kinevezendő tanár: Rendszeres anatómia Dr. Entz Béla: Kórházban gyakorlatok és demonstrációk
Dr. Reuter Camillo: Elme- és idegkórház	Dr. Reuter Camillo: Elme- és idegkórház	Dr. Reuter Camillo: Elme- és idegkórház	Dr. Reuter Camillo: Elme- és idegkórház
Dr. Entz Béla: Rendszeres kórházban Dr. Pekár Mihály: Általános kórtan	Dr. Entz Béla: Rendszeres kórházban Dr. Pekár Mihály: Általános kórtan	Dr. Entz Béla: Rendszeres kórházban Dr. Pekár Mihály: Általános kórtan	Dr. Entz Béla: Rendszeres kórházban Dr. Pekár Mihály: Általános kórtan



3. szervező orvosra, aki irányítója a szociális higiénia fejlesztését... nekünk itt Pozsonyban, egy speciális feladatunk is lesz: a pozsonyi egyetem nem akar filiáléja lenni a budapestinek...”¹

IV. Károly király (1916–1921) 1918 áprilisa folyamán további nyolc orvosprofesszort nevezett ki: Pekár Mihályt (kórtan), Fenyvessy Bélát (közegészségügy), Reuter Camillót (ideggyógyászat), Heim Pált (gyermekgyógyászat), Entz Bélát (kórházban és törvényszéki orvostan), Veress Ferencet (bőrgyógyászat), Mansfeld Gézát (gyógyszerhatástani) és ifj. Imre Józsefet (szemészet). Az 1918. április 14-én megalapult Orvostudományi Kar első (és egyetlen) dékánja Pekár Mihály (1918–1919), prodékánja pedig Fenyvessy Béla lett.

Az orvostudományi karon 1918 szeptemberében kezdetét vehette az oktatás a III., a IV. és az V. évfolyamokon, mert a négy nagy elméleti intézet – az anatómia, az élettan, a fizika és a kémia – épületei nem készültek el a Belnay utca 1–3. alatt, mire pedig alkalmassá tették azokat a csehszlovák kormány lefoglalta az építményt. Az orvoskar intézetei és klinikái a város kórházaiban és az átadott épületek falain belül kezdték meg működésüket. Az átalakítások és az előkészítő munkálatok jó ideig eltartottak. A mennyiség-, természettudományi és mezőgazdasági fakultás Po-

zsony városának csehszlovák megszállása miatt már nem tudott hallgatókat fogadni.

Az első világháború nagyban hátráltatta az egyetem és a kar működését. A professzorok erre az időre felfüggesztették oktatósi munkálataikat, és a háborúban súlyosan megsérült, rokkant személyek gyógyítására összpontosítottak. A hallgatók és oktatók közül többen is behívót kaptak és hősi halált haltak. 1919. január 1-jén a cseh csapatok megszállták Pozsonyt, a csehszlovák kormány pedig folyamatosan ellehetetlenítette az egyetem működését. Rendszeressé vált az oktatók nyugállományba küldése, letartóztatása, lakásaik rekvirálása. Az orvosi és a bölcsészettudományi karok oktatói és hallgatói több hullámban menekültek Budapestre. Szeptember 22-én a csehszlovák kormány által kiküldött bizottság átvette az egyetem épületeit és azok felszereléseit, ezáltal működését ellehetetlenítették. A magyar felsőoktatási intézmény szeptember 22–24-én, az orvoskari épületek erőszakos átvétele után beszüntette működését. Utolsóként október 10-én az egyetemi könyvtárat is átadták a csehszlovákoknak.

Csupán a jogtudományi kar számára biztosította Pozsonyban a csehszlovák iskolaügyi és népművelődési minisztérium az 1921/22-es tanév végéig az előadás és a vizsgáztatás jogát. Ennek gyakorlati megvalósulását viszont a csehszlovák kormány fellépése már 1921 nyarán meggátolta. Egy augusztusban kelt határozat alapján összegyűjtötték a kar összes iratait, felszerelési tárgyait, majd minden indoklás nélkül augusztus 20-án beszüntették a kar további működését.

Az egyetem pozsonyi időszaka folyamatos küzdelem volt kezdetben a karok megalakulásért, a fejlesztésért, végül a fennmaradásért. A trianoni határmódosítások miatt menekülni kényszerülő pozsonyi és a kolozsvári egyetem együttműködve Budapesten folytatta munkáját 1920 és 1923 között. Az Erzsébet Tudományegyetem Pécsre helyezésétől az 1921. évi XXV. törvény rendelkezett, végül 1923. szeptember 14-én tartották az első pécsi tanévnyitót. A pozsonyi universitasalapításnak gyümölcse majd Pécsen érhetett be.

Az Általános Orvostudományi Kar Romhányi György Aulájának emeleti részén négy tárlóban egy paravánon, továbbá egy oktatástopográfiai térképen berendezett történeti bemutatóban a fennmaradt tárgyi, dokumentum-, könyv- és fényképanyag segít-

ségével elevenedik meg a rövidke, de szakmai szempontból annál fontosabb pozsonyi Erzsébet tudományegyetemi időszak. A kar nemzetközi hallgatóira is figyelemmel levő kétnyelvű történeti vázlat mellett az egyes professzorok tudományos és oktatói munkássága, a tanórák és a vizsgarendszer elevenednek meg.

A Pécsi Tudományegyetem jogelődjének, a Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetemnek a pozsonyi éveiről, továbbá az Orvostudományi Kar alapításának körülményeiről szóló kiállításban az első paraván az Orvostudományi Kar intézeteit és professzorait mutatja be, a mellette látható térképen pedig a város nevezetességei mellett, a korabeli egyetemi épületek, a klinikák épületei, valamint a tanárok lakásai elevenednek meg.

A vitrinekben tárgyi emlékek és korabeli dokumentumok segítségével idéztük fel a pozsonyi orvostudomány mindennapjait. Az elsőkben korabeli tanrendek segítségével nyomon követhetővé válnak a kar szervezésének és működésének nehézségei. A második tárlóban az egyetemi mindennapokra reflektáló dokumentumok között találhattunk tanári fizetési könyvecskét, nyilvános tanári kinevezést és eskütételt, hallgatói indexet, beiratkozási lapot, valamint csoportképet a kar professzorairól. A harmadik vitrinben az oktatók szakmai munkásságát jelenítettük meg egy-egy szakkönyvvel vagy egyetemi jegyzettel. A címlapokat végignézve itt képet kaphatunk az orvostudomány korabeli állásáról és az aktuális kutatási területekről, kiemelt szakágakról. Végül az utolsó tárlóban a doktorrá avatás fennmaradt dokumentumait és az egyetemi reprezentáció tárgyait vehették szemügyre a látogatók.

A kiállításban a PTE, Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont, Pécsi Egyetemtörténeti Gyűjtemény, az Általános Orvostudományi Kar, Orvostörténeti Múzeum, a PTE, Egyetemi Levéltár valamint a Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár dokumentumai tekinthetők meg.

A kiállítást Méreg Martin koncepciója alapján dr. Gönczi Andrea, Méreg Martin és dr. Schmelcz-Pohánka Éva rendezte be.

A szöveges összeállítást készítette *Méreg Martin és dr. Schmelcz-Pohánka Éva*

¹Idézi: Benke József: Egyetemünk története. Pécs, 1999. 72.

„Rendezvény a sziklacsonttal”

A közelmúltban új, kétrészes, összesen 2,5 óra időtartamú oktató-DVD jelent meg Gerlinger Imre professzor szerkesztésében a Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinikáról. A kiadvány a „Rendezvény a sziklacsonttal” címet viseli.

A klinika ezzel egy régi adósságot igyekezett törleszteni a hazai szakmai közvélemény felé, illetve az érdeklődő kollégák kíváncsiságát is kielégítendő. A 2,5 órás kadáver-disszekciós anyag részletes magyarázattal szolgál az összes fülsebészeti alapműtétet illetően, hasznos műtéttechnika tanácsokkal látva el az érdeklődőket az implantológia alapjainak és az agyalapi sebészeti operatív tevékenység vonatkozásában is. A szerző célja az volt, hogy az érdeklődők a DVD megtekintése után illetve a 2 évvel ezelőtt megjelent „Fülészeti mozaikok” című könyvének magyarázatait felhasználva önállóan is képesek legyenek gyakorolni, kadáver-disszekciókat végrehajtani, fejlesztve gyakorlati képességeiket. A DVD anyaga szerves részét képezi az évente megrendezett Pécsi Sziklacsont Kurzusnak, melyre 2019 januárjában immáron 24. alkalommal kerül sor a klinika kollektívájának szervezésében.

A DVD megjelenítésében elvülhetetlen érdemeket szerzett *Kittkáné Bódi Katalin* illetve az Oktatástechnikai Csoport kollektívája, köszönet a munkájukért.



Lénárd László és Németh Péter professzor előadása a „100 éves a pécsi orvostudomány” című jubileumi emlékülésen, a Romhányi György Aulában, 2018. október 20-án

Mérföldkövek a pécsi orvostudományban

Dr. Lénárd László előadása

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!
Kedves Megjelentek!
Tisztelt Kollégák!

Kicsit elfogódottan állok itt, mert azt a megtisztelő felkérést kaptam, hogy az orvostudomány elmúlt száz évéről beszéljek. Amikor végiggondoltam, miről is szóljak, hogyan fogjak hozzá, akkor realizáltam, hogy 1963-ban, 55 évvel ezelőtt léptem be az egyetem kapuján. 1968-tól oktatok, 50 éve, azaz az évszázad felét itt töltöttem. Ez az én alma materem, amihez igyekeztem hű maradni, így aztán ez a beszámoló kissé szubjektív lesz. Próbálok kiemelni azt, amire rektor úr is utalt az imént, nevezetesen, hogy mindig voltak problémák, sokszor fenyegette a megszüntetés réme az egyetemet, mégis túléltek és itt vagyunk. Jelenleg pedig mondhatjuk, hogy jól állnak az egyetem ügyei. Alapvetően én is optimista vagyok, és szeretnék tisztelni nagy professzoraink előtt, akik mentették az egyetemet, mentették, ami menthető, és mindig a minőség megtartása lebegett a szemük előtt.

Röviden a kezdetekről: 1367-ben Vilmos püspök és Nagy Lajos király Orbán pápa engedélye alapján felállította a Studium Generalét, és a pápa szeptember elsején Viterbóban aláírta az alapító okiratot. Az ma már nem egészen világos, de talán sejthető, hogy Vilmos püspök ezt jobban akarta, hisz Nagy Lajos királynak ezért fizetnie is kellett. A Studium Generale engedélyt kapott a teológia kivételével minden tudományág művelésére. Azt nem tudjuk, hogy volt-e orvosi oktatás, mert nincs rá semmiféle bizonyíték. Sajnos hamar elhalt ez az egyetem, de arra sincs adat, hogy ez mikor következett be. Brodaries ugyan azt írja, hogy az 1526-os mohácsi csatában pécsi egyetemisták is részt vettek, ám ezt kevesen fogadják el. Amit azonban tudunk, hogy 1402-ben és 1403-ban még létezett az egyetem. Akkor is jó volt a pécsi bor, akkor is választottak diáktrektort, és úgy berúgtak, hogy az egyik diákot fejbe vágta. A püspökig jutott az ügy, irat is született belőle, ez a dokumentum valahogy fennmaradt.

A következő intézmény az Óbudai Egyetem volt, amiről kevesen tudnak. Ez négykarú volt, és itt már van írásos emlék is arról, hogy volt orvosi képzés is. Sajnos rövid ideig, mindössze húsz évig létezett. Ezután következett a Mátyás király által Pozsonyban alapított Academia Istropolitana, ami pontosan száz évvel a pécsi egyetem alapítása után történt, tehát 1467-ben. Politikai okai voltak annak – Mátyás külpolitikája miatt – hogy Bécshez közel helyezték el ezt az egyetemet. Érdekesség, hogy ezzel Janus Pannoniust bízták meg. Találghatjuk, hogy ha Pécsen létezett egyetem, akkor miért nem azt karolta inkább fel Janus, de valószínűbb, hogy akkoriban már nem létezett a pécsi egyetem. Az Academia Istropolitana bölcsész, jogi, hittudományi és orvoskarral rendelkezett. Ismerjük Illkusi Márton és Péter Mester nevét, akik professzorok voltak, valamint Regiomontanus, aki később Németországban lett rektor. 1492-ben sajnos már ez az egyetem sem létezett, erre vonatkozóan írásos nyom is maradt.

Az ellenreformáció során megalakult a Pázmány Péter alapította egyetem Nagyszombatban, majd ennek jogi fakultása 1784-ben Pozsonyba került, illetve jogi líceum lett belőle. Így került

fel később, az 1880-as években az, hogy legyen Pozsonyban egyetem, legyen egyetemi joga ennek a liceumnak, és nevezzék el Deák Ferencről, ám ebből nem lett semmi.

Nagyszombatról az egyetem átkerült Budára, majd Pestre, később ebből gyökerezett az összes budapesti egyetem, és 1872-ben újjáalakult az egyetem Kolozsváron is. További két egyetem felállítását tartották szükségesnek akkoriban. Trefort Ágost kultuszminister támogatta is ezt a szándékot, ám ő meghalt, és a kérdés ismét hátrébb került. Aztán Zichy János gróf, aki oktatási miniszter is volt, nyújtotta be a Debreceni és a Pozsonyi Erzsébet Tudományegyetem létrehozására vonatkozó törvényjavaslatot 1912-ben, amit Ferenc József jóvá is hagyott. Az egyetemek közül egyedül a debreceni az, ami ugyanott található, ahol alapították, az összes többi költözött, és ebben a pécsi viszi a prímet.

A Pozsonyi Erzsébet Tudományegyetem 189 hallgatóval indult a jogi karon 1914-től, volt Bölcsészettudományi és Hittudományi Kara, majd kialakult az Orvostudományi Kar is. A Természettudományi és a Mezőgazdasági Kar létrehozása is tervben volt, de aztán a háború közbeszólt. A pozsonyi egyetem felállításában tanszéki elődömnök, Pekár Mihály élettan professzornak volt elévülhetetlen érdeme. Róla hosszan tudnék beszélni, de erre most nincs időnk, ám annyit fontos elmondanom, hogy különleges ember volt, aki rendkívüli kapcsolatokkal rendelkezett. Itt megállnék egy pillanatra, hogy hangsúlyozzam: mindig kellett lobbizni, az emberi kapcsolatokra mindig szükség volt, és akkor ment előre az egyetem ügye, ha a kapcsolatrendszer kiépült és hatékonyan tudott működni. Hála Istennek, a professzoraink többsége tudta ezt, és élt is ezzel a lehetőséggel. Pekár Mihálynak Tóth Lajos, akkori államtitkár a kebelbarátja volt, és segítette az egyetemalapítás ügyét. Később hálából Tóth Lajos Könyvtárt alapított Pekár Mihály az Élettani Intézetben belül, és ez lett a jogelődje a mostani kari könyvtárnak, amit átneveztek Pekár Mihály Könyvtárrá. 1915-től Klebelsberg Kuno az államtitkár, de már 1914-től elindul a képzés a jogi karon. Január 19-én kinevezik Velits Dezsőt a szülészet, Herczog Ferencet a belgyógyászat, és Bakai Lajost a sebészet professzorává. Ők még a városi kórházakban kezdik a munkájukat, majd 1918. április 3-án Pekár Mihályt a kórtan, Mansfeld Gézárt a gyógyszerészet, Entz Bélát a kóronctan, Veress Ferencet a bőrgyógyászat, Imre Józsefet a szemészet, Fenyvesi Bélát a közegészségtan, Reuter Camillót az ideggyógyászat és Heim Pált a gyermekgyógyászat professzorává nevezik ki. Mansfeld intézetében két olyan fiatal munkatárs is dolgozott, mint Szentgyörgyi Albert és Cori, akiről a biokémiai Cori-kört nevezték el. Az egyetem menekülésekor ők aztán elmentek nyugatra. Az orvoskar megalapítása jogilag április 3-án történi, a képzés pedig október 20-án indul, azaz ma van épp száz éve ennek. Az első dékán Pekár Mihály, ami nagyon lényeges, mert a menekülésnél kulcsszerepe lesz. Az oktatás mintegy 600 hallgatóval indul. Történeti munkákból tudhatjuk, hogy a nők is felvételt nyerhettek, ám nekik külön papírokat kellett ehhez benyújtaniuk. A világháború miatt azonban ez az egyetem is kérészerűen.

1919. január 6-án a cseh kormány katonái betörnek Pozsonyba, internálják a rektort és a dékánt hat hétre, de mintha ma tör-



ténne, a 600 magyar hallgatóból 450 aláír egy petíciót azért, hogy magyar nyelvű maradjon az oktatás. Természetesen ezt nem fogadják el, mert szándékosan meg akarják szüntetni a magyar nyelvű oktatást, ahogyan ezt a történelemkönyvekből is tudni lehet. A megszüntetés után a pozsonyi nevet is elveszik. Pekár Mihály vezetésével Budapestre men-

kül az egyetem, és különböző helyeken kezdik meg az oktatást. Például a kórtan ötödéveseknek heti öt óra előadással, 12 óra gyakorlattal zajlik, az élettant pedig Farkas Géza oktatja a Rottenbiller utcában. Itt megállnék egy pillanatra, mert a történelem megint visszaköszön. 1929-ben egy hajón Bostonba megy, a 13. élettani világkongresszusra Farkas Géza, Pekár Mihály, Ludány György és Szentgyörgyi Albert, majd visszafelé jövet megalapítják a Magyar Élettani Társaságot, számos magyar tudományos társaság őseit. Lissák Kálmán, a későbbi pécsi élettanprofesszor Farkas Gézától tanulja az élettant.

Verzár Frigyeset elfelejtettem megemlíteni. Őt azért hozom elő, mert Klebelsberg Kuno nemcsak ötezer népiskolát állított fel Trianon után, hanem létrehozta a Tihanyi Kutatóintézetet és megalapította a magyar Collegium Hungaricumok rendszerét is nyugaton: Bécsben, Berlinben, Rómában. Ekkor indult el az a lehetőség, hogy a fiatal kutatók, akikből az 1950-es években az Arany Kar lesz, külföldre juthattak. A Rockefeller-ösztöndíj és ez a magyar rendszer tette ezt lehetővé. Donhoffér Szilárd professzor így jutott el Aberdeenbe, Lissák Kálmán Bostonba, és hosszan lehetne még a neveket sorolni. A lényeg az, hogy Verzár Frigyes a Tihanyi Kutatóintézet igazgatója lett. Ez volt az egyetlen és első kutatóintézet, amit Klebelsberg Kuno hozott létre, és ennek az igazgatóhelyettese Méhes Gyula professzor volt, mindenki „Gyusza bácsija”, aki kalandos körülmények után nálunk lett később a gyógyszeratan professzora.

1921. augusztus 20-án Pécs felszabadult, és csak a véletlenül múlt, hogy most nem Jugoszláviában, illetve Horvátországban vagyunk, mert a várost elfoglalták. A kommün bukása után néhányan ide menekültek, köztük Landler Jenő, és itt volt a Bába-képző Intézet vezetője, Doktor Doktor Sándor is, aki azt követelte, hogy csatolják a Jugoszláv Királysághoz Pécsét és Baranya déli részét is, Bajai-Baranyai Köztársaság címszó alatt, ám szerencsére ezt megúsza Pécs. A demarkációs vonal a Mecsek északi határán húzódott, ott jöttek-mentek a küldöttek Budapestről és próbáltak intézkedni. Közben a Nemzetgyűlésben már jóváhagyták – nem kis mértékben Tóth Lajos és Pekár Mihály hatására – hogy Pécsre kerüljön az egyetem, tudniillik ezért versenyzett Szombathely és Győr is, ezt ne felejtjük el. A helyi polgármester, Nendtvich Andor és gróf Zichy Gyula püspök is teljes mértékben támogatta az egyetem fölállítását. Zichy Gyula magánvagyonából épült egyébként a Pius Gimnázium, tessék megnézni,

hogy néz ki, bizony jó lett az egyetem Természettudományi és Bölcsészettudományi Karának is. Ez persze menekült egyetem volt, és nem egy különálló kampusz keletkezett. A városban helyezték el az egyetemet, és most már kicsit nagyképűen azt mondom, hogy mára az egyetemben van elhelyezve a város. Átszövi az egyetem tíz kara az egész várost, és a város igazából az egyetemből él, lássuk világosan.

1923 októberében a jogi és a bölcsészkaron elindult az oktatás, az orvoskaron pedig az első két évfolyamon. Az orvosképzés 1925-ben lett teljes, amikor már minden klinika felállt. Trianon után vagyunk, nehéz körülmények között, és mindjárt a megalakulás után, 1928-ban felmerül az egyetem megszüntetésének a réme. Szerencsére Klebelsberg Kuno még életben volt, és közben Pekár Mihály a Főrendi Ház tagja lett, ők a körmük szakadtáig védtek az egyetemet, amit sikerül is megmenteniük, ám 1929-től 1933-ig jön a világválság. Az egyetem fejlesztése ennek ellenére folytatódik, gondoljunk csak arra, hogy a Jogtudományi Kar épületei a '30-as években épültek, illetve a számunkra emblemikus Diákotthon már előtte felépült, ami jelenleg a rektori épület. Valójában a város adakozásából készült el, Pécs város polgárai adták össze hozzá a pénzt, és a város ingyen adta a telket. Fantasztikus támogatás volt, bár most is lenne ilyen!

A harmincas években fejlődik az egyetem, az első röntgenkészüléket a Szülészeti Klinika kapja, de a legemblemikusabb az I. számú Belgyógyászati Klinika – Ángyán János vezetésével. Ő nagy hírű professor, rengeteg tanítványa van, de folyik a kutatás a különböző tanszékeken is, melyeknek az elhelyezése az átköltözésig nem is változik. 1925-től elindul a habilitáció, az 1923/24-es tanévben 890 hallgatója van az orvoskarnak, az egyetem nagyon szépen megvan, ám jön a világháború. Bár Pécs megúsza a bombázást, mindössze három bomba esik le a régi reptér közelében, mégis menekülnek a pécsi polgárok Sopronba, mert nem tudják, hogy ott lesz bombázás igazából. Ebben a vész-korszakban a professzori kar ugyancsak összetart. A numerus clausust nem tartják be úgy, ahogy kell, és ezt észrevételezik is a felső hatóságok.

Mansfeld Gézát – aki kikeresztelkedett, evangélikus zsidó ember volt, rendkívül nagy hírű, nemzetközi kapcsolatokkal is rendelkezett – 1944-ben elvitték Mauthausenbe. Természetesen a Kolozsvári Egyetem is menekült, és Méhes Gyulát akarták kinevezni Mansfeld Géza Gyógyszertani Tanszékre. Méhes Gyulának akkor már megvolt mindkét gyermeke, egy szilágysomlyói molnárcsaládból származott, és a Tihanyi Intézetből került Kolozsvárra gyógyszeratanprofesszornak. Ő azt mondta, hogy nem foglалhatja el ezt a tanszéket, mert annak a professzora ideiglenesen távol van. Erre másnap megkapta a SAS-behívót, mennie kellett nyugatra, menekítette a pesti hallgatókat. Mansfeldnek akkora tekintélye volt – erről is vannak leírások – hogy Mauthausenben megkeresték német SS-orvosok, és próbálták menteni. Talán ez az oka, hogy megmenekült az élete. Utána Svájcba került gyógykezelésre, majd hazatért, és azonnal intézkedett, hogy Méhes Gyulát kerítsék elő. Rögtön kinevezte a Gyógyszertani Intézetbe, és miután Pestre, majd Amerikába távozott, ragaszkodott ahhoz, hogy Méhes legyen a Gyógyszertani Intézet professzora. Azt hiszem, fantasztikus szerencsénk volt, hogy 1949 és 1952 között Méhes Gyula volt a rektor jogú dékán, talán az előzmények miatt nem mertek hozzányúlni, az intézete pedig nagyon jól működött. Azt például kevesen tudják – ez is megérne egy előadást – hogy ő fedezte fel a reticularis aktiváló rendszert nyúlton, ezt közölte is, de rossz helyen. Ezért később másoknak Nobel-díjat adtak. Méhes Gyula egy rendkívül tehet-

séges kutató volt, de ez kicsit elsikkad a visszaemlékezésekben. Ő védte az egyetemet a legvadabb Rákosi-korszakban is, és ez a mi nagy szerencsénk.

A másik történet Ernst Jenőről szól, aki 1914-ben, a nagy felbuzdulásban önként jelentkezett a frontra. Ő egy sok gyermekes, zsidócsaládból származott. Szovjet hadifogságba került, később jött csak haza. 1944-ben munkaszolgálatra vitték, majd megszőkött, itt, Pécs alatt. Hova is szökjön egy szerencsétlen ember, aki élettanász? Az élettan professzorhoz, Lissák Kálmánhoz. Lissák elbújtatta, először a saját ágyába dugta, majd a szőlőbe vitte, illetve az egyetemre. Szerencsére ez csak egy-két hónapig tartott, mert 1944. november 30-án megérkeztek az oroszok. Ernst Jenőről nem tudta senki, hogy kommunista és Rákosi kebelbarátja még a szovjet időkben.

Gige falu két nagy embert adott az egyetemnek: Császár Elemért és Török Bélát. Török Béla professzort tegnap láthattuk itt 92 évesen, Császár Elemérről pedig azt fontos tudni, hogy 35 éves korában a Magyar Tudományos Akadémia tagja lett. Fizikus professzor, kinevezett professzora az Erzsébet Tudományegyetem Orvostudományi Karának. 1948-ban luxálják, rövid időre börtönbe kerül, megszüntetik az akadémiai tagságát, majd nagy nehezen Gödöllőn kap állást, aztán onnan is eltávolítják, és hamarosan meghal. Ahogyan ő eltávozik, Ernst Jenőt kinevezik, aki egy rendkívül puritán ember. Vaságyban alszik, külön betétkönyvet csináltat az orvostanhallgatóknak, pénzt ad a szegényeknek, egy nagyon érdekes figura, belőle lesz a szürke eminenciás az egyetemen. Részben neki köszönhető azoknak a professzoroknak az idejövetele, akik később az Arany Kart alkotják, előtte pedig Entz Bélának, aki nagyon kiterjedt kapcsolatrendszerrel rendelkezett. Ernst Jenő nagyon sokáig szürke eminenciás, nélküle semmi nem történhet, nem tűr ellentmondást, ugyanakkor nem vállal semmilyen hivatalt. A jóra törekszik, sok jót is tesz az egyetemnek. Nagyon érdekes ezt alaposan megfontolni, mert a világ nem fekete-fehér.

A Rákosi-korszakban voltam gyerek, az idősebb testvérem, aki akkor orvostanhallgató volt, 18 évvel volt idősebb nálam, így sokat vittek engem is a régi Rákóczi úti épületbe. 1945 és 1950 között rengeteg embert kirúgtak, sok professzor elmenekült. Emlékszem, a Rákóczi úti épületben, ahogy mentünk föl a lépcsőn, az első világháborús emléklapok vörös brokáttal voltak letakarva, előttük a Sztálin szobor. Ez az a szobor, amit Jobst Kázmér unokatestvére, mint medikus leönt sósavval, ezek után minden egyetemről kitiltották, börtönbe került. Rendkívül szomorú és egyben érdekes volt ebben a korszakban az egyetemünk élete. Kapitalista csökevényként lefestetik az aulában a csodálatos freskót, de volt annyi eszük a festőknek, hogy meszeléssel tették ezt. Így aztán később gyönyörűen el lehetett távolítani a meszelést, és alatta látható a csodás freskó. Csupán egy dolog felejtődik el, az ajtók fölötti felírás. 2005-ig kell várni, hogy Debreczeni László és Péter Károly, a két '56-os eljöjjön hozzám, mint rektorhoz, hogy kérjék a gyönyörű feliratok visszaállítását. Tessék ezt végiggondolni lélektanilag, hány év telt el addig. De annyi eszük is volt az értékmentőknek, hogy a padlásra fölvigyék Erzsébet királyné és Ferenc József szobrait, ezért tudjuk ezeket a csodálatos szobrokat ma is megnézni itt, karunk előcsarnokában.

Érdemes felsorolni azoknak a professzoroknak a nevét, akik ebben a nehéz időszakban összetartottak: Cholnoky László, Kerpel-Fronius Ödön, Szentágothai János, Lissák Kálmán, Környey István, Méhes Gyula, Merczel Miklós, Donhoffér Szilárd és az örök Romhányi György, akinek a nevét az aula is viseli. Ők voltak az aranycsapat. Dacára a legvadabb időknek, nem

tudtak velük semmit sem tenni, mert világhíresek voltak. Környey Istvánt az angol királynőhöz hívták konziliumba, kiengették. Cholnoky folytatta a Zeichmeister által elkezdett karotinkutatásokat – világszínvonalon. Lissák és Szentágothai ugyan vetélkedtek egymással, de ez is fantasztikusan jó eredménnyel járt. Lissák nagyon innovatív, szervező ember volt. Magyarországon az első enkefalográfiás készülék hozzánk került az élettanra, amikor a klinikusok még azt sem tudták, mi az. Nukleáris analízist is szerzett jelanalízisre, ami az uránbányánál volt használatos. Szentágothai elkezdte az endokrin kutatásokat, amiben világszinten fantasztikusat alkotott a csapatával. Jóval később, 1968-ban jelent meg az a bizonyos négyezerzörös, híres könyv a hypothalamusról, Szentágothai, Halász, Flerkó és Mess munkája. Közülük már csak Halász és Mess professzorok élnek. Halász Béla kitalálta a Halász-kést, amivel a hypophysis rendszert lehetett izolálni. Ezekkel az egyszerű dolgokkal is lehetett világhírű munkákat végezni.

Ezután jött 1956, ami ismét látszólag derékba törte az egyetemi életet, bár ez egy dicsőséges időszak volt. A hallgatók nagy számban részt vettek az eseményekben, valójában a Pedagógiai Főiskola és az Orvostudományi Egyetem zászlóalja alakult meg. A MEFESZ diákszervezetében Debreczeni László és Péter Károly játszották a főszerepet, de mellettük voltak professzorok is, például Szentágothai János, akit az értelmiségi '56-osok elnökének választottak, ebből később lett is gondja. Lissák Kálmánnak óriási szerencséje volt, mert Párizsban járt éppen, nem volt itthon. Mire hazajött, a szovjetek már itt voltak, és nagy volt a baj.

De menjünk vissza két nappal korábbra. Volt egy nagy ember, akit elfelejtünk, Csikor Kálmán ezredes. Neki köszönhető, hogy itt nem lett iszonyatos vérengzés. Látszólag úgy tűnt, hogy ellene volt a dolgoknak, de nem erről volt szó, ő a fiatal életet mentette. Tessék elgondolni, kézi puskákkal állt az A/1 környékén néhány száz hallgató, várva, hogy a szovjet tankok tömege jöjjön. Ebből mézszárlás lett volna. Csikor éjfélkor visszavonta a csapatokat, elmentek a kollégiumba aludni, és hajnali négykor már a szovjet tank ágyúcsöve rá volt irányítva a főkapura. Akik ezt átélték, jobban el tudják mondani, például Tóth professzor úr, aki itt van. Lefegyverezték a társaságot, nem lehetett mit csinálni. Azt hiszem, hogy ezzel Csikor ezredes sokak életét mentette meg akkor is, ha forradalom volt.

Pécs megúszott sok mindent, szemben más városokkal, itt nem volt sortűz sem. November 4-e után – én 12 éves voltam akkor és Bálisban laktam – láttam, ahogyan lövik a Mecseket tankágyúkkal, aknavetőkkal, sorozatban, mert akkor már fölmentek a Mecseki Láthatatlanok. Tessék elképzelni azt a hallatlan lelkesedést. A fiatal egyetemisták a tél közeledtével félcipőben mentek föl a Mecsekre a szovjet csapatok ellen harcolni kézi fegyverekkel, és ingáztak a Mecsek különböző részei között, miközben lötték őket. Volt olyan köztük, aki lövést kapott, később a professzorunk lett, nem mondom a nevét. Voltak aztán, akik Jugoszlávia felé elmenekültek, nagyon sokan.

Volt még egy érdekes és szomorú történet, amit el kell mondanom. Egy egyetemi járőr nyolc-tíz emberrel Magyarbecskéremet ment, mert ott a párttitkár elkezdett lövöldözni. Közben jött november 4-e, és realizálták, hogy az oroszok itt vannak. Pécsváradon, a rendőrségen leadták a fegyvereiket, és zárt alakulatban, katonaruhában meneteltek Pécs felé. A szovjet csapatok elfogták, és bevitték őket az A/1-be, majd statáriálisan halálra ítélték őket. Ez valahogy kitudódott, Lissák Kálmán rektor azonnal bevágta magát a Pobjedába, nota bene Szentistváni Gyuláné párttitkárral együtt – ezt is adjuk meg a kornak. Lissák Kálmán

felesége lengyel grófnő, apósa orvosvezetős és gróf volt, és mint később kiderült, őt Katyiban végezték ki az oroszok. Tessék végiggondolni, micsoda életek voltak! Lissák Kálmán jól tudott oroszul, elmondta a szovjet parancsnoknak, hogy ezek fegyvertelen fiatalok, semmit nem csináltak. Hatására megmásították az ítéletet, de csak másnap reggel engedték el a magyar fiúkat. Egy szovjet teherautón hozták be őket az A/1-ből. Mindjárt az első száz méter után a kiskatona bevezette az árokba a teherautót, vélhetően szándékosan, majd elszaladt. Sokan megsebesültek. Zsemberi Miklós, ragyogó futballista medikusunk gerinctörést szenvedett, soha többet nem tudott járni, kerekesszékebe kényszerült.



Az '56 utáni megtorlások során rendkívül sok embert kitiltottak az egyetemről, itt, a márványtáblán láthatjuk is: „Tisztelettel emlékezünk a meghurcoltakra, a kinasztítottakra.” Jött a Fegyelmi Bizottság, és Lissáknak volt annyi esze, hogy kit kért fel a Fegyelmi Bizottság elnökségére? Donhoffér Szilárdot. Azt a Donhoffér Szilárdot, akit B-listáztak 1947-ben, és akit Mansfeld Géza mentett meg, ma már tudjuk, miért. Amikor ugyanis Mansfeldet elvitték Mauthausenbe, a táborba, Donhoffér volt a családja támasza, feleségét és a gyermekeit látogatta, élelmet vitt nekik. Azért néha van olyan is, hogy: „Jó tett helyébe jót várj”! Donhoffér lett tehát a Fegyelmi Bizottság elnöke, Vitéz Cholnoky László pedig a titkára. Lépnük kellett, sokakat kizártak az egyetemről, elsősorban azokat, akik amúgy is disszidáltak, de mellettük voltak olyanok is, akiket ez személyükben érintett. Nehéz volt, de mégis azt mondom, hogy az adott körülmények között a lehető legenyhébb volt ez az eljárás, amiről – akik ezt elszenveték – persze nem ezt gondolhatják. Zsemberi Miklós, kerekesszékebe kényszerülve egy kis lakást kapott a könyvtár végében, évtizedekig könyvtárosként dolgozott, sokszor beszélgettünk.

1957 januárjában Lissák Kálmánt Fegyelmi Bizottság elé állították Szentágothai Jánossal együtt. Mindkettőjüket fegyelmi eljárás alá vonták, Szentágothait azért, mert az értelmiségi '56-osok vezetője lett, Lissákot pedig azért, mert az '57-es januári tanácsülésre a MEFESZ képviselőit hívta meg, és nem a pártbizottságot, továbbá az egyik szabadságharcost eldugta az egyik orvosi kollégiumban, hogy ne legyen szem előtt. Mindketten túléltek, hála a jó Istennek. De Lissákot már az 1950-es években a Magyar Tudományos Akadémia megróttá, hogy imperialista módszerekkel kutatja a pavlovi tudományt. Érdekes és nehéz körülmények voltak ezek.

1957 után megindult az oktatás és az élet, és a '60-as évekre már egészen jól állt az egyetem. 1966-ra minden épület – az elméleti tömb és a 400 ágyas klinika is – elkészült, ezeket az egye-

temalapítás 600. évfordulóján adták át. Itt kell megemlékeznünk Tigyi József professzor úrról. Kevesen tudják, hogy ÁVÓ-sok verték agyon az édesapját. Tigyi József Ernst Jenő védelme alá helyezte magát. Nagy alkotó ember volt. Azt, hogy itt ülhetünk, azt, hogy a 400 ágyas klinika felépült, valamint azt, hogy 1969-ben a PAB is létrejött, mind neki köszönhetjük. Az más kérdés, hogy rosszkor, rossz interjúkat adott. Személyes elbeszéléséből tudom azt, hogy Ernst Jenő hiúságára apellálva tudta ezt az egész építkezést elindítani. Ernst Jenő óriási nagyhatalom volt, szürke eminenciás. Azt mondta Tigyi neki, hogy milyen nagyszerű lenne, ha az ő nevéhez fűződne ezeknek az épületeknek a felépítése. Így tudta elérni, hogy a terve valósággá vált.

A rendszerváltozás időszakát már mindenki ismeri, amikor Kellermayer Miklósnak és Kelényi Gábornak volt alapvető szerepe, de nemcsak ők ketten vitték ezt véghez, hanem a fiatal kutatók tömegei is. Bauer Miklós rektor támogatta ezt a folyamatot, sőt később lemondott a posztjáról, hogy a korábban ki-nevezett rektor ne gátolja az átalakulás folyamatát. Talán éppen ezért, később másodszor is rektorra választották. Volt szerencsém vezetni az Autonomia Bizottságot. Elkészült a Fehér Könyv, amiben az elképzeléseinket írtuk le az új világról. Sajnos ez ma már naivitásnak tűnik, nem úgy alakultak a dolgok, ennek ellenére az egyetem él és virul, és óriási a fejlődés. Állítom, hogy ennyi pénzt kutatásra Magyarországon soha nem adtak, mint ma, a kérdés az, hogy ez hogyan hasznosul. Véleményem szerint nem mindig hasznosul megfelelően.

1993-ban megindult a PhD-képzés és a habilitáció, 2000-ben doktori iskolák alakultak. Fiatalok tömege vesz részt az elméleti és klinikai kutatásokban, a tudományos diákkör révén több mint száz hallgató szerepelt országos TDK-kongresszusokon, Pro Scientia érmeiket nyertek sokan, oktatók és fiatalok. A PhD-képzés azért unikum, mert az MD- és a PhD-fokozat együtt sokat ér Amerikában és mindenhol a világon. Az a piacképes, aki mind a kettőt viszi. 1984-ben megindult az angol oktatás, ami óriási dolog volt, mert kevesen tudtak jól angolul. Az egyetem mozgalmat indított a nyelvtanulásra. Az angol képzés az oktatók nyelvtudását is felhozta, és ez nagyon sokat jelentett a tudomány eladása szempontjából. Sümegi Balázs dékánja alatt megindult a német nyelvű oktatás is, és mára mindkét nyelven orvos-, fogorvos- és gyógyszerészképzés zajlik.

Tegnap hallhattuk rektor és dékán uraktól, hogyan áll a Gyógyszerésztudományi Kar, és azt is, hogy talán végre a Fogászati Kar is kialakulhat. Felépült a Szentágothai Kutatóközpont, a fiatal kutatók nemzetközi szinten is nagyon jól megállják a helyüket. Az egyetem tehát remekül halad. Vannak újabb kihívások, mert a kormányzat a zászlajára tűzte az innováció kérdését, amiben valljuk be, gyengék vagyunk. A magánosítás réme is újból fölmerül, de ezek ellenére jól áll az egyetem. Nagyon örülhetünk annak, hogy új dékánunk, Nyitrai Miklós innovatív személyiség, a 3D-nyomatás népszerűsítése, fejlesztése az ő nevéhez fűződik, és ismét orvos rektorunk van, a két dékáni ciklus tapasztalataival rendelkező Miseta Attila személyében, akinek az intézetében – Kovács L. Gábor akadémikus munkássága révén – egy lapkán a teljes labordiagnosztika elfér, ami szintén igen jelentős innovációnak számít. Bízunk tehát abban, hogy egyetemünk tovább él, és nagyszerűen fog fejlődni!

Köszönöm, hogy meghallgattak!

A 100 év tanulságai

Dr. Németh Péter előadása

„Kevés egyetem született oly óriási nehézségek közt, mint ez, a nekünk oly drága pécsi egyetem...” Pekár Mihály, az első orvoskari dékán keserű, de egyúttal dacos elhatározottságot is sugalló szavai ezek.

Valóban, reménytelennek tűnt az orvostudomány helyzete már rögtön a megindulásakor. A „Nagy Háború” elvesztésének és Osztrák-Magyar Monarchia szétesésének pillanata volt ez. 1918. április 14-én született meg a rendelet az orvostudomány megindításáról, ami 1918. október 5-én – majdnem napra pontosan 100 éve – el is kezdődött Pozsonyban. 1919. január 7-én a várost megszálló csapatok az egyetemet is birtokba vették, majd ugyanez év június 12-én az intézetek és klinikák vezetését leváltva hivatalosan elrendelték, hogy az oktatás csak cseh és szlovák nyelven folytatódhat. 1919. szeptember 22-én Pozsonyban hivatalosan is befejeződött a magyar nyelvű orvostudomány, és az egyetem Budapestre költözött. Annak ellenére, hogy az újraindult képzés nagyszámú hallgatót vonzott – az 1921-22-es tanévben 1204 hallgatója volt a Budapestre került pozsonyi orvoskarnak – felvetődött a megszüntetés gondolata. Az 1921. június 14-i törvény ugyan kimondta, hogy a Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem Pécsre költözik, az orvostudomány megszüntetésének gondolata azonban, az ország rossz pénzügyi helyzete miatt, továbbra sem került le a napirendről. Pekár Mihály dékán és az oktatói kar szövetkezve Pécs város nagyvonalú polgáraival mégis megteremtette a feltételeket és 1923. október 24-én – 95 éve – már Pécsen folytatódott az orvostudomány. Érthető tehát Pekár Mihály mind keserű, mind dacosan határozott hangvétele. Érdekes, hogy az elmúlt évtizedek során a pécsi orvostudomány megszüntetésének gondolata többször is felmerült, de mindig sikerült azt elhárítani.

Számos példát lehet még felhozni arra, hogy hasonlóan ellentétes érzelmek, ellentétes viselkedési mintázatok mentén alakult a pécsi orvostudomány története. A tespedtség és beletörődés több korszakban is jellemezte az egyetemi életet. Nemcsak a II. Világháborút megelőző és követő évszázadokban volt erre példa. A közelmúltban, az integrációt megelőző periódusban, sem az orvostudományi közvélemény, de a vezetők közül sem mindenki fogta fel a várható változások realitását és annak veszélyét. Ezért eredményezett a nyilvánvaló presztízvesztés mellett súlyos anyagi gondokat is a 2000-es évben bekövetkezett integráció. Megszűnt az önálló Pécsi Orvostudományi Egyetem és betagozódott egynek a 9 másik kar közé a Pécsi Tudományegyetembe. Az új helyzetben megszűnt az önálló döntéshozatal és az önálló gazdálkodás, az elmulasztott felkészülés krízishelyzetet eredményezett. Ahogy az egyetem megalakulásakor, majd a világháború idején és az azt követő időszakban a nehézségek egyik oldalról az egyetemi közhangulatot a beletörődés, az elkeseredettség felé hangolták, de egyúttal teret is engedtek a bátor kockázatvállalásnak, esetenként a bátor kiállásnak is. Elég csak többek mellett Pekár Mihályra és Méhes Gyulára gondolni, vagy az Ernst Jenő professzort bújtató Lissák Kálmánra. Ugyanígy, az integrációt követő csődhelyzetet világított rá, hogy nem elég az oktatás, kutatás, gyógyítás sokat emlegetett „három feladatát” jól csinálni, a gazdálkodásra, a szisztematikus fejlesztésekre is azonos hangsúlyt kell fektetni és ezekhez a pénzügyi forrásokat nekünk magunknak kell megkeresni. Az is világossá vált, hogy a 10 karú egyetemen belül szövetségeket kell találni és a döntéshozatalban meghatározó pozíciókat kell szerezni. Ez a felismerés ugyan későn jött, de azt is eredményezte, hogy a 10 karú, nagy egyetemen lehetőség nyílt számunkra a korábbiaknál előnyösebb, nagy összegű pá-

lyázatok elnyerésére, mint pl. a 400 ágyas klinika felújítására, vagy más karokkal összefogva a Szentágotthai János Kutató Központ felépítésére. Az orvoskaron végbement paradigmaváltás eredményezte továbbá azt is, hogy az integrációt követő 18 évből eddig már 12-ben orvos volt a rektor. Lénárd László és két periódusban Bódis József, valamint az idén tavaszi tisztségváltáskor ismét orvost, Miseta Attilát választották a Pécsi Tudományegyetem rektorává.

A széthúzás és az összefogás ellentétpárjai is folyamatosan nyomom követhetőek a kar történetében. Az éles kritikai érzék természetes tulajdonsága a tudományos területen dolgozóknak. Nehéz elvárni, hogy ez, a szakmában nagyra értékelt tulajdonság ne jelenjen meg a hétköznapi életben is. Ebből pedig apróbb-nagyobb konfliktusok generálódnak, szekértáborok jönnek létre és kialakul a széthúzás. A 100 év alatt számos példát lehet találni erre, az egyébként általános emberi (és hazánkban sajnos jellemzően gyakori) jelenségre. Az is igaz, hogy sokkal kevesebb azoknak az eseteknek a száma, amikor kritikus helyzetekben nem tudott az összefogás felülkerekedni ezen a negatív folyamaton. Nemcsak a megalakulást követő év drámai helyzetében, majd a pécsi berendezkedés éveiben, de később is szép példákat találunk az összefogásra. A 400 ágyas klinika, majd az Elméleti Tömb felépítése és az egyes intézetek területi elosztása is komoly vitákkal járt annak idején, de végül sikerült konszenzusra jutni. A nem túl távoli múltból is további példákat lehet találni: Közép-Európában elsőként szerveztük meg az angol nyelvű orvostudományt 1984-ben. Nagyon komoly összefogásra volt szükség a merőben új helyzetben jelentkező, többszintű problémák megoldására, pedig kezdetben sok, nemcsak szkeptikus, hanem kifejezetten elutasító, sőt ellenséges megnyilvánulás is elhangzott. A közelmúltból is van példa: a konfliktusok felretétele és komoly összefogás nélkül nem lehetett volna megszervezni azt, hogy a 400 ágyas klinika felújítása kapcsán lebonyolított költözködések alatt zavartalan maradjon mind a betegellátás, mind az oktatás. Természetes, hogy nem mindenki értett egyet mindig mindenben, de a kritikus helyzetben elfogadták az adott vezetést – Pekár Mihály, Tigyi József, Méhes Károly, Kollár Lajos és Tóth Kálmán, hogy az említett eseményeknél maradjunk – rendelkezéseit és összefogással sikerült megvalósítani a komoly feladatokat. Utólag természetesen – és joggal – mindenki pozitívan és büszkeséggel tekint az eredményekre és elfelejti a kezdeti konfliktusokat, gyakran még a saját, korábbi ellenkezését is.

A hiúság és annak tüneti megnyilvánulása az álszerénység is mindig tetten érhető volt. A „nagy professzorok” sem voltak mindig mentesek ezalól. Szakmai teljesítményeik miatt azonban fogadjuk el ezeket az emberi gyengeségeket és velük kapcsolatban ne erre emlékezzünk. Arra is van azért példa, hogy komoly szakmai teljesítmények nélkül is hiúsági kérdések jöttek elő, gyakran megkeserítve sokak munkáját, de ezek kihullottak – és ki is fognak hullani a jövőben is az emlékezet rostáján. Az egészséges önbizalom mindig sokkal inkább vonzotta mind a hallgatókat, mind a kollégákat és visszatekintve is átsüt egy-egy kiváló oktatónk-kutatónk életművén. Nem hiszem, hogy Romhányi György, Szentágotthai János, vagy Grastyán Endre és még nagyon sok jeles egyetemi oktató valaha is a hiúságtól, hanem sokkal inkább a megismerés, a tudományos járték örömeitől hajtva végezte a munkáját.

Az igazi tehetségek – akiből minden korszakban szerencsére több is volt az orvostudományon – meghatározók voltak, de nem szabad elfeledkezni azokról, akik csak egyszerűen tették a munkájukat, nagyobb tehetség vagy ambíció nélkül. Tisztelet és megbecsülés

nekik is. A szürkeség, esetenként az igény a nemszeretett feladatok elbliccelésére is minden korszakban megjelent. Nyilvánvaló, hogy hosszú távon a minőségre törekvés és az innováció hozza az eredményeket. Évek múlva is erre emlékezünk. Nagyon gyakran azonban sokkal nehezebb volt a múltban is, és ma is a passzív ellenállás, a szürkeség leküzdése, mint magának a feladatnak a végrehajtása.



Az innovatív gondolkodás, az igény a változásokra és a tettek az aktuális helyzet megváltoztatására nem mindenkinek szimpatikusak. Így volt ez mindenkor és megfigyelhető a jelenben is az egyetemen belül, de különös élességgel jelenik meg az egyetem és a hatalom viszonylatában. Az egyetem a mindenkori állam tulajdonában működött az elmúlt 100 évben. Természetes egy bizonyos fokú lojalitás elvárása a hatalom részéről. Ez azonban nem jelentheti a szolgáló ideológiai

azonosulást. Az egyetem szellemi önállóságát mind az alapító okirat, mind az alkotmány, mind (1988 óta) az Európai Egyetemek Magna Chartája garantálta. Ennek ellenére minden hatalom szeretne volna a saját törekvéseit érvényesíteni az egyetemen. Nagyon

változatos a 100 évünk története ebből a szempontból is. Sok példát találunk a megalkuvásra, vagy a fásult beletörődésre, de a karakán kiállásra is. Ne tagadjuk, a kisstílű karrieristák vagy az ideológiai vakbuzgók is jelen voltak időről-időre. Szerencsére az aktuális hatalom megváltozásával gyorsan feledésbe merültek, bár kár okozásuk egy-egy korszak történetében egyértelműen kimutatható. Voltak azonban, akik az aktuális hatalommal fenntartott pozitív viszonyukat az egyetem fejlesztésére, új beruházások megszerzésére használták fel. Egészen más az ő szerepük és a hosszú távú megítélésük.

Lehetne még sorolni az egymással ellentétes tendenciákat, amelyek párhuzamosan, folyamatosan jelen voltak és vannak ma is. Inkább tegyük fel a kérdést, hogy sikertörténet-e az elmúlt 100 évünk? Nem hiszem, hogy ne egyértelmű igen lenne bárki részéről is a válasz. Még akkor is, ha a fejlődés a pozsonyi megalakulástól napjainkig nem mindig egyenes vonalban, fokozatosan felfelé ívelő, bulvárszintű sikertörténetként zajlott, hanem buktatókkal, megtorpanásokkal, sőt negatív korszakokkal is tarkítva. Az is igaz, hogy mindez nem steril körülmények közt, a társadalmi mozgásoktól elválasztva, hanem az ország és a régió elmúlt 100 évének történetébe beágyazottan, annak hatásai alatt ment végbe.

„Múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad, annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.” Babits Mihály sokat idézett mondata régi tanulságot fogalmaz meg: aki nem ismeri a múltat, aki nem analizálja és nem von le tanulságokat a régi és a közlebbi időszak történéseiből, az sem a múltban, sem a jövőben nem tud eredményesen tevékenykedni. Ezért kell ismerni és újra meg újra elővenni a történelmünket, hogy a korokon átívelő tanulságokat be tudjuk építeni a mába és a jövő megtervezésébe.

„Mindig a segítő szándék és a megoldásközpontúság vezérelt, ezek voltak az alapelveim”

Néhány hónapja költözött ki a szobájából, miután rendszeres intézeti tevékenységét leépítette, és jó szívvel átadta a helyiséget egyik munkatársának. Az interjú idejére „bérlőként” foglaltunk helyet benne, kissé nosztalgizva, hisz több évtizednyi munka és emlék fűződik hozzá. Ugyan már nem jár be rendszeresen, de ma sem tétlen, tudományos és egyetemi funkciókat is betölt, nem keveset. Egy egyetemi alapítvány kuratóriumi elnökeként a képzéssel, a kutatással és a betegellátással kapcsolatos támogatási teendőket végzi, hirdet és tart PhD-kurzusokat, témavezető is, és mindemellett elnöke annak a tudományos egyesületnek, ami a membrántranszport-tudományokkal foglalkozik. Alapvetően higgadt, megfontolt, kiegyensúlyozott személyiség dr. Fischer Emil, a Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet emeritus professzora, de tud szenvedélyes és elfogódott is lenni, ha a kutatásairól, az oktatásról vagy épp a családjáról esik szó.

– Milyen jellegűek az Ön által hirdetett és vezetett PhD-kurzusok, valamint az ezekkel kapcsolatos tevékenységek?

– A PhD-képzés indulásakor a MAB bizonyos programokat akkreditált, köztük a vezetésemmel egy farmakológiai jellegűt is, ami a gasztrointesztinális betegségek, elváltozások kutatásáról szólt. Egy ezzel kapcsolatos PhD-témám is meghirdetésre került akkor, és ma is ennek mentén tartom a kurzusokat két témában, az egyik az „Általános farmakológia” címet viseli – munkásságom



jórészt ezen a területen zajlott –, a másik pedig az említett gasztrointesztinális betegségekkel, azaz a gyomor-bél traktus elváltozásával összefüggő vizsgálatokkal foglalkozik.

Jelenleg két PhD-hallgató témavezetésében veszek részt. Remek együttműködés alakult ki a Gyógyszerésztudományi Kar egyik tanszékével, amit épp a jelenlegi dékán, dr. Perjési Pál professzor vezet, vele közösen menedzseljük ezeket a témákat. Reményünk van arra, hogy a közeljövőben az egyik erdélyi, magyar származású kollégánknak védeni is tud ebből a témakörből.

Az utóbbi öt évben egyébként három PhD-hallgató védett sikeresen az általam vezetett témákból.

– **Irigylésre méltó az aktivitása. Hogyan sikerül ezt megőriznie?**

– Szerencsére elfogadhatóan érzem magam, és ugyan voltak az egészségemmel kapcsolatban problémáim, de egyik sem bizonyult súlyosnak, tartósnak avagy visszafordíthatatlannak. Próbálok egyensúlyt teremteni és ennek megfelelően élni, nem kiesni a szellemi tevékenységből, ugyanakkor igyekszem a túlterhelést elkerülni, és fizikálisan is karban tartani magamat. A családi életem is kiegyensúlyozott, amit szintén fontosnak tartok.

A feleségemmel évfolyamtársak voltunk az egyetemen, és az utolsó évben össze is házasodtunk. A két fiunkat is sikerült olyan családi értékekkel felruházni, amelyeket ma már ők is képviselnek. Tehetségük, szorgalmuk révén mindketten szép pozíciót töltenek be.

A fiatalabb fiunk itt végezte az orvosi egyetemet, itt szerzett PhD-fokozatot, majd úgy döntött, kimegy Amerikába. Ennek olyan indoka is volt, hogy nem akart az édesapja árnyékában élni. Fontos beismerni, hogy amennyi előnye, annyi hátránya is van annak, ha egy fiú az apja hivatását választja, továbbá az sem egyértelműen jó, ha egy munkahelyen, egy egyetemen dolgoznak. Rezidensképzése Buffalóban zajlott, ott szerezte a patológus szakvizsgáját is. Ennek a hivatásnak kint sokkal nagyobb a presztízse, mint Magyarországon. Nálunk ha a csontvelőt meg kell vizsgálni például egy hematológiai betegség kapcsán, akkor a kezelőorvosok elvégzik a punkciót, majd elküldik a mintát, és várják a leletet. Amerikában a patológus veszi a mintát is, közvetlenebb tehát a beteg-patológus kapcsolat. Ott van egy olyan szabály is, amely szerint a klinikus – sem egy daganatos betegnél, sem pedig a súlyosabb belgyógyászati, sebészeti eseteknél – nem állíthatja be a terápiát a patológus szakorvos véleménye nélkül. Ez egy mindenki számára hasznosabb és gyümölcsözőbb együttműködés. A patológus szakvizsga megszerzése egyébként nagyon nehéz, hétéves folyamat, akinek azonban ez sikerül, annak a munkáját később anyagilag és erkölcsileg is méltó módon elismerik. A fiam 2001-ben szerezte a szakvizsgáját, annak az emlékezetes merényletnek az idején, amikor a New York-i Világkereskedelmi Központ ikertornyaiiba egy-egy repülőgép csapódott be. Akkor még nem volt állampolgársága, csak kinttartózkodási engedélye. Buffalóban nagyon marasztalták, állást is ajánlottak neki, azonban a kinttartózkodást annyira megszigorították, hogy tartott attól, esetleg mégsem kapja meg. Ezért pályázott máshova is, többek között Kanadába, Winnipegbe. Ekkor már a kezében volt a PhD-fokozat mellett a patológus és a citológus szakvizsga is, és tudományos munkássága is volt. Több mint húszan pályáztak arra az állásra. Az interjú végén Winnipegben az intézetvezető megkérdezte tőle, hogy rutin pályázat-e az övé, vagy komolyan eljönne hozzájuk állásba. Erre ő azt felelte, hogy van ajánlata, de bizonytalanságot érez, és ezért maradna. Azonnal felvették. Azóta ott dolgozik, és tavaly óta ő a Patológia Intézet vezetője. Szépen él kint a családjával, általában egyszer jönnek haza évente.

A másik fiam is itt végezte az orvosi egyetemet, ő gyermekgyógyász szakorvos lett, majd különböző okok miatt a gyógyszerterjesztés és -forgalmazás területén helyezkedett el. Végigjárta a ranglétrát, jelenleg egy világhírű gyógyszer cég budapesti leányvállalatának a vezetője, amelyik generikumok forgalmazásával foglalkozik.

Nagyon büszkék vagyunk a gyerekeinkre. Mindkét fiamnál két-két unokánk van, a nemek aránya is ideális, egy fiú és egy lány mindkettejükénél.

– **Nem is választhattak volna más pályát a gyermekeik,**

hisz az édesapjuk mellett az édesanyjuk is orvos, mégpedig higiénikus főorvos. Sikerült őket „megfertőzniük”.

– (*mosolyog – a szerk.*) Ez valóban így van, az unokák közül azonban már egyik sem követi a pályánkat. Ezzel sincs baj, hisz egy szülőnek az a dolga, hogy segítse a gyermekét, nem pedig az, hogy előírja, merre menjen tovább.

– **Ha már farmakológia és gyógyszerek – Ön gyógyszer-szedő típus?**

– Nem vagyok az. (*mosolyog – a szerk.*) Talán éppen azért, mert ismerem a gyógyszerek hatékonysága mellett a mellékhatásait is. Az az általános meggyőződésem, hogy ha szükséges, akkor adekvát gyógyszert kell szedni, főlegesen azonban nem szabad. Az antibiotikumokat például, ha nem kellő megalapozottsággal, indokolt diagnózissal szedjük, akkor többet ártunk magunknak, sőt, szélesebb értelemben véve a társadalomnak is, mintha ezt nem tettük volna. Kialakul ugyanis a rezisztencia velük kapcsolatban, ami nagy problémát jelent a későbbiekben.

– **Az Ön kutatási területe is szorosan összefügg ezzel, hiszen azt vizsgálta, hogy a vékonybél és a máj hogyan dolgoz fel és alakítja át a különböző gyógyszereket normál esetben, illetve betegségeknel. Miért éppen ez érdekelte?**

– Ha az ember fiatalon bekerül egy intézetbe, akkor csatlakozik egy kutatóhoz, vagy egy munkacsoporthoz, hiszen tanulnia kell a módszereket, tapasztalnia kell. Ez akkor is így volt, és most sincs másként. Itt, a pécsi egyetemen tudományos diákköri tagként kerültem a Gyógyszertani Intézetbe, felkérésre. Akkor az intézetet dr. Méhes Gyula professzor vezette, aki dr. Méhes Károly professzor édesapja volt. Ő egy bizonyos munkacsoporthoz rendelt engem, dr. Szekeres Lászlóhoz, aki akkor docens volt, később elment Szegedre professzornak. (Az ő lánya dr. Szekeres Júlia, aki jelenleg orvoskarunk professzora). Nála néhány évig dolgoztam, majd amikor ő elment, átirányítottak dr. Varga Ferenc professzorhoz, aki ugyancsak kiváló szakember volt, és emberileg is nagyon tiszteltem, szerettem. Ő elsősorban a májjal foglalkozott, így számomra is adott volt a kutatási terület.

Ha szájon keresztül veszünk be gyógyszert, akkor az a májat nem tudja kikerülni, a felszívódást követően ugyanis a molekulák a bélből a májba kerülnek. Ez a szervünk minden kémiai anyagot, így a gyógyszereket is kezeli, átalakítja, kiválasztja. Ennek sokféle formája van – a részletektől eltekintve –, vagy kémiailag alakítja át, vagy az epébe kiválasztja a gyógyszert, ami aztán ennek révén ismét a bélbe kerül, így egyfajta körforgás is kialakulhat.

Egy szerencsés véletlen és ismeretség folytán Varga professzor meghívta magához egy Amerikában élő, magyar származású, kiváló kutató, dr. Csáky Z. Tihamér, aki intézetvezető professzor volt Lexingtonban, Kentuckyban. Egy évre ki is ment, és ott dolgozott eredményesen. Később Csáky professzor is eljött ide látogatónak, mi is megismerkedtünk egymással, és számomra is felajánlotta ezt a lehetőséget. Ő elsősorban a béltranszporttal foglalkozott, de a felszívódás kapcsán nem a gyógyszerek, hanem inkább a tápanyagok érdekelték, azokon belül is a cukrok. Az ő kezdeményezésére én is elmélyedtem ebben a területben, kiegészítve ezzel az itthon végzett kutatási spektrumomat. Egy nagyon kurrens témát vetett fel nekem, ami egy új anyaggal, a streptozotocinnal volt kapcsolatos. Akkor az már ismert volt, hogy ennek nemcsak antibiotikus, hanem olyan hatása is van, amellyel a cukorbetegséghez hasonlatos állapotot hoz létre. A hasnyálmirigyben ugyanis megöli a béta-sejteket, amelyek az inzulint termelik és adják a vérbe. Megbízott azzal, hogy dolgozzak ki egy vizsgálati módszert ennek a tanulmányozására, ami-

nek a lényege, hogy a patkányoknak vénásan beadjuk a streptozotocint – létrehozva a kísérletes diabéteszt – és megnézzük, hogy a cukor hogyan szívódik fel a bélből ilyen esetben. Érdekes módon épp az ellenkezője történt annak, mint amit vártunk: a magas vércukorszint ellenére nem csökkent, hanem megnőtt a bélben a cukorfelszívódás. Ennek a háttérben az állhat, hogy diabéteszben a sejtek nem tudják felhasználni a cukrot, és a vérben lévő magas cukorszint ellenére a szervezet egyfajta hiányt érez emiatt, amit a fokozott cukorfelszívódással igyekszik kompenzálni. Ez tehát egy nagyon komplex probléma, és egy roppant izgalmas dolog.

Egy évig tartózkodtam kint, írtunk ebből egy szép dolgozatot, amit egy jeles lapban publikáltunk is. A nyugati világban és Amerikában – de már itthon is elkezdődött ez – a kutatóknak minden hetedik évben adnak egy szabad évet, amikor elutazhatnak, ahova szeretnének, és kutathatnak ott, ahol jónak látják. Csáky professzor ily módon több nyugat-európai országban is járt, olyan helyeken, ahol a béltranszporttal foglalkoztak. Elkerült a Ruhr Egyetemre, Bochumba is, ez egy kevésbé ismert, de nagy egyetem, amelynek már akkor 35 ezer hallgatója volt, tehát hatalmas intézménynek számított, és még ma is az. Azután engem is beajánlott oda, így kerültem kapcsolatba Fritz Lauterbach német professzorral, aki egy sajátos vizsgálati módszert fejlesztett ki, aminek az volt a lényege, hogy a bélfalról le tudta hántani a bélhámréteget, majd egy kis kalitkát készített, amire ráfeszítette ezt. A hámréteg egyik oldalához juttatott anyagból a másik oldalról vett minta segítségével sikerült azt tanulmányoznia, hogy mennyi ment a bélhám sejteinek keresztül. Ennek a módszernek az az előnye, hogy a transzportfolyamatokban csak a bélhám sejtei vesznek részt egyéb, zavaró faktorok nélkül. Ezt az „*in vitro*” kísérleti módszert aztán ötvöztük az általam streptozotocinnal létrehozott kísérletes diabéteszsel. A végeredmény a hatásokat tekintve ugyanaz volt, mint amit az „*in vivo*” kísérletek során találtunk Amerikában Csáky professzorral.

A sikeres együttműködésnek köszönhetően Amerikába és Németországba is két alkalommal nyertem meghívást, utóbbiba már Humboldt ösztöndíjasként utaztam. Így kerültem tehát a béllal és a májjal is kapcsolatba, és utólag hálás vagyok érte, mert azáltal, hogy nem kizárólag egy szervvel foglalkoztam, kiszélesedhetett a látóköröm. A bélrendszer és a máj külön-külön is fontos mind a táplálékok, mind a testidegen anyagok – például a gyógyszerek – szisztémás keringésbe jutása szempontjából, de egyfajta egységet is képeznek a gyógyszerek biológiai hasznosíthatóságát illetően.

– Olyan szenvedélyesen és érthetően mesélt minderről, hogy bizonyossá vált bennem, nem csak kutatni, oktatni is szerethetett.

– Ez valóban így van, sőt, az érettségi táján az is felmerült, hogy pedagógus legyek, hisz már a középiskolában is segítettem az osztálytársaimnak. Ezt a vágyamat tehát sikerült megvalósítanom, és még ki is egészíthettem a kutatással.

Ha figyelmes, akkor látja az ember, hogy a diákok vele jönnek-e az órán, követik-e a gondolatmenetét, avagy inkább másokkal bíbelődnek. Szerencsére a szemekből mindig az tükröződött, hogy jelen vannak. Hálás vagyok, mert sikerült különböző szinteken oktatnom. Hosszú évekig a Nővérképzőben tanítottam gyógyszeriant amellet, hogy foglalkoztam orvostanhallgatókkal, gyógyszerészekkel. Továbbképzéseket – amelyek a szakorvosoknak a kreditek megszerzése miatt fontosak – még most is vállalok, ezeken esetenként vezető beosztású gyakorló orvosok, sőt professzortársaim is megjelentek.

Az évek során megtanultam, hogy nemcsak az a fontos: én mit tudok például egy-egy gyógyszerről vagy annak a sorsáról a szervezetben, hanem az is, hogy ebből mit tudok átadni annak, aki velem szemben ül. Ha az előadás hallgatója nem érti az általam elmondottakat, akkor nem biztos, hogy benne van a hiba, hanem esetleg bennem, mert nem jól magyaráztam.

Módomban állt vizsgáztatni is többféle szinten, és elsődlegesen mindig arra voltam kíváncsi, hogy mit tud a hallgató, nem pedig arra, hogy mi nem megy neki. Úgy gondolom – és ezt a vizszajelzésekből is éreztem –, hogy kellően szigorú, de következetes és igazságos vizsgáztató voltam. Akit megbuktattam, annak meg is indokoltam, miért nem engedtem át, és általában el is fogadták a döntésemet. Mostanában nagyon elterjedt az írásbeli vizsga, amit a nagy hallgatói létszám miatt szükségesnek vélek, ám nem minden szempontból tartok ideálisnak, mert akár egy százalékon is múlhat a jegy – azaz ötven százaléknál már megkaphatja a kettést a diák, azonban negyvenkilencnél még csak egyest lehet adni. A bukás ugyanakkor komoly presztízsbéli, anyagi és pszichés következményekkel is jár. Nem egyszer az is előfordult, hogy bizonyos kérdéseknél utánvizsgálat során nem pusztán egyetlen válasz bizonyult helyesnek. Ilyenkor leültem a hallgatóval, megbeszéltük, és beláttam, ha igaza volt. Németországban láttam arra jó példát, hogy ha valaki megbukott az írásbeli vizsgán, szóban még esélye volt a javításra. Persze ez plusz munkával jár, de sokkal korrektebbnek tartom, mert így nem fordulhat elő az, hogy valaki egyetlen, esetleg vitatható kérdés miatt bukik meg. Egy-egy bukás esetén mindig sokat gondolkodtam azon, jól jártam-e el, és bevallom, megviseltek a vizsgaperiódusok, talán azért is, mert szerettem a diákokat. Amikor én voltam hallgató, akkor volt egy fix csoportunk, amiben kb. húszan voltunk, és mindenből egyszerre, egy napon vizsgáztunk. Hallottuk egymást, és azt gondolom, jól, esetenként a vizsgáztatónál is jobban meg tudtuk ítélni, hogy a csoporttársunk mennyire tudja az anyagot.

Kerültem olyan élethelyzetbe, amikor csak a kutatással foglalkoztam, máskor inkább az oktatás dominált. Azt gondolom, teljes volt az életem, mert vezetői funkciókat is betölthettem, és mindegyiket élvezettel, jó szívvel csináltam.

– A gyógyítás nem vonzotta?

– De, gyakorló orvos szerettem volna lenni, a belgyógyászat volt az álmom. Egy kis faluból származom, ahol a körzeti orvos nagy megbecsülésnek örvendett, az orvosi diplomának komoly presztízse volt. Innen egyetemre előttem nemigen kerültek. Az élet azonban másként alakította a sorsom, mert az egyetemen belekerültem a kutatásba, ami nagyon időigényes folyamat, hiszen ahhoz, hogy valaki komolyan elmélyedjen ebben, legalább tíz év szükségeltetik. Az, hogy a Gyógyszertani Intézetbe kerültem, ott lettem diákkörös, majd ott is marasztaltak – ez megpecsételte a jövőmet. Persze előfordulhatott volna az is, hogy váltsak, de 40-50 évesen már nem akartam, és szerettem is azt, amit csináltam. Nincs tehát bennem hiányérzet, mert a szakterületemen mindent elértem, ami egyáltalán szóba jöhet egy egyetemi karrier során. Ennyire sem vágytam, nemhogy többre, így teljességgel elégedett vagyok.

Viszonylag fiatalon lettem professzor, és épp akkor alakult meg a jelenleg is funkcionáló Tanári Testület, ami addig nálunk nem működött. Ennek két vezetője volt, egy elnök és egy titkár. Akkor még nem választás alapján jött létre a kinevezés, hanem úgy döntöttek, hogy az elnöki funkciót a legidősebb, a titkárit pedig a legfiatalabb professzor töltsse be. Így lettem én a Tanári Testület első titkára. A véletlenek és a szerencse is közrejátszott ab-

ban, hogy így alakuljon az életem. Épp nemrégiben olvastam arról, hogy az élethez két dolog szükséges: kemény munka és szerencse, utóbbit az előbbi hozza meg egy idő után: szerencséje tehát csak annak lehet, aki tesz is érte.

– **Említette a vezetői funkcióit: volt dékán, tanszékvezető és a Doktori Tanács vezetője is.**

– A Kari Doktori Tanács vezetőjeként majdnem húsz évig tevékenykedtem, és azt gondolom, hogy ma is ez az egyik legfaj-súlyosabb bizottság a kar életében, főleg, hogy az utóbbi években már Doktori és Habilitációs Tanácsként működik. Minden egyes védésnél örömet éreztem.

Bármilyen pozíciót is töltöttem be, mindig a segítségadás és a megoldásközpontúság vezérelt, ezek voltak az alapelveim. Nem azt néztem, hogy egy problémára miért nem lehet választ találni, hanem azt, hogy hogyan segíthetek annak megoldásában.

A dékáni pozícióra való pályázatra úgy kértek fel, miként a többi vezetői beosztás betöltésére is, egyiket sem magam kezdeményeztem. Nehéz és hektikus periódusban kerültem a dékáni székbe, mert akkor zajlott az egyetemi integráció, melynek révén az addig önálló Orvostudományi Egyetem egyik kara lett a Pécsi Tudományegyetemnek. Ezt levezényelni, illetve ebben a folyamatban részt venni nem volt egyszerű feladat.

– **Gazdasági értelemben véve sem volt könnyű ez az időszak.**

– Gazdaságilag most sem problémamentes a helyzet, ez azóta is küzdelmet jelent. A tíz korból az orvoskar volt mindig is a legfaj-súlyosabb tudományos és gazdasági szempontból, továbbá a külföldi hallgatók létszámát tekintve is, még ha ezt nem is mindenki fogadta, fogadja el. Mindemellett karunk nem kapja meg a megfelelő elismerést, a kellő, arányos és méltányosnak vélt reprezentációt, és a központi elvonások is minket érintenek leginkább. Ezt a problémát nem sikerült megoldanom, és a sokféle érdek miatt sajnos máig megoldatlan maradt, ami azóta is frusztrációt okoz és feszültségeket generál. Bizonyos vélemények szerint azért volt rám szükség akkor – ezt később visszahallottam –, mert nyugodt, kiegyensúlyozott, kompromisszumkész embernek ismertek, és ebben a hektikus légkörben ilyen személyre volt szükség. Az egyik vélemény szerint: „Fischer Emil dékán az egyetem akkor még meg nem szokott, integrált rendszerében a biztos nyugalmat és a kiegyensúlyozottságot képviselte.”

– **Lehetek álmatlan éjszakái.**

– Hogyne, hiszen nap mint nap le kellett ülnöm tárgyalni azokkal az emberekkel, akikkel konfliktusban voltam, amit gondoltam, azt nem mindig mondhattam el, és nem is éreztettem velük. Nagy türelmet igényelt az a három év, sokszor kellett nagyokat nyelnem, és csendben maradnom a rosszindulatú megjegyzések hallatán is. Sokan kérdezték, hogyan tudok rezzentelen arccal végighallgatni embereket, illetve inadekvát véleményeket. *(nevet – a szerk.)* Muszáj volt, hiszen naponta nagyon sokan jöttek hozzám a panaszaikkal, a megoldandó problémáikkal is. Nem vagyok dühöngő típus, nem is kiabálok, ami nem biztos, hogy jó, mert az alvással valóban voltak gondjaim, holott remekül aludtam korábban. Súlyozni szerencsére megtanultam – ami óriási előnyt jelentett –, azaz el tudtam dönteni, hogy mi a fontos, és mi nem az. De sok fontos ügy volt, és lelkiismeretes ember lévén ezeknek a megoldása, avagy épp a megoldás hiánya nyomasztott. Ezért sem pályáztam még egy ciklusra.

– **Utalt a falusi származására, hol volt gyerek?**

– A Somogy megyei Miken születtem és nőttem fel, ami a Nagyatád és Kadarkút közötti régióban található. A vérkeringésből akkor is kiesett ez a község, és ma sincs ez másként. Nincs vasúti összeköttetés, és munkahely sem. Sok német ajkú, sváb ember élt akkor ott. 14 éves koromban aztán elkerültem onnan, aztán már csak hetekre jártam vissza. Kaposváron jártam gimnáziumba, majd Pécsre jöttem egyetemre. Amit gyerekként megtanultam – és a későbbi németországi tartózkodásom is megerősített ebben –, hogy ebben a népességben sok jó tulajdonság lakozik. Tisztességes, becsületes és szorgalmas emberek, akik az eszükkel, az erejükkel és a munkájukkal akarnak elérni valamit.

A középiskolai évek is szépek voltak, sok útravalót kaptam ott is. Sokan azt sem tudták, honnan jövök, hol van Mike, falusi-ként más volt a helyzetem, mint a városból érkezett, vezető beosztású családok fiainak. Eleinte csak nézegettem, hova csöppentem, éreztem a hátrányomat, de aztán minden megváltozott, amikor már az számított, ki mire képes, ki hogyan tanul. Csak egy példa: a mi falusi általános iskolánkban nem tanítottak orosz, ugyanakkor a városiak már több éve tanulták a nyelvet. Szerencsére ebbe is hamar belerázódtam, szerettem középiskolába járni. A Táncsics Mihály Gimnázium egyébként akkor fiú-gimnázium volt, jó vezetéssel és tanárokkal, és erős osztályba is kerültem. Több mint harmincan voltunk, ebből tizenketten letünk orvosok, ami nagy dolognak számított. Jó volt a bizonyítványom, rögtön be is kerültem az egyetemre. Nagyon élveztem azt a korszakot is, gazdag, élményszerű volt, hisz nem kellett felelősségteljes döntéseket hozni.

Nem fordult meg soha a fejemben az, hogy bármit változtassak, ahogyan az sem, hogy külföldön maradjak. Nagyon jó munkahelyeken dolgozhattam külföldön is, és mindenütt megbecsültek. Amikor például másodjára hívott vissza Lauterbach professzor Németországba, mellém már az első naptól kezdve rendelt egy asszisztent, holott akkoriban ez nem volt bevett szokás, még az intézet saját diplomásai számára sem.

– **A szülei mivel foglalkoztak?**

– Édesapám fodrászként dolgozott, édesanyám pedig háztartásbeliként. A testvérem is fodrász lett, ő előbb Budapestre, majd Érdre került. Nekem jól ment a tanulás, csak ötöseim voltak, ezért jöhetett szóba a továbbtanulás. Otthoni indíttatásra az orosz után a németet kezdtem el tanulni a gimnáziumban, de ebben igazán senki sem motivált, nem mondta, hogy a nyelvtanulás milyen fontos, erre magamtól jöttem rá. Az egyetemen pedig már egyértelmű volt, hogy az angol nyelv ismerete a leglényegesebb. Később is sok előnyt jelentett számomra a nyelvek ismerete, Németországban nem egyszer kitüntetett figyelemmel voltak iránnyomban emiatt, holott szakmai körökben természetesen mindenki beszélt angolul.

– **Ha marad szabadideje, mivel foglalkozdik legszívesebben?**

– A családdal és a természettel. Mindig szerettem foglalkozni a gyerekeimmel, az unokáimmal, és barangolni, sétálni is a természetben. Van egy kis szőlőnk, egy családi házunk udvarral, kerttel, borászkodom, és megtalálom az örömem a gyümölcsfák körüli teendőknél. Mindemellett szívesen látom vendégül a barátaimat, fontosnak tartom a velük való együttlétet, beszélgetéseket is.

Schweier Rita

A Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár újabb szolgáltatása

A PTE, ÁOK 2018-ban ünnepli fennállásának 100. évfordulóját. Ez idő alatt sok-sok – később világhírt is szerzett – szakembert képzett, több tudományos kutatás vált komoly sikerré és az itt kidolgozott új eljárások is hasznosultak a gyógyításban. Ezért határoztuk el – Gracza Tünde, Péter Zsuzsanna, Szabolcsi Csilla –, hogy tisztelegve az elődök előtt, a *valaha itt dolgozott valamennyi munkatárs* karunkkal kapcsolatos adatait egy felületen tesszük elérhetővé. A munkánkat nagy lelkesedéssel támogató dr. Grama László egyetemi docensnek – aki az adatbázis dizájnját készítette – és Bencze Zsolt informatikus mérnöknek – aki az adatbázist megtervezte és folyamatosan menedzseli – ezúton is szeretnénk köszönetet mondani.

Első lépésként a kar alapításától a 2000. évig tartó időszakra vonatkozó adatokat gyűjtöttük össze. Ehhez a Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtárban fellelhető nyomtatott dokumentumok, évkönyvek, tanrendek, jubileumi kiadványok szolgáltattak forrással.

Az ÁOK intranetjén keresztül elérhető adatbázisnak egyetemtörténeti jelentősége van, jól használható pl. jubileumi események előkészítéséhez. Azoknak is ajánljuk, akik „csak” emlékezni szeretnének.

Az adatok feltöltése a rendelkezésünkre álló könyvek, folyóiratok, adattárak alapján folyamatosan történik.

A „Munkatársak archívuma” a <http://archive.aok.pte.hu/> oldalon érhető el. A csaknem 4000 orvoskari polgárt – ha a róluk közölt adatok jócskán foghíjasak is – egy felületen látni imponáló. Bízva abban, hogy a hír olvasói között sokan lesznek, akik Gárdonyi Géza írónk gondolatát: „A falak ereje nem a kőben vagy, hanem a védők lelkében” sajátjuknak érzik és fontosnak találják kezdeményezésünket. Akik szeretnék kiegészíteni az adatbázist – fotókkal, életrajzi adatok-



kal, eseményekkel, stb. – azok ezt a szándékukat jelezhetik e-mailben: szabolcsi.csilla@lib.pte.hu.

A keresés az adatbázisban nagyon egyszerű: a felkínált mezőbe kell a keresett személy nevét írni. A keresett név első 3 betűjének megadása esetén találati listából választhatjuk ki a számunkra megfelelőt. A keresett személyre vonatkozó bővebb információk – fénykép, születési adatok, rövid életrajz, szakmai munkásság – felugró ablakban jelennek meg. (Az illusztrációként választott oldal könyvtárunk névadóját mutatja be.)

Lehetőség van a fő menüből közvetlen keresni az orvosképzést szolgáló valaha volt intézetekre, rektorokra és dékánoakra is.

Illusztrációként a könyvtárunk névadójáról összegyűjtött információk egy részlete látható.

Dr. Gracza Tünde, Szabolcsi Csilla

Berde Botond Ösztöndíj 2019

Az egyetemünk díszdoktora Berde Botond, bázeli professzor által 1997-ben alapított, a fiatal kutatók támogatási alapjának 2019. évi ösztöndíjára pályázatot hirdetünk az alábbi feltételekkel:

- Az ösztöndíj rövid (néhány hetes), továbbképző jellegű, metodikai tanulmányutat tesz lehetővé az alábbi nyugat-európai országok valamelyikében: Ausztria, Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Németország, Norvégia, Olaszország, Svájc, Svédország.
- A pályázó a pályázat benyújtásakor még nem töltötte be a 37. életévét.
- A pályázó a PTE Általános Orvostudományi Karával közalkalmazotti vagy ösztöndíjas munkaviszonyban áll.
- Az ösztöndíj elnyerésének feltétele a sikeres, a jövőre nézve ígéretes tudományos munkásság, amelyről beszámolóik már nemzetközi folyóiratokban is megjelentek.
- A pályázó írásban vázolja munkatervét (kísérleti terv, metodika elsajátítása, stb.).
- A sikeres pályázó a hazatérte után tevékenységéről írásban számol be.
- Kongresszuson vagy szimpóziumon való részvételre nem lehet pályázni.

Az ösztöndíj összege 4000 svájci frank, évente egy ösztöndíj adható ki.

A pályázatok elektronikus és egy nyomtatott példányban nyújthatók be a PTE, ÁOK Dékáni Hivatalába 2019. április 8-ig.

A pályázatnak a következőket kell tartalmaznia:

- pályázati kérelem, megjelölve a fogadó intézmény címét és a fogadó fél nevét,
- fogadókészséget igazoló levél,
- a pályázó szakmai életrajza,
- munkaterv,
- nyelvtudás igazolása,
- munkaviszony igazolása.

A pályázatokat a Berde Botond professzor úr egyetértésével kijelölt kuratórium bírálja el.

*Dr. Emőd Levente, emeritus professzor
a kuratórium elnöke*

Kutatók Éjszakája – 2018.

Országsszerte már több éve nagy sikert arat a szeptember utolsó péntek estéjén megrendezett Kutatók Éjszakája programsorozat. Az idei évben karunk harmadik alkalommal csatlakozott a rendezvényhez, ahol a korábbi évek sokszínű programjait is felülmúlva számos érdekes bemutatót és előadást vártunk vendégeinket. Az Általános Orvostudományi Kar, a Szentágotthai János Kutatóközpont, a Klinikai Központ, a Fogászati és Szájsebészeti Klinika, a Gyógyszerésztudományi Kar, a Pécsi Diagnosztikai Központ, a PTE 3D Nyomtatási és Vizualizációs Központ és az UNIV Gyógyszertár 182 különböző programot hirdetett meg, amelyre közel 2300 fő látogatott el a délután és este folyamán. A közel 30 intézet és kutatólabor több száz munkatársa számos érdekes programot szervezett, hogy minden korosztály betekintést nyerhessen kutató, oktató és gyógyító munkánkba.

A rendezvényt Tényi Tamás professzor, dékánhelyettes és Ábrahám István professzor, az Idegtudományi Centrum elnöke nyitotta meg, majd ezt követően általános iskolás diákok mutatták be egészségügyi témájú tudományos előadásait. Az Elméleti Tömb aulájában a legkisebbek a Teddy Maci Kórházban próbálhatták ki gyógyító tudományukat, amíg szüleik szűrőprogramokon és „törvényszéki nyomozáson” vehettek részt.

Az Elméleti Tömb intézeteiben idén is újra megszervezték a korábbi években is nagy sikerrel zajló programokat. Az Anatómiai Intézetben az általános iskolások vetélkedő formájában ismerkedhettek meg az emberi testtel, míg a nagyobbak anatómiai preparátumok, szövettani metszetek, laboratóriumi bemutatók segítségével láthatták az intézet mindennapjait. Az Élettani Intézetben a szemészeti vizsgálatok és magatartási vizsgálatok részleteibe nyújtottak betekintést. Az Orvosi Mikrobiológiai Intézetben a baktériumok és gombák mikroszkópos világába kalauzolták a látogatókat, és érdekes bemutatókat láthattak az érdeklődők a Biofizikai, az Orvosi Biológia, a Transzlációs Medicina, a Biokémiai és Orvosi Kémiai, a Szerves és Gyógyszerkémiai Intézetek és a Műveleti Medicina Tanszék szervezésében. Az igazán elszánt közönség részt vehetett a MediSkillsLab újreraesztési tanfolyamán, az Igazságügyi Orvostani Intézet kriminalisztikai bemutatóin, és – ebben az évben újdonságként – a Patológiai Intézet előadásain is.

A vállalkozó szelleműek a Janus Pannonius Klinikai Tömbben éjszakába nyúlóan tanulmányozhatták az MR, CT és egyéb képalkotó műszerek működését a Radiológiai Klinikán, de a Klinikai Központ számos más intézete is csatlakozott idén a programhoz. A Fogászati és Szájsebészeti Klinika, a Szívgyógyászati Klinika, az Onkoterápiás, a Laboratóriumi Medicina Intézet is megnyitotta kapuit az érdeklődők számára.

A Szentágotthai Kutatóközpont laborjaiban a látogatók megismerkedhettek a legújabb elméleti és klinikai kutatási eredményekkel, valamint a PTE 3D Nyomtatási és Vizualizációs Központban és a Pécsi Diagnosztikai Központban pedig a legmodernebb technikákkal is. A gyógyszerek, a gyógynövények és illóolajok iránt érdeklődők sem maradtak tétlenül a Gyógyszerésztudományi Kar és az UNIV Gyógyszertár programjain.

Szeretettel várunk minden kedves látogatót 2019-ben is!



*Dr. Tamás Andrea egyetemi docens,
Anatómiai Intézet, programkoordinátor*

Dr. Duga Zsófia, irodavezető

*Csehné Praks Anikó,
Magyar Felvételi és Hallgatói Szolgáltató Iroda*

„Megvalósult az álmunk azzal, hogy kivihetjük a műtéteket a gyakorlati terembe”

Egy nagy értékű artroszkópos toronnyal és több más, fontos eszközzel is gazdagodott a Modern Városok Program pályázatának köszönhetően a Traumatológiai és Kézsebészeti Klinika. Az új műszerek az oktatásban is komoly szemléltető szerephez jutnak amellet, hogy jelentősen hozzájárulnak a precíz, élethű és gyors diagnózishoz. Dr. Wiegand Norbert klinikaigazgató és dr. Patczai Balázs osztályvezető mesélt arról, miért volt fontos a beszerzésük.

A műtő előterében állunk, az új, értékes artroszkópos torony mellett, aminek a működését dr. Wiegand Norbert igazgató magyarázza.

– Ez az artroszkópos torony jelenleg az egyetlen az országban, ami 4K felbontást tud, azaz képes teljesen élethű képet adni, és emellett online használatra is alkalmas, azaz a műtőben végzett tevékenység bármely külföldi országban élőben követhető. De ami talán ennél is lényegesebb, hogy a készülék a belső rendszerünkre is csatlakoztatva van, így a hallgatónk is láthatják műtétjeinket az oktatóteremben.

– **Egy nagy méretű berendezés előtt állunk, aminek több nagyobb és kisebb alegysége is van. Mi, mit jelent rajta?**

– A legfontosabb az agya, ami egy számítógép, ez össze van kötve egy kameravezérlővel, egy fénykábelrel, egy optikával, valamint egy 21 colos képernyővel, amin a műtétek nyomon követhetőek. Vannak rajta még különböző pumparendszerek, amik abban segítenek, hogy az ízületben jól elférhessünk. Tartalmaz továbbá egy ún. vaporizátort – ami a kisebb sérülések ellátására, a lágy szövetek zsugorítására alkalmas – valamint egy shaver egyseget is, ami a porc- és csontelváltozások ellátásában segít minket, olyan esetekben is, ha fűrnünk kell, vagy takarítanunk az ízületet, például a keresztszalag pótlásánál. Rejlik benne egy betegbiztonsági rendszer is, ami azt jelenti, hogy kizárólag a mi orvosaink férhetnek hozzá, más nem láthat bele a számítógépbe. Bekapcsolni is csak jelszóval és a beteg kódjának ismeretében lehet. Különlegessége a tárolókapacitásában is megragadható, mivel lehetőségünk van 4K minőségben a pillanatfelvételek mellett két-három órás videofelvételek készítésére is. Ez – ha a beteg igényli – ki is adható a számára, a beleegyezésével oktatási célra is használható, és archiválni is módunk van, ami főként a későbbi státusszal való összehasonlítás miatt lényeges. A fiatal sportolóknál válhat ez fontossá, akik gyakran szenvednek sportsérüléseket. A készülék minden egyes ízület esetében alkalmas annak tükrözésére. A toronyhoz köthető kamerák méretét szükséges csak változtatni attól függően, mekkora ízületet vizsgálunk.

– **Mennyire borsos az ára?**

– Egy jó Porsche ára, azaz 35 millió forint. Az MVP-pályázatban volt lehetőség oktatásfejlesztésre, ami a klinika elkötelezettségével is találkozott, hisz a gyakorlatorientált oktatást tűztük ki célul. Az artroszkópiát nem tudtuk eddig a tanítás részeként alkalmazni, hisz a műtőben nem fér el sok medikus. Mostantól azonban megvalósulhat az álmunk azzal, hogy a műtétet kiviszuk a gyakorlati terembe.

– **A világban mikor kezdődött el ezeknek a készülékeknek a széles körű alkalmazása?**

– Ezek a 4K-s felbontású optikai, illetve monitorrendszerek tavaly jelentek meg a piacon. Szerencsénkre ezt egy olyan forgal-

mazótól sikerült beszerezniük, aminek van terméke Magyarországon.

– **Eddig hogyan, milyen berendezéssel végezték az ízület-monitorozást?**

– Artroszkópos tornyaink eddig is voltak, amikkel lehetett ugyan szépen dolgozni, ám a legfiatalabb is 15 éves. Összevetésként használhatjuk az autók közötti különbséget is, ami azért számottevő egy új, és egy több mint tíz éves jármű között. A fejlődés a mi szakterületünkön is hatalmas. Minőségben, gyorsaságban és a kényelmi szempontok tekintetében sem összevethető egy új készülék a régivel. Több mindent kézzel kellett beállítanunk a régi gépeken, míg az új artroszkópnál két gombbal valójában minden irányítható. Ehhez azonban nagy technikai tudás és gyakorlat szükségeltetik. Legalább száz beavatkozást el kell végezni vele ahhoz, hogy rutinszerűvé válhasson az alkalmazása. Bízom abban, hogy a készülék és a vele való bánásmód megtetszik majd a medikusoknak, és többen szeretnék ortopéd traumatológusok lenni.

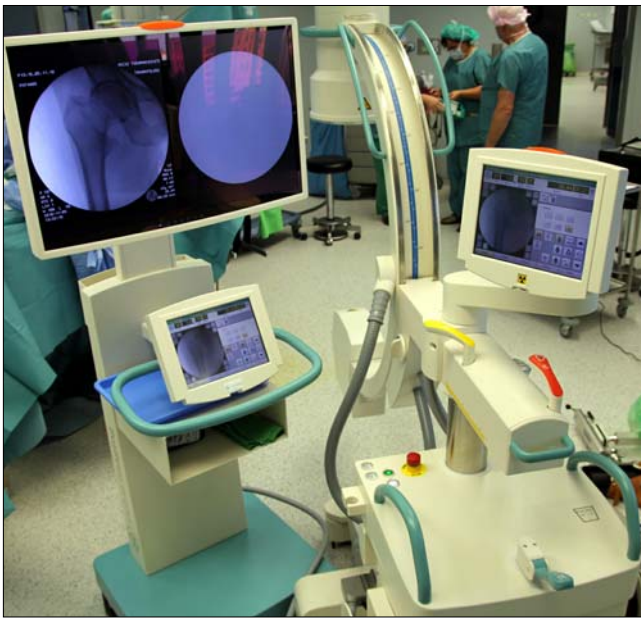
– **Jelenleg hányan tudják ezt a gépet kezelni?**

– A szakorvosoknak kötelező ismerniük az alapszintű artroszkópiát, magasabb szinten pedig heten-nyolcan tudják. Ez a létszám elegendő is, hisz a bonyolultabb, specializáltabb ellátásokat néhányan végzik csak, ők azok, akik irányítják a műtéteket. Évről évre emelkedő esetszámban végzünk térd-, boka-, váll-, csukló- és csípőízületi műtéteket szalag-, ín- és porcserülések ellátására, de ezek mellett komoly szerepe van a berendezésnek a carpalis, valamint a boka-láb instabilitások diagnosztizálásában is.

Dr. Patczai Balázshoz:

– **A hétköznapiakban hogyan zajlik a gyakorlatorientált oktatás?**

– Klinikaigazgatónk három éve tűzte ki célul, hogy az orvos-tanhallgatók képzése során a gyakorlati ismeretek átadása megfelelő hangsúlyt kapjon azért, hogy a diplomát szerző általános orvosok az alapvető, prehospitális sérültek ellátási feladatait – a törések rögzítését, a sebek ellátását – önállóan meg tudják oldani. Az oktatási feladatok megszervezésével dr. Nót László Gergelyt bízta meg, aki az oktatói karral közösen folyamatosan emelte a gyakorlati órák számát. Az évekkel korábban bevezetett „Gipsztechnikai és alapvető csontegyesítő eljárások műtéttana” gyakorlati kurzus mellett a Skill Lab-bel közösen „ATLS bevezető gyakorlatok és sebesség, a modern sebkezelési eljárások gyakorlata” is bekerült a tanrendünkbe. A hallgatóknak ezek mellett szemeszterenként 2x8 órás ügyeleti gyakorlatot is biztosítunk, ahol a csoportvezető oktató mellett egyszerre legfeljebb két hallgató ismerkedhet meg a sérültek ellátásának feladataival a sürgősségi trauma ambulancián, valamint a műtőinkben. Az érdeklődő hallgatók számára talán ez a legnagyobb érték, hiszen ennek során személyre szabott oktatásban részesülnek, és felügyelettel részfeladatokat is elvégezhetnek a valódi betegellátásban. Emellett nagy számban fogadunk hallgatókat mind a nyári kötelező gyakorlatok, mind pedig az évközi blokkgyakorlatok során. Utóbbi tényre nagyon hasznosnak tűnik az oktatói-hallgatói arány szempontjából is. A hallgatói visszajelzések egyértelműen megerősítették a klinika vezetését abban, hogy jó irányban haladunk.



– Vannak-e további terveik a képzés fejlesztésére?

– Szeretnénk az elméleti oktatást is hatékonyabbá tenni előkészítő anyagok kidolgozásával és specialisták bevonásával, a kiscsoportos, betegcsoporthoz kapcsolt, betegágy melletti esetfeldolgozások rendszerbe építésével, továbbá kihasználva a technika nyújtotta előnyöket, például a mostani fejlesztést, a live stream-et, az artroszkópos műtétek közvetítésében. Célunk továbbá az, hogy az online elérhetőségek bővítésével a műtéti kamera és a röntgenes képerősítő felvételek is az oktatási felületek, a tabletek, vagy akár az okostelefonok számára is elérhetővé váljanak megfelelő szakmai minőségben, így teljessé téve az elméleti tudás gyakorlati manifesztációjának a bemutatását.

Dr. Wiegand Norberthez:

– Az artroszkópos torony mellett egyéb újdonságok is kerültek a klinikára.

– Az egyik legfontosabb eszköze a traumatológusnak a röntgen, amit sebészi képerősítőnek hívunk, és amit minden nap használunk a műtőben. Ennek segítségével látjuk a csontokat, tudjuk ellenőrizni a helyzetüket, és az általunk behelyezett fémeket. Ez természetesen sugárterhelést jelent nemcsak a betegeknek, de nekünk orvosoknak, valamint a személyzetnek is. Sikerült egy ultra alacsony sugárterheléssel járó sebészi készüléket is beszerezniünk ugyancsak az MVP-pályázat kapcsán, amiből várhatóan lesz a későbbiekben még egy. Ez is online rendszerben működik, azaz láthatóvá válik a medikusok számára is. Nem olcsó ez a berendezés sem, 17-18 millió forintba kerül.

Klinikánk – ugyancsak egyedülként az országban – kézsebészeti klinikaként is működik. A kézsebészethez szükséges eszközök a legspeciálisabbak a traumatológiában, mert nagyon kicsik, finomak és drágák. A fogorvosi eszközökhöz tudnám hasonlítani őket, ám mi jóval több dologra használjuk őket. A Modern Városok Program révén hozzájutottunk speciális kézsebészeti motorokhoz is, amik olyanok, akár egy toll, és hétmillió forintba kerülnek. Ezeknek a beszerzéseknek köszönhetően, a kisebb szövetroncsolás következtében az országos átlaghoz képest klinikánkon három nappal kevesebbet töltenek a betegek. Könnyebb a rehabilitációjuk és gyorsabb a gyógyulásuk. Hosszú távon tehát megtérülnek a befektetések.

A közbeszerzési tendereket két évente írják ki, ezek által is módunk van arra, hogy a gyógyításhoz használt eszközparkunkat megújítsuk. Járjuk a világot, és azon vagyunk, hogy a lehető legjobb műszerek eljuthassanak hozzánk is. Hálásak vagyunk azért, hogy a vezetőségtől mindig megkapjuk ehhez a támogatást.

– Mondhatjuk azt, hogy jelenleg az ország legmodernebb Traumatológiai Klinikája a pécsi?

– Karunknak és a Klinikai Központnak köszönhetően Pécs mindig is büszke lehetett arra, hogy van mindene. Ez azt jelenti, hogy időről időre sikerül új, korszerű eszközöket beszerezniünk. Beszélgetve az ország más klinikáin dolgozó munkatársainkkal, emiatt kicsit irigykednek is ránk.

Schweier Rita



A Patológiai Intézet munkatársai a Fitatal Patológusok Kongresszusán, Siófokon, 2018. október 4-6. között.

Forrás: PTE

VII. Szentágothai Nap

Hetedik alkalommal tartottak a Pécsi Tudományegyetem Szentágothai János Kutatóközpontjában tudományos ünnepséget, amivel a névadó születésnapjára emlékeztek.

A kutatóközpont dr. Bachman Zoltán előadótermében dr. Bíró Tamás egyetemi tanár a „Chili, Cannabis, Forrest Gump” címmel tartott érdekes előadást. Ezt követően ötödik alkalommal adták át a Szentágothai- és Junior Szentágothai-díjakat.

Idén Szentágothai-díjban részesült dr. Czéh Boldizsár, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara Laboratóriumi Medicina Intézetének egyetemi tanára, a Szentágothai János Kutatóközpont Strukturális Neurobiológiai Kutatócsoportjának vezetője. A Junior Szentágothai-díjat dr. Borbély Éva, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara Farmakológiai és Farmakoterápiái Intézetének adjunktusa, a Szentágothai János Kutatóközpont Molekuláris Farmakológiai Kutatócsoportjának tagja kapta. Mindkét díjazott az emléklapok átételét követően érdekes előadással mutatotta be munkásságát, kutatási területét.

Az ünnepség részeként a három éve indított, és a hónap végén záruló Szentágothai János Tehetségtámogató Program 2015-2018-as időszakban támogatott kutatói: Kemenesiné dr. Kurucz Kornélia, dr. Kecskés Miklós és dr. Montskó Gergely mutatták be az elmúlt 3 évben elért eredményeiket.



MTA PÉCSI TERÜLETI BIZOTTSÁGA

PREVENTÍV ORVOSI TUDOMÁNYOK
MUNKABIZOTTSÁG

Konferencia részvételi felhívás

Az MTA PAB Preventív Orvosi Tudományok Munkabizottsága és az Egészséges Városok Magyar nyelvű Szövetsége „**A városi egészség aktuális kérdései**” címmel konferenciát rendez.

A konferencia célja egyrészt a tudományágak közötti párbeszéd elindítása olyan szakemberek részvételével, akik a városi környezet közvetlen vagy közvetett egészséghatásainak vizsgálatával, új veszélyek megjelenésével, korábbi kockázatokat felerősítő vagy gyengítő változások azonosításával, a kockázatcsökkentés lehetőségeinek alkalmazásával, avagy a pozitív egészséghatások feltárásával foglalkoznak. Másrészt az interdiszciplináris megközelítést alkalmazva a konferencia a városi környezet egészséghatásaival összefüggésben lehetőséget ad az egyéni és közösségi prevencióval, a helyi szabályozással, az egészséget támogató városi környezet kialakításával foglalkozó tevékenységek, kutatások valamint városüzemeltetési és közszolgáltatási megoldások eredményeinek bemutatására.

Várjuk **előadók jelentkezését** a városi egészség aktuális kérdéseire kapcsolódó gyakorlati tevékenységeik és/vagy kutatásaik bemutatására, 10-15 perc időkeretben.

A konferencia időpontja: **2018. december 11.**

A konferencia helyszíne: **MTA Pécsi Területi Bizottság Székháza**
7624 Pécs, Jurisics M. u. 44

A konferencián való részvétel ingyenes, de előzetes regisztráció szükséges.

Az **előadások absztraktját** a preventiv.orvoslas.pab@aok.pte.hu email címre, **2018. november 30-ig** várjuk. Kérjük, hogy az absztrakt terjedelme az 1500 karaktert ne haladja meg. Az előadók számára további publikációs lehetőségként az absztrakt alapján kidolgozott tanulmány lektorált, **nyomtatott konferenciakötetben való megjelenítése is** rendelkezésre áll.

Résztevévőként történő regisztráció határideje: 2018. november 30. A regisztrációt a preventiv.orvoslas.pab@aok.pte.hu email címre kérjük elküldeni.

Pécs, 2018. 10. 25.

Dr. Girán János, PhD
tudományos titkár

Dr. Kiss István professzor
elnök

Gyógyszerésztudományi Kar, Farmakognóziai Intézet Kitüntetések a Magyar Tudomány Ünnepén

A Magyar Tudomány Ünnepe 2018. november 7-i pécsi megnyitó ülésén *dr. Deli József* professzor a PAB Tudományszervezési Díjában részesült több évtizedes kiemelkedő tudományos tevékenysége elismeréséül. *Dr. Molnár Péter* professzor több évtizedes kiemelkedő tudományos tevékenysége elismeréséül Zsolnay Tudományos Díjat vehetett át.

Az egyetemi költségvetésből beszerzett külföldi szakfolyóirataink kihasználtságáról

Részint az egyetemi vagyonnal történő felelős gazdálkodás, részint az egyetemi polgárok elégedettségének kivívását szolgálja, hogy évről-évre megvizsgáljuk a költségvetésből beszerzett külföldi szakfolyóirataink kihasználtságát.

Módszerünk lényege, hogy az MTMT nyilvános felületéről lekeressük 8 előre kiválasztott intézetünk/klinikánk által publikált cikkeket, majd a Scopus adatbázisból nyerjük ki az ezekhez tartozó irodalomjegyzékeket, és azokat elemezzük tovább.

A továbbiakban a PTE, EK, TK-ban alkalmazott beszerzések alapján a hozzáférések hat típusát különböztettük meg aszerint, hogy a PTE által előfizetett szolgáltatásról van szó, vagy sem. A PTE által előfizetett dokumentumok közé tartoznak:

- az ÁOK igényei szerint kezdeményezett és az intézetek/klinikák vagy a Pekár Könyvtár számára előfizetett,
- a konzorciumi tagság révén az ÁOK számára előfizetéssel biztosított,
- és a könyvtárközi kölcsönzés útján beszerzett szakfolyóiratok.

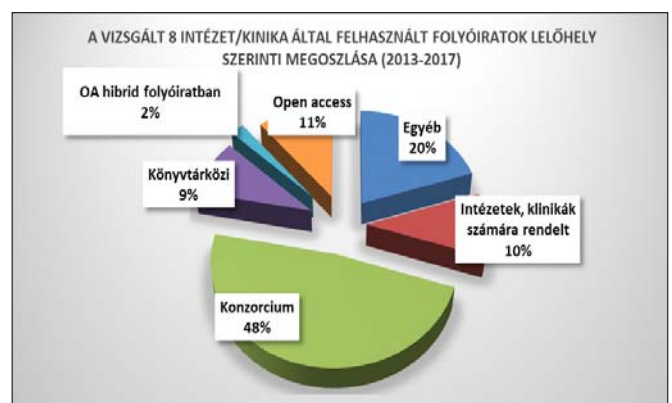
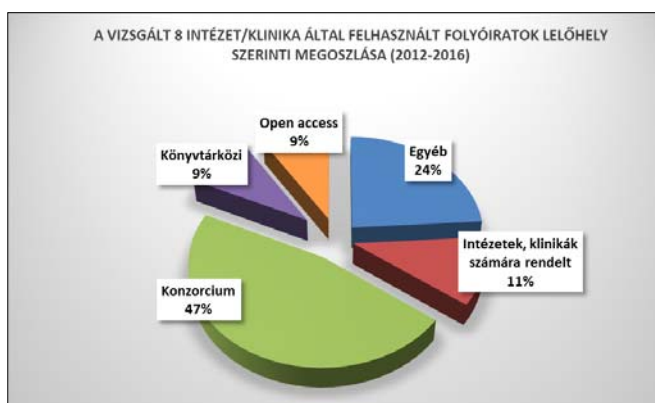
Az ingyenesen elérhető forrásokat az open access és az egyéb kategóriába soroltuk. A 2013-2017-es évekre vonatkozó open access elérések közül külön soroltuk azokat a hivatkozásokat, amelyek hibrid folyóiratban – ez a szabaddá tett hozzáférés (sokszor nem kis összegekkel történő) megváltása az amúgy elektronikus módon előfizetett folyóiratban – jelentek meg.

- ÁOK intézetek és klinikák igényei alapján történő beszerzés
- konzorciumi tagság révén vásárolt adatbázisok
- könyvtárközi kölcsönzés útján kapott dokumentumok
- open access
- hibrid folyóirat
- egyéb

„Egyéb” forrásként jelöltük azokat a folyóiratokat, amelyekhez a kutatók szerkesztőségi tagságként esetleg más forrásból, vagy az adatbázis szolgáltatói által ingyenes próbaidőszakok során hozzáférhető folyóirataiból stb. – esetleg illegálisan – jutottak.

Adatainkat Excel táblázatkezelő program segítségével rögzítettük és elemeztük.

Az alábbi ábrán látható a kiválasztott intézetek és klinikák 5-5 évben publikált folyóiratcikkeihez felhasznált 6153/8245 folyóirat az előbb részletezett források szerinti csoportosítása.



A diagramokon jól látszik, hogy a publikációk során a felhasznált folyóiratok közel 60%-ához valamilyen PTE által biztosított előfizetés útján jutottak hozzá a kutatók. A könyvtárközi kölcsönzés iránti kereslet nem csökkent, kutatóink az előző évekhez hasonló mértékben vették igénybe ezt a szolgáltatásunkat. A konzorciumi előfizetések és az intézetek, klinikák számára rendelt folyóiratok használata +/- 1%-os eltérést mutat, amely azzal is magyarázható, hogy az intézetek/klinikák lemondják azon folyóiratok előfizetését, amelyek bekerülnek a konzorciumok kínálatába. Az „Egyéb” módon használt folyóiratok száma pontosan annyival csökkent, amennyivel az open access elérés növekedett.

A fenti vizsgálat bizonyítja, hogy még mindig nem mondható igaznak az egyik kutatónk állítása: „*nincs szükség a vásárolt szakfolyóiratokra, hiszen mi mindent megtalálunk az interneten*”.

Besse Péter, Milánkóvics Róbert, dr. Gracza Tünde

TDK-börze

Október 9-én ismét megrendezésre került az éves TDK-börze. Az eseményre eddig is sok hallgató látogatott ki, hogy információt gyűjtsenek az aktuális TDK-témákról és a TDK folyamatáról, ám idén különösen nagy népszerűségnek örvendett a rendezvény. Az esemény 14 órától kerekasztal beszélgetéssel zárult, meghívottjaink voltak Ábrahám István egyetemi tanár, Godó Soma PhD-hallgató, Straub András orvostanhallgató, dr. Gaszner Balázs egyetemi docens, dr. Ujvári Balázs PhD-hallgató valamint dr. Maróti Péter. A jó hangulatú beszélgetés után, az állófogadás alatt a résztvevőknek lehetőségük volt kötetlenebb formában is beszélgetni meghívottjainkkal.

Trencsényi Eszter



A finnországi hasadék munkacsoport tagjainak látogatása Pécsen



A Pécsi Hasadék Munkacsoport és a Fogászati és Szájsebészeti Klinika meghívására 2018. szeptember 28. és október 2. között Magyarországra látogatott az Oului Egyetem delegációja, többek között dr. Sándor György, maxillofaciális és plasztikai sebész, dr. Lena Ylikontiola, szájsebész és dr. Vuokko Anttonen, az Oului Egyetem Fogorvostudományi Szak vezetője, valamint a hasadék munkacsoport nővérkoordinátorai.

A látogatás első felében dr. Sándor György a finn ajak- és szájpadhasadékos munkacsoport eredményeiről, valamint dr. Vástyán Attila egyetemi docens, a Pécsi Hasadék Munkacsoport vezetője, a magyarországi hasadékos betegek komplex ellátásáról és menedzsmentjéről Balatonbogláron tartott előadást. A résztvevők megemlékeztek a nemrég elhunyt Pintér András emeritusz professzorról, aki 22 évvel ezelőtt alapította meg a pécsi munkacsoportot. Az előadásokat tartalmas diskusszió követte, majd kihasználva a napos időt és a Balaton közelségét, a társaság vitorlással átkelt Badacsonyra, ahol kötetlen hangulatú ebédre és borkóstolásra került sor.

A hétvége hátralévő részében a vendégek megtekintették Pécs nevezetességeit.

A finn orvosokkal és nővérekkel együtt a pécsi munkacsoport megtartotta a havonként esedékes betegevizsgálatot, kezelési tervmegbeszélést és tanácsadást a Gyermekgyógyászati Klinikán. A tudományos program zárásaként Sándor professzor előadást tartott a Tudományos Szakosztály Ülésén.

A látogatás utolsó napján a Gyermeksebészeti Osztályon a gyermeksebészek és a maxillofaciális sebészek részvételével bemutató műtétekre került sor.



Köszönet illeti a Fogászati és Szájsebészeti Klinika, valamint a Gyermekgyógyászati Klinika munkatársait, dr. Nagy Ákost, dr. Vástyán Attilát, Torma Szilviát, Kanyar Bernadettet és Mogyorósi Nikolettet, akik segítettek a rendkívül tartalmas látogatás előkészítésében, szervezésében és lebonyolításában.

Reméljük, hogy a két munkacsoport közti kapcsolat és együttműködés a továbbiakban folytatódik.

*Dr. Vajda Katalin
Dr. Kövér Zsanett
Dr. Horváth Johanna*

XXVIII. Pilaszanovich Imre Vendégprofesszori előadás

A nagy hagyományokkal rendelkező emlékelőadásra, annak történetében először érkezett gyermeksebész professzor Kelet-Európából. A lengyel vendégprofesszor, Piotr Czauderna a gyermekkori hepatoblastoma kezelési lehetőségeit mutatta be. Előadásában kiemelte, hogy a gyermekkori szolid tumorok terápiás modalitásai az elmúlt évtizedekben folyamatosan javultak és ez leginkább a ritka betegségek nemzetközi regiszterének köszönhető. Czauderna professzor futurisztikus képet tárt elénk a sebészet távoli jövőjét illetően. Egyes vélemények szerint a technika, a robotika fejlődésével 2050 körül, közel harminc év múlva, bizonyos műtéteket „sebész nélkül” is elvégeztetnek majd a robotok...



Évek óta az emlékelőadást egy neves, magyar előadó is kíséri. Ez alkalommal Perner professzor tartott előadást a magyarországi (vese- és máj) transzplantáció történetéről. Meseszerű „élménybeszámoló” lehetünk tanúi. Köszönjük!

Az idei vendégprofesszori előadás volt az első, amelyen az előadásorozat megalapítója, Pintér András professzor már nem lehetett velünk. A vendégek bemutatásánál megemlékeztünk a nemrég elhunyt Pintér András professzorról és a jövő évtől az emlékelőadást „Pilaszanovich-Pintér Vendégprofesszori előadás”-nak hívjuk majd!

„A hagyományok tisztelete nem a hamu őrzése, hanem a tűz továbbvitele.”



Vajda Péter
tanszékvezető

Pécsi részvétel a cardiovascularis képalkotás budapesti rendezvényén

Október 10-13. között az őszi színekben pompázó Margitszigeten került megrendezésre a Magyar Kardiológusok Társasága Kardiovaszkuláris Képalkotó Munkacsoport és Central European Conference on Non-Invasive Cardiovascular Imaging közös kongresszusa. A négy napot felölelő interdiszciplináris szakmai rendezvényen az echocardiographia, szív CT és MR témakörben gazdagíthaták tudásukat a résztvevők az angol és magyar nyelvű tudományos előadások, valamint az esetbemutatókkal színesített interaktív workshopok keretein belül. A nívós összejövetelel az európai és tengerentúli meghívott előadók mellett a Szívgyógyászati Klinika, I. sz. Belgyógyászati Klinika és Radiológiai Klinika munkatársai is több előadással bizonyították a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központjában folyó aktív kutatási tevékenységet.

A Szívgyógyászati Klinika képviselőjében dr. Faludi Réka (Strain differenciáldiagnosztikai szerepe bal kamra hypertrophiában), dr. Földi Eszter (Pitvarfibrilláció – képalkotás abláció előtt és után), dr. Lenkey Zsófia (A „signal intensity percent infarct mapping” megbízhatóan jelzi a szívizomelhalás mértékét állatmodellben), dr. Meiszterics Zsófia (Pulzushullám terjedési sebesség mérése posztinfarktuszos betegekben – MRI alapú és oszcillometriás elven működő módszerek összehasonlítása) és

dr. Hajdú Máté (A kéményseprő is lehet Fradi-drukker – avagy egy szívelégtelenség két oka) prezentálták a szakmai újdonságokat, intézetünkben szerzett tudományos eredményeket, érdekes klinikai eseteket. Simor Tamás professzor és dr. Faludi Réka üléelnökként is szerepeltek a kongresszuson.

Dr. Habon Tamás egy egyszerű összefoglalást adott „Terápiás döntéseink során, milyen mértékben támaszkodjunk a képalkotó módszerekre?” címmel.

Dr. Várady Edit (PTE, KK, Radiológiai Klinika) „Challenges in emergency cardiovascular imaging” címmel tartott előadást, mely ugyancsak nagy érdeklődésre tartott számot. Dr. Tóth Levente, a Radiológiai és Szívgyógyászati Klinika munkatársa a szív-MR szívelégtelen betegek diagnosztikájában betöltött szerepéről adott átfogó képet.

A gazdag tudományos program mellett a konferencia résztvevői vacsorával egybekötött dunai sétahajózás során a fényárban úszó Parlamentet és Budai Várat csodálva győződhetnek meg arról, milyen szépségekkel büszkélkedhet fővárosunk.

Dr. Lenkey Zsófia
Szívgyógyászati Klinika

„Az a fontos, hogy magunk is élvezzük, amit csinálunk”

Harmonikusan és ízlésesen berendezett szobájában fogad, ami olyan, akár egy jól tervezett családi ház nappalija, megtoldva egy tágasra szabott dolgozói résszel. Igényessége öltözködésében, beszédstílusában, udvarias, figyelmes modorában is megmutatkozik, így biztosan tudom, hogy pontos, szabatos válaszokat kapok tőle. Rekkenő hőségben, a vizsgaidőszak kezdetén találkozunk, amikor tengernyi a dolga, mégsem látszik rajta, hogy fáradt lenne, sőt! Szenvedélyesen arról kezd mesélni, mennyire egyszeri lehetőségnek és személytelennek tartja az írásbeli vizsgát, ellenben mennyivel jobbnak a szóbelit, mert utóbbi esetben látja a hallgató arcát, megismerheti a személyiségét, és vissza is jelezhet neki, ha számárságot mond. Lerí róla, hogy szereti a diákjait és a munkáját is dr. Ohmacht Róbert, a Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet emeritus professzora, aki készséggel, színesen, derűsen mesél mindarról, ami meghatározza az életét.

– **A biokémia nem a könnyű tantárgyak közé sorolható, gondolom, küzdenek vele a hallgatók.**

– Igen, és ez vonatkozik a biofizikára, meg a biológiára is. Amikor az egyetemre jönnek a diákok, akkor rendelkeznek valamiféle elképzeléssel az orvostudományról, majd rájönnek, hogy ami itt vár rájuk, az nem teljességgel felel meg a várakozásainknak. Legszívesebben a műtőben kezdenének, azaz az orvosi teendőkkel foglalatostkodnának, helyett mi olyasmikkel traktáljuk őket, amiktől a középiskolában végre megszabadultak. A kezdetekben még nem tudják, hogy az ilyen tudnivalók miért fontosak. Utólag azért van visszaigazolás arról, hogy nem voltak hiábavalóak ezek a tanulmányok sem. Sok év elteltével többször is volt példa arra, hogy odajött hozzám egy-egy volt hallgatóm, és azt mondta: „Professzor úr, az a kémiai számítások kurzus nagyon tetszett ám nekünk!” (*mosolyog – a szerk.*) Hiszem, hogy ezeket az órákat is meg lehet kedvelteni velük, és mindig azon igyekeztem, hogy ne mechanikusan hajtsam be rajtuk a tanultakat.

– **Ki is mondta a kulcsszót: megkedveltetni. Mi ennek a titka? Fogalmazhatom úgy is: mi a közös titkuk itt, ahol a Kémiai Intézet megalapítása óta, már 1922-től nagy hangsúlyt helyeznek az oktatásra?**

– Nehéz pontosan megfogalmazni azt, hogy miben rejlik a titok. Mi nem vagyunk pedagógusok, minket nem képeztek arra, hogyan kell leadni egy anyagot. De talán ráérzünk, mit, hogyan mondjunk ahhoz, hogy követni tudjon minket a diák. Az a fontos, hogy magunk is élvezzük, amit csinálunk, és ne favágásként éljük meg. Ha ezt érzik a hallgatók, akkor megteremtődik a figyelem és a kapcsolódás közöttünk.

– **Milyen kurzusai vannak jelenleg?**

– Az orvosi kémia témakörében tartok előadásokat magyarul és németül az orvostanhallgatóknak, a gyógyszerészeknek pedig fél éven át analitikai kémiát tanítok. Számukra is létezik egy számolási kurzus, ami erősebb alapokon nyugszik, mint az orvostanhallgatóké. Van a kromatográfiával kapcsolatosan is kurzusom, azt azonban csak két évente hirdetem meg, mert oda az első évfolyamtól a hatodikig jöhetnek. Jobban szeretem, ha akkor jelentkeznek, amikor az általános képzésben az első két féléven már túl vannak. A jelen felállás teljességgel megfelel számomra, mert amíg én voltam a tantárgyfelelőse az orvosi kémiának, addig rengeteg dolgom volt a kétnyelvű oktatásban.

– **A német program hogyan indult el?**

– Dr. Sümei Balázs professzor volt a dékán akkor, amikor föl-



merült a német program létrehozása. Nagyon rövid idő állt rendelkezésünkre dr. Mess Béla professzorral, hogy ezt megvalósítsuk. Akkor még létezett telefonkönyv, amit felütöttünk, és elkezdtük összegyűjteni, kiket ismerünk azok közül, akik tudnak németül, és az első két évben itt tanítanak, mert arra nem volt időnk, hogy végigkérdezzük őket. Kiderült, hogy három csoportra való oktatót ki tudnánk állítani minden tantárgyból, így – miután létrehozását megszavazták a Tanári Testület ülésén és a Kari Tanácsban is – belefogtunk. Tavasszal jött az ötlet, ősszel pedig már be is indult a program. A rövid idő dacára már az első évben 27 saját jelentkezőnk volt, és további nyolcvanát a budapesti egyetem irányított át hozzánk, olyanokat, akik hozzájuk nem fértek be. Ott már akkor nagy volt a túljelentkezés.

Mess professzor – aki akkor már nyugdíjas volt – szokta mondani, hogy a német oktatás megvalósításával még egy sikertörténetet hozzá tudott tenni az életművéhez. Én is úgy érzem, hogy a tevékenységem sikeres része a német nyelvű orvostudományi képzés megszervezése. A program vezetésétől idén márciusban köszöntem el, amikor betöltöttem a hetvenedik életévemet.

– **Nehéz szívvel adta át a stafétabotot?**

– Igazából nem, mert évekkorábban tudtam már, hogy ez egyszer bekövetkezik. Dr. Than Péter professzor lett az utódom, aki remekül folytatja, amit mi felépítettünk. A program irányítását végző bizottságban még benne vagyok, így a háttérből, ameddig bírom, segítem a munkát.

– **Hogyan lett Ön a német program vezetője?**

– Humboldt ösztöndíjas voltam, és mivel Sümei Balázs dékán régóta ismertem, tudta rólam, hogy jó németes vagyok, és terhelhető is. Mess professzorral ugyancsak sok éves kapcsolatban voltam, így sejthető volt az is, hogy jól kiegészítjük egymást. Mindketten beleláttunk a német rendszer működésébe, tudtuk, mivel bíztathatjuk azokat, akik ide szeretnének jönni tanulni. Pécs szerencsés város abból a szempontból, hogy a környéken sokan beszélnek a németet, és szép számmal vannak olyanok, akiknek ez az anyanyelvük. Azt is körvonalazni kellett, hogy mi az, amit mi itt jobban meg tudunk valósítani, mint a németországi egyetemek.

Az állami német szisztémában az érettségi átlaga alapján veszik fel a hallgatókat. Ez az átlag lehet kiváló németből, történelemből és földrajzból, ám ebbe a fizika, a kémia, vagy a biológia nem feltétlenül tartozik bele. Mi ellenben megengedhetjük magunknak azt a luxust, hogy kitöltetünk egy rubrikát, amiben célszerűen a természettudományos tantárgyaknak az eredményei szerepelnek, tehát a legjobbak közül válogathatunk. Valójában egyedi kiválasztást végzünk.

Mára beállt a német jelentkezők száma, ami 800-900 fő között

van, ám ez azt jelenti, hogy az egynegyedüket sem tudjuk fölvenni. Ha sikertelen lesz a diák jelentkezése, akkor ajánlunk számára különböző előkészítő tanfolyamokat, amik léteznek Németországban és Budapesten is. Az is fontos szempont nálunk, hogy ha a jelentkező nem frissen érettségizett, akkor megnézzük, végzett-e olyan tevékenységet, ami az orvosi hivatás iránti érdeklődésére utal, azaz dolgozott-e kórházban, vagy például mentősként. Nehéz kenyér a hallgatók kiválasztása, mert minden egyes alkalommal fejtörést okoz, elég körültekintően döntöttünk-e a legjobbak mellett.

– **Az indulás, azaz 2004 óta milyen változásokon ment át a képzés?**

– Az első években az volt a jellemző, hogy a hallgatók az első négy félévet végezték nálunk, utána igyekeztek visszatérni Németországba, és ott folytatták tanulmányaikat. A nálunk addig letett szigorlataikat elismerték a német orvosképzés „első részének vizsgájaként”. Németországban ugyanis az első négy félév után van egy komoly, erősen szóró jellegű vizsga, ami miatt csak a hallgatók töredéke tudja elkezdni az ötödik félévet. Mivel emiatt sok hely felszabadult a német egyetemeken, a diákok úgy döntöttek, hogy otthon folytatják tanulmányaikat, ezáltal azonban nálunk maradtak viszonylag kevesen.

Ma már nagy évfolyamokkal indulunk, 200-220 fővel. A felsőbb évfolyamok létszáma is rohamosan nő, mivel jelenleg csak viszonylag kevesen kapnak helyet a németországi egyetemeken.

– **Említett egy jelzót önmagáról: terhelhető. Hozzátehetem még azt is, hogy maximalista?**

– *(mosolyog – a szerk.)* Ha valamit elvállaltam, azt igyekeztem mindig lehetőleg jól csinálni, így voltam a német programmal, és a pécsi Humboldt Klubbal is. Az 1990-es években már alakultak Magyarországon is Humboldt Klubok, a pécsinek én lettem a titkára. Sok energiát fektettem abba, hogy szervezzünk ide egy nemzetközi összejövetelt, amire még ma is sokan jó szívvel emlékeznek. Jelenleg ismét én vagyok a helyi titkárhelyettes. Azt gondolták ugyanis, hogy nyugdíjasként több időm lesz. Kérésükre végül igent mondtam.

– **Széles mosollyal beszél erről, azt gondolom, szeret ezzel foglalatzkodni.**

– Valóban, ahogyan a diákokkal is. Fontos számomra, hogy nap mint nap a fiatalok között lehetek. Annak örülök, hogy oktathatok gyógyszerészhallgatókat is, bár ebbe a lehetőségbe elég későn csöppentem bele.

– **Hogyan került épp a kromatográfia szakterületére?**

– Zechmeister László indította el ezt intézetet 1922-ben, ő Heidelbergből jött, az ottani laboratóriumban „találták fel” a kromatográfiának nevezett eljárást. Ez a csoport aztán az 1930-as évek ismert történelme miatt fölbomlott, és Zechmeister Pécssett folytatta az elválasztástudománnyal kapcsolatos munkát. Vitte a cukor- és a karotin kutatási vonalat is, az intézetben széles körű kutatás zajlott. Az első kromatográfiai kézikönyvet is Zechmeister és Cholnoky írták és szerkesztették 1936-ban. Ez a kötet mindent tartalmaz, amit ma is csinálunk, sőt olyan műszereket is említnek benne egy-egy módszer megoldására, amelyeket akkoriban még föl sem találtak. Remek munkát végzett ez a két professzor. Amikor én idekerültem, akkor épp nem foglalkozott senki kromatográfiai kutatással.

A „kisdoktorimat” egyébként még Budapesten szereztem, ahol gáz-kromatográfiával foglalkoztunk, tehát az anyagot a gáz vitte előre, nem pedig a folyadék. Nyilvánvaló volt, hogy az analitikai kémia az én területem, mondhatni ez volt a kijelölt pálya számomra. Akkoriban indult el a nagy hatásosságú folyadék-kromatográfia nevezett módszer, az első közlemények az 1960-as évek vé-

gén jelentek meg, én pedig 1973-ban jöttem az intézetbe. 1974-ben már sikerült egy egyszerű folyadék-kromatográfot összeállítanom, elkezdhetük dolgozni, majd 1979-ben kerültem Németországba Humboldt ösztöndíjjal. Az hamar látható volt, hogy a nagy hatásosságú folyadék-kromatográfiai módszer igen eredményes lesz az élettudományok területén. Amikor megtudtam, hogy műszerfejlesztést terveznek ennek kapcsán Magyarországon, akkor csatlakoztam ehhez a munkához is.

– **Miért az analitikai kémia vonzotta?**

– Ennek személyes oka is volt. Az egyetemen másodévbem tanítottak analitikai kémiát. Budapesten a Krausz Imre docens által oktatott tantárgy számomra nagyon szimpatikus volt, ezért elmentem hozzá diákkörösnek. A budapesti anyaintézetel egyébként azóta is tartom a kapcsolatot, előadásokat és kurzusokat vittem, nem szakadtam el tőlük.

Ráálltam tehát az analitikai „vonalra”, és azóta sem mozdultam el. Ez az analitika egyébként olyan, akár a huszárok. Minden egyes katona önálló, mindegyiknek döntést kell hoznia, nem feltétlen egy vezér után loholnia. Alkalmazott tudományról van szó, lehet azt mondani, hogy a szerves vagy a szervetlen kémia sokkal „tudományosabb” tudomány, de nekem ez tetszett, ez állt közel hozzám.

Másodévbem, a fizika szigorlatomon azt mondta nekem a professzor, hogy mérnöki gondolkodásom van. Talán ez is közrejátszott abban, hogy az analitikai kémia érdekelt. Azért is örültem a professzorom véleményének, mert édesapám gépészmérnök volt. Ő ugyan azt szerette volna, ha a Műegyetemre megyek, ám nekem inkább a természettudományi területhez, és az Eötvös Loránd Tudományegyetemhez volt kedvem.

– **Meséljen egy kicsit a felmenőiről!**

– Budapesten születtem, bár apai ágról Bólyból származunk, amit korábban Németbólynak hívtak. Mészárosok és vendéglősök voltak az elődeim, de a nagyapám már közgazdasági vonalon tanult tovább. Ő sajnos sokkal hamarabb meghalt, mint ahogyan én születtem.

Édesapám is a fővárosban született, ott ismerkedett meg édesanyammal, aki Jászapátiból származott. Egyedüli gyermekük vagyok. 1948. március 24-én születtem, majd március 25-én mindent államosítottak. Édesapám a Csonka Gyárnak volt az igazgatója, de az államosításkor kitették. Édesanyám gyógyszerész és gyógyszerértárlajdonos is volt, a gyógyszerészterületet 1950-ben államosították.

Már az általános iskola nyolcadik osztályában megfogott a kémia, ott akkor egy évig tanultuk. Ez nagyon kevés volt, de mellette a TIT-ben léteztek havi egyszer-kétszer kísérleti órák. Ezeket neves professzorok tartották, emlékszem, két forint volt a belépőjegy, és ezeket hallgatva döntöttem el végleg, hogy vegyész leszek. Természetesen a családban tapasztaltak is hozzájárultak ehhez, édesapám mindig bevitt a laborba, amikor a fényképeit hívta elő, édesanyám pedig az egyetemi jegyzetei alapján mutatott mikroszkóp alatt rajzolt anyagokat, kristályokat. Sokat meséltek, magyaráztak nekem, felkeltették az érdeklődésemet. Emellett érdekelt a művészettörténet is, jártam tárlatvezetésekre, de végül a kémia mellett döntöttem.

– **Budapesten járt gimnáziumba is?**

– Igen, a Fáy András Gimnáziumban végeztem, és az osztálytársaimmal azóta is évente találkozunk. A legutóbb épp arról beszélgettünk, hogy bizony nem jól tanították nekünk a kémiát. Volt egy tanárnőnk, aki jótét lélek volt, de nem volt jó pedagógus. El is ijeszthetett volna engem, ám ez nem történt meg, mindenesetre a második év végén már észleltem, hogy jobban tudom az anyagot, mint ő. *(nevet – a szerk.)* 1966-ban felvételiztem az ELTE-re, szerencsém volt, mert akkoriban már a felvételi vizsga eredménye számított. Mivel maximális volt a pontszámom, nem volt kérdés, fel-

vesznek-e. Szerettem az egyetemet, jelenleg is az ELTE kémia államvizsga bizottságának tagja vagyok, így minden vizsgaperiódusban napokat töltök a Természettudományi Karon.

Abban nem vagyok biztos, hogy a kétlépcsős bolognai oktatási rendszer beválik-e, már csak azért sem, mert kérdéses, hol tud elhelyezkedni az, aki csak három évet tud elvégezni, és nem kerül bele a mesterképzésbe. A lányom jelenleg építészetet tanul, a harmadévet fejezte be. Ő is maximális pontszámmal került be, és a hagyományos, ötéves képzést választotta, tehát nem a kétlépcsősöt. Úgy látom, nem bánta meg.

– **Mikor jött át a pécsi egyetemre?**

– Az egyetem elvégzése után Budapesten maradtam két évig, ott dolgoztam, katalizátorokkal foglalkoztam. Ötödéves egyetemista koromban volt már csoportom, gyógyszerészeket oktattam analitikai kémiára. Bevallom, hogy mindig is a kedvenceim voltak. (*mosolyog – a szerk.*)

Kőrös Endre professzornak évfolyamtársa volt Szabolcs József, aki itt Pécsen akkor docens volt, és később, professzorként, vezette is az intézetet. Endre mondta nekem, hogy függetlenként – családom akkor még nem volt – jöjjenek el Pécsre, nézzek itt körül, mert akkor építették újonnan az elméleti tömböt. Nagyon megtetszett, amit itt tapasztaltam. Pécsen épp a kromatográfiának volt komoly hagyománya, amivel én foglalkoztam. Az is fontos volt, hogy kedvesen fogadtak, jó közösségre találtam. Szerencsés voltam abban is, hogy az első félév után kapcsolatba kerültem Jobst Kázmér professzorral, aki a központi klinikai laborban volt. Szoros együttműködés alakult ki köztünk, írtunk cikket és könyvet is a vesekőanalízisről. Mindig nagyon jól éreztem itt magam, így fel sem merült bennem, hogy visszamenjek Budapestre, pedig többször is hívtak.

– **A pécsi intézetben – ahogyan az előzőekben említettük – korán párban járt az oktatás a kutatással, ez is segíthetett a döntésében.**

– Igen, itt nagyon jó egyensúlyt teremtettek ebben. Néhány év alatt sikerült nemzetközi kapcsolatrendszert építenem a tudományban, és a Humboldt ösztöndíj is nagy lökést adott mind szakmailag, mind presztízsben. Hazajövetelem után aztán kaptam műszert kint-ről és az egyetemről is, ami ugyancsak nagy segítséget jelentett a munkámhoz.

Néhány évvel ezelőtt fiatal kollégáimmal elővettük azokat a cikkeket, amiket még az 1980-as években publikáltam. Mondtam, hogy a leírtakat meg kellene ismételni, és aztán azokból kiindulva haladhatnánk tovább. Nagy öröömömre néhány százalék eltéréssel reprodukálni lehetett azt, amit annak idején csináltunk. Úgy tűnik tehát, hogy nagyon precíz munkát végeztünk.

Lehetett volna többet is publikálni, de így alakult. Azt azért bevallom, hogy alapvetően lusta ember vagyok, már gyerekkoromban is az voltam. Sokat ábrándoztam, aztán egy óra alatt elvégeztem, amit kellett. Ötösöket kaptam, de lehettem volna még jobb. Azt gondolom egyébként, hogy az ábrándozás fontos a tudományhoz, nem elég az, ha derékig koszos leszek a laboratóriumban.

– **Mélyedjünk el egy kicsit a kutatásaiban!**

– Az adszorbensekkel foglalkoztam, amiket vagy egy csőbe töltöttünk, vagy egy vékony réteget képeztünk belőlük, majd egy anyagkeveréket vittünk fel. Ezután átengedtünk rajta egy alkalmas folyadékot, és az adszorbens az elválasztandó keverék különböző komponenseit hol erősebben, hol gyengébben megkötötte. A kevésbé kötődőt könnyebben le lehetett „mosni” a folyadékkal, az erősebbet lassabban, de a lényeg, hogy a keverék szétvált. A karotinoidoknál a kromatográfia lehetősége drámai előrelépés volt az 1920-as években, mert a klasszikus eljárásokkal – ami a kristályosítást, a desztillálást jelenti – ilyen hatásos szétválasztás nem volt

megoldható. Az 1920-as években a kromatográfia föltalálásának éppen az volt a célja, hogy a minőségükben egymáshoz közel álló anyagokat is jól szét lehessen választani.

Azon a kromatográfiai területen dolgoztam, ami az élettudományokban a legfontosabbnak tűnt: olyan szorbenseket készítettünk, amelyek hidrofóbok, de ún. apoláris adszorbenseket is fejlesztettem, emellett vékony rétegű kromatográfiai lapokat is, a Forte gyárral együttműködésben, amely filmeket és fotópapírokat gyártott. Szármunkra egy egész gyártósor rendelkezésre állt. A gyógyszeriparban, például a Richternél, több száz kromatográf működik, és ők igen kiterjedten alkalmazták az általunk fejlesztett adszorbenseket. Félüzemi módon mi is gyártottuk ezeket az akkori Labor Műszeripari Művek nevű cégnek. A klinikai és a különböző kórházi laborok is sokat használtak belőlük, tehát mindig kaptunk visszajelzést a munkánkról. A rendszerváltással aztán ez az együttműködés megszűnt.

1994-ben egy fél évet Svájcban töltöttem, ahol az egészen kicsi mikrorészecskéket is fejlesztettük, szabadalmaztattuk is, és alkalmaztuk igen gyors elválasztásokra. 2010 táján aztán a folyadék-kromatográfia mature technikává vált. NSZK és Svájc mellett kutathattam a Yale egyetemen is, tehát addig dolgozhattam ebben a témakörben, amíg voltak benne újdonságok, és ezért nagyon hálás vagyok. Ekkor jött a német oktatás, ami egy újabb kihívást jelentett.

– **Az intézet vezetésének a lehetősége nem vonzotta?**

– Nem. A Biokémiai-Analitikai Tanszékot vezettem ugyan, de ez nem volt önálló tanszék, és mindössze hárman voltunk, tehát nem gondolom klasszikus vezetésnek.

– **A feleségét Pécsen ismerte meg?**

– Igen, ő a tanítványom volt. Később, miután végzett, az intézet előtt futottunk ismét össze. Ő a Biológia Intézetben dolgozott egy darabig, azóta pedig a Gyermekklinikán, a Gyermekneurológiai Tanszékot vezeti.

– **Egy leánya van, akiről említette, hogy mérnökember, azaz a nagyapja lánya.**

– Igen. (*nevet – a szerk.*) A nagyapja biztosan örülne, ha látná, és büszke lenne rá. A Műegyetem Építészeti Karának a folyosóján sokáig látható volt édesapámnak az egyik rajza, ami egy kúp és egy csonka gúla ferde egymásba tolódását ábrázolta. Én még megcsodálhattam. Apám gépész volt, de univerzális mérnökember is, aki ezt a részét is szerette a mérnökségnek.

A leányom, Petra, a szorgalmi időszakban Budapesten él, de ha teheti, hazajön, a vizsgaidőszakban is innen utazgat vizsgázni. A félévi eredményei olyan kiemelkedőek voltak, hogy most nem kell annyi mindentől beszámolnia, mint a társainak. (*büszkén mosolyog – a szerk.*)

– **Van-e hobbija?**

– Teniszezni, síelni nagyon szerettem, és amikor a lányom gimnazista volt, eljártam velük sítáborokba is, aztán ezek idővel elmaradtak. A szabadidőmben kertészkedem és zenét hallgatok. Van egy szép hanglemezyűjteményem – 600 hanglemez és 300 CD – és kiszámoltam, hogy 120 évig kellene élnem, ha mindegyiket végig akarnám még egyszer hallgatni. Ez azonban kevésbé valószínű. (*mosolyog – a szerk.*) Ha nagyon el szeretnék csendesedni, akkor Beethoven vonósnégyeseit veszem elő, számomra ez a csúcsa a komolyzenének. Az operákat is kedvelem, néhány évvel ezelőtt Veronában a családommal megnéztük az Aidát, csodás élmény volt. Aztán a televízióban is lejátszották az erről készült felvételt, amit azóta kétszer is megnéztünk. Sok szép operaelőadást élvezhettem bel- és külföldön egyaránt.

Schweier Rita

Pillanatképek a Szaknyelvoktatók és Kutatók Országos Egyesületének 18. országos konferenciájáról

Az ÁOK, Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet a Szaknyelvoktatók és Kutatók Országos Egyesületével közösen harmadik alkalommal rendezte meg az egyesület éves konferenciáját. A kétnapos eseményre 2018. november 9-10-én került sor a Pécsi Akadémiai Bizottság székházában, amely méltó helyszínt kínált a nagykorúságát elérő, immár 18 éves múltra visszatekintő tudományos összejövetel számára, ami iránt egyre nagyobb az érdeklődés a határokon túlról is.

Az „Interdiszciplináris megközelítések a szaknyelvoktatásban és kutatásban” című konferenciát dr. Tényi Tamás dékánhelyettes nyitotta meg, ami jól mutatja a kari vezetés szaknyelvi kommunikáció fejlesztése iránti elkötelezettségét.

Az konferencia hangvételét meghatározta és presztízsét emelte a dr. Füzesi Zsuzsanna professzor asszony által tartott nagyszerű plenáris előadás, amely a konferencia mottójához kapcsolódva a multidiszciplinaritás témakörében a szinergia jelentőségét és elérésének lehetséges módjait villantotta föl rendkívül szemléletes formában. A második plenáris előadó a PTE Jogtudományi Karának korábbi nyelvi intézetvezetője, Pókay Marietta a jogi szakszótárak lexikológiai és lexikográfiai sajátosságait tekintette át történeti megközelítésben.

A résztvevők az ország majd' minden jelentős felsőoktatási intézményéből érkeztek, szinte tökéletesen lefedve a hazánkban oktatott és kutató szaknyelveket. A munka 7 szekcióban zajlott, ahol a 15 perces előadásokat 5 perces vita követte. A szekciók címe a témával nem foglalkozók számára is sokat elárul, pl. Szaknyelvi terminológia, lexikológia; Szaknyelvi műfajkutatás, fordítás; Mérés, értékelés, vizsgáztatás; Tudásmegosztás, értékközvetítés; Tanterv, tananyag, módszer-tan.

A szekciókban folyó munkát egy sokak által nagy izgalommal várt műhelymunka egészítette ki, „Szimulációs Orvosi Kommunikációoktatás” címmel a Skills Lab-ben, melynek során a különböző, orvosi kommunikációval foglalkozó diszciplínák képviselői, orvos, pszichiáter, kommunikációoktató, valamint a résztvevő színészek

mondhattak véleményt egy három orvostanhallgatóból álló team helyszínen lebonyolított szimulációs helyzetgyakorlatának eredményességéről. A szimuláció sikere jól példázta az egyes érintett szakterületek együttműködésének fontosságát. A műhelymunka iránt az MTA Nyelvtudományi Intézetének két munkatársa is érdeklődését fejezte ki.

A konferencia másik, rendkívül sikeres eseménye a másfél óras szakmai kerekasztal volt, melynek keretében először az ÁOK Nyelvi Intézetében működő teamek mutatták be kutatási eredményeiket. A 10 kutatási projekt címei a következők: Egészségügyi – orvosi nyelvvizsgáztatás és vizsgafejlesztés; Az orvos-beteg kommunikáció interdiszciplináris vonatkozásai; Külföldi orvostanhallgatók magyar szaknyelvi oktatása interdiszciplináris megközelítésben; Az orvosi magyar nyelv elsajátításának sikerességét befolyásoló tényezők; Orvosi írásbeli kommunikáció diskurzuselemzése; Digitális kommunikáció az orvoslásban; Orvos-beteg-interakció vizsgálata nyelvészeti beszélgetéssel; Fogászati kommunikáció; Szimulációs orvosi kommunikáció. A kutatási területek rövid bemutatása után mind az Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet munkatársai, mind a különböző magyarországi felsőoktatási intézményekből érkezett résztvevők arra a kérdésre keresték a választ, mit tud adni a nyelvészet és kommunikáció tudomány az egyes szakterületek művelőinek. Szó volt még a hallgatók kutatásba és szaknyelvi képzésbe történő bevonásának lehetőségeiről, valamint arról, hogy történetiségében változott-e a szaknyelv kutatásának fontossága, elismertsége.

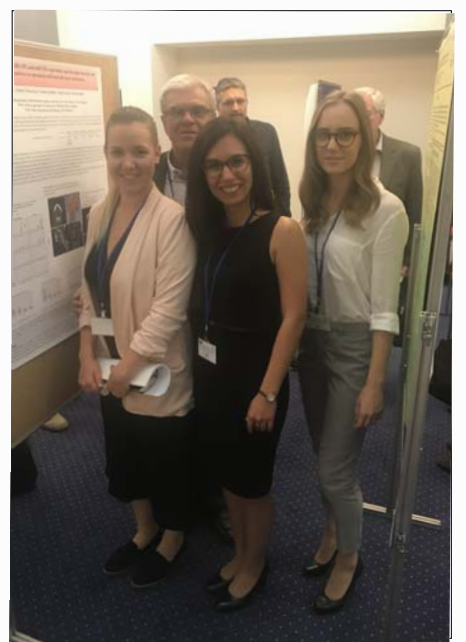
A résztvevők visszajelzései alapján elmondhatjuk, hogy eredményes, előremutató és nem utolsósorban jó hangulatú konferenciát rendeztünk, amit talán az egyik búcsúzó résztvevő foglalt össze legfrappánsabban: A pécsi konferencia mindig jó.

Rébék-Nagy Gábor

TDK-hírek

A RECOOP HST Association kongresszusán 2018. október 11-14-én Pozsonyban Balika Dorottya (Anatómiai Intézet, Szülészeti Klinika, Neonatológiai Tanszék) Petrevszky Nerina (Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika), valamint Trencsényi Eszter (Élettani Intézet) TDK-hallgatók sikeres előadást tartottak.

2018. október 4-6. között először került megrendezésre karunkon az AMSE (Association of Medical Schools in Europe) konferencia, melyen TDK-zó hallgatóink is képviseltették magukat. Előadást tartott Bedics Gábor (Immunológiai és Biotechnológiai Intézet), Berki Dávid (3D Munkacsoport) Horányi Eszter Flóra (Anatómiai Intézet, Szülészeti Klinika, Neonatológiai Tanszék), Ottóffy Máté (Transzlációs Medicina Intézet), Pasitka Jonatán (Biofizikai Intézet), Szél Orsolya (Patológiai Intézet) és Tóth-Pál Zsófia (Élettani Intézet) valamint poszterprezentációt adott Kerekes Júlia (Élettani Intézet) és Straub András (Élettani Intézet).



ERS Kongresszus, Párizs, 2018. szeptember 15-19.

Az Európai Tüdőgyógyász Társaság (European Respiratory Society, ERS) idén szeptember 15-19. között tartotta éves kongresszusát Párizsban. Az ERS a tüdőgyógyászat területén az egyik vezető orvosi szervezet világviszonylatban is, melynek egyre növekvő tagságát jelenleg mintegy 160 ország szakemberei alkotják. A társaság minden év őszén megrendezésre kerülő nemzetközi kongresszusán – idén a párizsi Versailles Expo területén – 134 ország 22 828 szakembere és 180 kiállítója vett részt. A tüdőgyógyászat főbb területeit



A kongresszus bejáratánál.



Dr. Ruzsics István a poszterével.

felölélő 13 témakörben ebben az évben 6091 absztraktot nyújtottak be, melyből 4393 került prezentációra a 9 különféle szekció keretein belül. A fenti tudományos program mellett minden évben megrendezésre kerül az egyes országokat és a nemzeti tüdőgyógyász szervezeteket bemutatni hivatott World Village kiállítás. A számos résztvevővel, több helyszínen zajló kongresszuson a „Világfalu” közvetlenebb légkörben teremt lehetőséget az ide ellátogatóknak nemzetközi szakmai kapcsolatok kialakítására, a már meglévő együttműködések ápolására, kötetlen beszélgetésekre és a közelgő nemzeti és nemzetközi események egymás közötti megosztására. Idén a kiállításon Magyarországot és a Magyar Tüdőgyógyász Társaságot a PTE, KK, I. sz. Belgyógyászati Klinika Pulmonológiai Tanszékéről dr. Ruzsics Istvánnak és dr. Török Zsófiának volt lehetősége képviselni. A magyar stand – hála az alapos szervezőmunkának – igen sikeresnek bizonyult, sokan megcsodálták az igényes, a Magyar Tüdőgyógyász Társaságot és hazánk főbb nevezetességeit bemutató posztert. A PTE Általános Orvostudományi Karán folyó képzésekről vitt angol nyelvű szóróanyag után is sokan érdeklődtek. A külön erre az alkalomra csináltatott, apró emlékeknek szánt ajándékok (mézeskalács, magyar akácméz, hűtőmágnes) is nagy sikert arattak, emellett a standhoz ellátogatók szívesen kóstolgatták az ott bemutatott hazai ízeket is. A faluban tett elnöki séta kapcsán alkalom nyílt az ERS jelenlegi és majdani vezetőivel való rövid, kötetlen beszélgetésre és a városunk jelképeként vitt apró Zsolnay ajándékok átadására is.

Ruzsics István a fentiek mellett sikeresen bemutatta a „Focusing on endothelial leukocyte interaction: The predictive



Az I. sz. Belgyógyászati Klinika képviselőiben (balról jobbra): dr. Török Zsófia, dr. Sárosi Veronika, dr. Ruzsics István, dr. Balikó Zoltán.

value of cluster of differentiation 14 (CD14) and CD31 microparticles for the survival of COPD for 7 years” című poszterét.

2019-ben Madrid rendezi ezt a nagyszabású kongresszust, melyen remélhetőleg ismét lehetőség nyílik hazánk és a hazai magas színvonalú pulmonológia klinikai és tudományos eredményeinek bemutatására.

*Dr. Török Zsófia, klinikai szakorvos
Dr. Sárosi Veronika PhD, osztályvezető főorvos,
a Magyar Tüdőgyógyász Társaság főtítkára*

Idén egyetemünk adott otthont az Európai Orvosi Egyetemek Szervezete legújabb konferenciájának

2018. október 4. és 6. között rendezték meg karunkon az *Association of Medical Schools in Europe (AMSE)* szakmai szervezetének tudományos találkozóját *Best Practice for Research Teaching in Medical Education* címmel. A szervezet idei konferenciájának célja az európai orvosi egyetemek közötti együttműködések szorgalmazása valamint a kutatás és tudomány szerepének megvitatása az orvostudományban. A rendezvény közel 100 regisztrált résztvevője 16 európai országból érkezett, akik között dékánokat, dékánhelyetteseket, hazai és nemzetközi szervezetek vezetőit valamint számos tudományos diákkörös hallgatót és PhD-hallgatót is köszönthettünk.

A konferenciát Reglódi Dóra professzor, tudományos dékánhelyettes nyitotta meg, majd ezt követően Helyes Zsuzsanna professzor, a Szentágotthai János Kutatóközpont megbízott vezetője mutatta be az intézmény kutatócsoportjait, amit kimagasló eredményekkel rendelkező tudományos diákkörös hallgatók előadása követett. A vendégek a délután során két workshopon vehettek részt, ahol megismerkedhettek a bioprintinggel és a sikeresen működő nemzetközi interdiszciplináris kutatócsoportok kommunikációs stratégiáival. Ezt követően vendégeink a PTE, 3D Nyomatási és Vizualizációs Központot is meglátogatták, ahol ezen modern technika orvostudományban való alkalmazhatóságáról láttak bemutatót.

A konferencia másnapján Nyitrai Miklós dékán köszöntötte a vendégeket, majd ezt követően Peter Dieter professzor, az AMSE elnöke és Mátyus László professzor, a Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Karának dékánja nyitotta meg a tudományos programot, melynek fő témái a tudományos valamint a demonstrátori diákkör szerepének és feladatának bemutatása volt. A szimpóziumokon karunkról előadást tartott Ertl Tibor professzor, a TDK elnöke, dr. Czopf László oktatási dékánhelyettes és a demonstrátori diákköri munka szervezésében aktívan résztvevő kollégák és hallgatók is ismertették tevékenységüket (dr. Koppán Ágnes, Eklicsné dr. Lepénye Katalin, Hetényi Roland és Juliane Wagner). Az előadások segítségével lehetőségünk nyílt a hazai rendszerek bemutatására, de hallhattunk beszámolót külföldi orvosi egyetemek hasonló orientációjú szervezeteinek működéséről is. A tudományos szimpóziumok szünetében a résztvevők aktív diskurzusokat folytattak a tudományos poszterek előtt, amelyek közül a zsűri dr. Kovács László Ákos, dr. Hunyady Ágnes és dr. Kántás Boglárka előadását poszterdíjban is részesítette. A díj nyertesei Hradec Kralove-ban az „International Medical Postgraduate Conference” rendezvényen képviselik majd karunkat. A tudományos programot a MediSkillsLab bemutatója, majd másnap az AMSE Executive Committee ülése zárta.

A szervezők természetesen a színvonalas tudományos program mellett a konferencia családi hangulatáról is gondoskodtak. Az első estén dékáni vacsora keretében a Cella Septichorába, majd másnap a Tenkes Csárdába invitáltuk vendégeinket, ahol a villányi borvidék borait és a magyar tradicionális ételeket is megkóstolhatták.

*AMSE Szervezőbizottság
Kovács L. Gábor professzor;
dr. Tamás Andrea,
dr. Duga Zsófia,
Kajtár Korinna,
dr. Maróti Péter*

Peter Dieter professzor (Németország), az AMSE elnöke



Kiemelkedő TDK-hallgatók kitüntetése

Kovács L. Gábor professzor, az AMSE Szervezőbizottságának elnöke, Janusz Janczukowicz professzor (Lengyelország), AMSE Executive Committee-tag, díjazott TDK-hallgatók: Pasitka Jonatán, Berki Dávid, Horányi Eszter Flóra, Ottóffy Máté, Szél Orsolya, Tóth-Pál Zsófia Beáta.



Poszterdíjak átadása

Vladimir Palicka professzor (Csehország) AMSE Executive Committee tag, dr. Tamás Andrea AMSE szervezőbizottsági tag, díjazott PhD-hallgatók: dr. Kovács László Ákos, dr. Hunyady Ágnes, dr. Kántás Boglárka.



Beszámoló a IV. Pécsi Kardiológiai Prevenációs és Rehabilitációs Kongresszusról és a VII. Pécsi Kardiológiai Napokról

Immár negyedik alkalommal rendezték meg a Pécsi Kardiológiai Prevenációs és Rehabilitációs Kongresszust 2018. szeptember 27-29. között a Kodály Központban. A rendezvény egyben az MKT Kardiovaszkuláris Prevenációs és Rehabilitációs Munkacsoport és a Magyar Kardiovaszkuláris Rehabilitációs Társaság kongresszusa. Minden évben igyekszünk minél érdekesebb programot összeállítani, ezúttal a teljes kardiológiát lefedő, a PTE, Szívgyógyászati Klinikával közös kongresszussal jelentkeztünk.

Csütörtökön az ambuláns kardiológiai rehabilitációs centrumok szimpóziumával indult a kongresszus, ahol a balatonfüredi (dr. Simon Attila), a szolnoki (dr. Ökrös Margit), a szekszárdi (dr. Domonyai István), a nyíregyházi (dr. Szilágyi Attila) és a PTE-n működő (dr. Szabados Eszter) ambuláns kardiológiai rehabilitációs centrumok mutatkoztak be. Beszélgettünk a jelen helyzetről, a fejlesztési lehetőségekről, a finanszírozás nehézségeiről. A szívinfarktust túlélte betegek kardiológiai gondozása, a szekunder prevenció során a célértékek elérése, a megfelelő életmódváltás támogatása igen fontos feladat. Erről a „Túlélési ismeretek szívinfarktus után” című MKT és Sanofi Aventis közös program és szimpózium is szólt Tóth Kálmán professzor és Vértes András főorvos üléselnökségével. Pénteken a kardiovaszkuláris prevenció hazai és európai helyzetelemzésével indult a nap, egyetemünket Tóth Kálmán professzor előadással és üléselnökséggel képviselte. Jánosi professzor a hazai szívinfarktus regiszter legújabb eredményeit és az AMI új diagnosztikus kritériumait ismertette. A fizikai aktivitás fontos szerepéről és új lehetőségekről beszélt az „Újdonságok a fizikai aktivitás kardiovaszkuláris és metabolikus hatásaiban” című szekcióban Simon Attila adjunktus (Balatonfüred), Páder Katalin főorvos asszony (Budapest) és Kósa István egyetemi docens (SZTE). Kardiovaszkuláris prevenció és rehabilitáció témakörben absztrakt beküldésre is volt lehetőség, melynek során szintén igen érdekes tapasztalatokról, újdonságokról számoltak be a kollégák, Apor Péter docens (Budapest) a telemedicináról, Homoródi Nóra adjunktus asszony (DE) a pitvarfibrilláció előfordulásáról a kardiológiai rehabilitáció során tartott előadást. Életmódi tényezőkről szóló szakdolgozói szekcióban hallhattunk előadást többek között a fiatalok életmódi szokásairól és pszichés jóllétéről (Petrovics Péter PhD-hallgató) valamint a PTE Kardiológiai Prevenációs és Rehabilitációs Tanszéken működő diétás tankönyv első tapasztalatairól (Krizsán Annamária, dietetikus). Szintén telemedicinális lehetőségekről hallhattunk előadást a posztoperatív időszakot követően tanszékünkön Kovács-Szabó Hajnalka vezető asszisztensnőtől. Dohányzásleszokást támogató workshop-on a résztvevők megtapasztalhatták az egyéni és csoportterápia módszereit dr. Mucsi János vezetésével, aki többek között a Gödöllői Dohányzás-megelőzési Program vezetője. Mindezek mellett kiemelkedő fontosságúnak tartjuk a betegekkel történő kommunikációt. Az ezzel foglalkozó szekció üléselnökei és egyben előadói Füzesi Zsuzsanna professzor asszony és Tiringer István adjunktus voltak a Magatartástudományi Intézetből. Mellettük Stauder Adrienne tanárnő (SE) és Rafael Beatrix adjunktus asszony (SZTE) tartott előadást a hatékony kommunikáció jellemzőiről. Dyslipidaemia, PCSK-gátlás szekcióban Bajnok László professzor üléselnöklet és adott elő egyetemünkről. Sporttudományi témában hallhattunk igen érdekes szekciót előadóinktól, Szelid Zsolt egyetemi docens (SE, TE), dr. Komka Zsoltól, a Kajak-kenu-válogatott orvosától, Kiss Orsolyától (SE, TE) és P. Szabó Gabriellától (DE).

A prevenció és rehabilitáció kérdéseivel izgalmasan ötvöződött a PTE,

Szívgyógyászati Klinika szervezésében a Pécsi Kardiológiai Napok hagyományos sorozatába illeszkedő, immár hetedik éve megrendezett tudományos program, mely átfogó módon kívánta bemutatni a kardiológia korszerű diagnosztikai és terápiás kérdéseinek színes kavalkadját. A pulmonális hipertóniáról szóló szekcióban dr. Faludi Réka és dr. Nógrádi Ágnes foglalták össze a ritka kórkép korszerű diagnosztikájának és kezelésének alapelveit. A strukturális szívbetegségek műtéti és katéteres kezeléséről tartott két szekcióban dr. Horváth Iván és dr. Hejmel László, illetve dr. Szabados Sándor professzor és dr. Donauer Elemér elnökletével a korszerű katéteres és nonfarmakológiai kezelési módszerekről, illetve a sebészi terápia aktuális kérdéseiről hallhattunk érdekes összefoglalókat. Az aritmiák innovatív kezelési lehetőségeiről szóló szekció a krioabláció, az ICD és a reszinkronizációs kezelés terén mutatta be az újdonságokat. A kardiológia legújabb kidolgozott nemzetközi szakmai irányelveit dr. Cziráki Attila professzor, dr. Horváth Iván, dr. Komócsi András professzor, dr. Habon Tamás és dr. Becker Dávid mutatta be. A szívelégtelenséggel foglalkozó szekció dr. Nyolczas Noémi és dr. Faludi Réka elnökletével foglalta össze a diagnosztikus és terápiás kihívásokat és a korszerű lehetőségeket (MRI-vizsgálatok – dr. Simor Tamás professzor, megtartott ejekciós frakcióval járó szívelégtelenség – dr. Faludi Réka, gyógyszeres terápia újdonságai – dr. Nyolczas Noémi, szívtranszplantáció hazai helyzete – dr. Hartyánszky István). A kardiológiai képző eljárások újdonságairól szóló szekcióban a sürgősségi echokardiográfiáról (dr. Cziráki Attila professzor), az MRI szerepéről az akut koronáriaszindrómában (dr. Katona András), az aritmogén kardiomiopátiáról (dr. Gaszner Balázs), a koronária-CT aktuális kérdéseiről (dr. Tóth Levente) és a strain-echokardiográfia nyújtotta új lehetőségekről (dr. Nógrádi Ágnes) esett szó.

Számos közös gyógyszerügyi szimpózium (többek között az MSD, a Bayer és a Pfizer) foglalkozott az új antikoagulánsok szerepével tromboembóliás események prevenciójában (többek között dr. Kiss Róbert Gábor professzor, dr. Tóth Kálmán professzor és dr. Cziráki Attila professzor), coronariabetegségben (dr. Komócsi András professzor) és perifériás érbetegségben (dr. Késmárky Gábor). Szó esett az új antikoagulánsok a megelőzés és gondozás teljes spektrumát átfogó lehetőségeiről (dr. Vértes András, dr. Habon Tamás), valamint speciális betegpopulációk antikoagulálásának problémáiról (dr. Gaszner Balázs, dr. Habon Tamás, dr. Halmosi Róbert). Az Egis gyógyszergyár szimpóziumán az atheroscleroticus vascularis kórképek szekunder prevenciójának gyógyszeres lehetőségeiről esett szó dr. Tóth Kálmán professzor elnöklésével.

A kongresszus 378 résztvevője izgalmas, sokszínű tudományos programon vehetett részt. Jövőre újra elhozzuk az újdonságokat és érdekességeket a kardiológia minden területéről, melyre szívesen várunk minden érdeklődőt, előadót! A kongresszus helyszíne újra a Kodály Központ lesz, időpontja: 2019. 09. 26-28.

Dr. Szabados Eszter; egyetemi docens
I. sz. Belgyógyászati Klinika
Kardiológiai Prevenációs és Rehabilitációs Tanszék,
az MKT Kardiovaszkuláris Prevenációs
és Rehabilitációs Munkacsoport alelnöke

Dr. Nógrádi Ágnes, egyetemi tanársegéd
Szívgyógyászati Klinika, Kardiológia Osztály

Beszámoló a XXVII. Pécsi Oktató Családorvos Találkozóról

„A családorvoslás 25 éve Pécsett”

2018. szeptember 21-22-én, az MTA Pécsi Akadémiai Székházban került megrendezésre a XXVII. Pécsi Oktató Családorvos Találkozó. Az esemény kiemelt fontosságú volt, mivel ez alkalommal ünnepeltük intézetünk megalakulásának 25 éves jubileumát.

Az ünnepséget dr. Csikós Ágnes, az Alapellátási Intézet igazgatójának köszöntő szavai nyitották meg, majd Nyitrai Miklós professzor, a PTE, ÁOK dékánja üdvözölte a közel száz megjelent vendéget. Megtisztelte ünnepségünket és köszöntötte a résztvevőket dr. Óri László, Pécs város alpolgármestere is, aki az alapellátás szerepvállalása mellett az egyetem és a város kapcsolatáról is beszélt.

A jubileumi találkozó tiszteletére „Életműdíj” átadására került sor, melyet dr. Nagy Lajos egyetemi tanár, intézetünk alapító igazgatója vehetett át, az intézet megalapítása, fejlesztése és majd 20 évig tartó vezetése alatt végzett munkájáért és elvülhetetlen érdemeiért. Elismerő oklevélben részesült dr. Dormán Hajnalka, pszichiáter, az intézetünkben végzett oktatási tevékenységéért, ezen belül a pécsi Bálint-csoport létrehozásáért és működtetéséért. A találkozó „Az év oktató családorvosa” díj átadásával folytatódott, melyet az idén dr. Percs Erika és dr. Dalnoki Jenő oktató családorvosok vehettek át, sokéves tutori tevékenységükért. Mindkét díjazott előadás keretében mutatta be pályafutását. Ezt követte az államvizsga-dolgozatra felkészítő oktatók részére elismerő oklevelek átadása. Az ünnepségen a társintézetek vezetői is köszöntötték intézetünket, Budapestről dr. Kalabay László professzor, Debrecenből dr. Rurik Imre professzor, Szegedről dr. Varga Albert professzor gratuláltak és valamennyien megemlékeztek az intézetek közötti együttműködésről és a további lehetőségekről. A Baranyai Orvosklub részéről dr. Bányai Elek köszöntő szavai hangzottak el. Ezt követően a 25 éves jubileum tiszteletére emléktábla avatásra került sor, mellyel emlékezünk és köszönetünket fejezzük ki minden korábbi és jelenlegi munkatársunknak az intézetért végzett elkötelezett munkájáért.

A megemlékezések sora az Alapellátási Intézet elmúlt 25 évét bemutató előadásokkal folytatódott, melyeken fontos események és emlékek elevenedtek meg dr. Végh Mária, dr. Király Ágnes és dr. Radnai Béla szavain és a bemutatott képeken keresztül. A múlt, a jelen és a jövő összefüggései kerültek bemutatásra Balogh Sándor professzor „A körzeti orvoslás oktatásától a családorvoslás oktatásáig”, dr. Tibold Antal „Alapellátás – Foglalkozás egészségügy integrációja”, valamint dr. Csikós Ágnes „Alapellátás – Palliatív-hospice ellátás” című előadásain keresztül. Az ünnepi programot dr. Oberling János „Miért jó az oktató családorvosnak?” című előadása zárta. Az első nap programja Villánykövesden, a Tiffán Pincészetben megrendezett, kötetlen, jó hangulatú vacsorával zárult.

A Családorvos Találkozó második napján az oktatási kérdések, aktualitások szerepeltek a programban. A délelőtt dr. Forrai-Werling Márta, a Szak- és Továbbképző Központ igazgatójának előadásával indult, melyben a szakképzés családorvosokat érin-



tő aktualitásairól beszélt, majd dr. Füzesi Zsuzsa professzor folytatta az „Oktató családorvos modellje” című prezentációval. Ezt követően korábbi rezidensünk, dr. Madaras Krisztina „Hogyan lesznek a tanítványokból kollégák?” címmel tartott a családorvosi pálya irányába motiváló előadást. A program a jelen egyik nagy kihívását, egy praxisközösség indulását bemutató beszámolóval folytatódott dr. Princz János, oktató családorvos, praxisközösségi szakmai vezető tolmácsolásában. A délelőtti folyamán elhangzott még dr. Sebestyén Andor, a PTE, KK elnökének előadása „Családorvosok és sürgősségi ellátás. Pécsi tapasztalatok” címmel.

Ezt követően az oktatás fő területeit érintő prezentációk következtek. Dr. Papp Renáta és dr. Heim Szilvia az intézeten belüli tudományos, kutatói munkáról, ezen belül is a tudományos diákköri és a szakdolgozati témavezetésről számolt be, dr. Várnai Réka és dr. Ruzsa Beáta koordinálásával a graduális képzés kérdéseit beszéltük meg. A beszámolók megvitatását követően dr. Csikós Ágnes igazgató köszöntő szavai zárták a jubileumi találkozót.

Dr. Heim Szilvia
PTE, ÁOK, Alapellátási Intézet

Beszámoló: Magyar Urológus Társaság (MUT)

XXIII. Kongresszusa, 2018. október 18-20.

Budapesten, az Aquaworld Resortban bonyolították le a MUT idei, éves kongresszusát. A tudományos program súlypontja – a nemzetközi trendeknek megfelelően – az uroonkológia volt, ez mellett a szakmaspecifikus finanszírozás aktualitásai kaptak a korábbiaknál nagyobb figyelmet. A pécsi Urológiai Klinika orvosai összesen hét előadást és egy posztert mutattak be a rendezvényen, több szekcióelnöki poszt betöltése mellett.

Dr. Szántó Árpád a non-metasztatikus, kasztrációrezisztens prosztatarák (nmCRPC) jelentőségéről és új kezelési lehetőségeiről tartott felkért előadást. Dr. Fábos Zoltán az urológiai szakmát érintő újabb finanszírozási változásokról tartott nagy érdeklődéssel kísért prezentációt. Dr. Villányi Kinga, a Magyar Urológia tudományos folyóirat főszerkesztője, *Merre tovább Magyar Urológia* címmel tartott előadást. Dr. Pusztai Csaba, a heretumorkemoterápiát követő késői relapszusával kapcsolatos, kivételes eredményeit osztotta meg. Dr. Pytel Ákos a funkcionális urológia tárgy körében, a túlműködő hólyagszindrómáról, és a neurogén hólyagról tartott két felkért előadást. Dr. Kenyeres Balázs

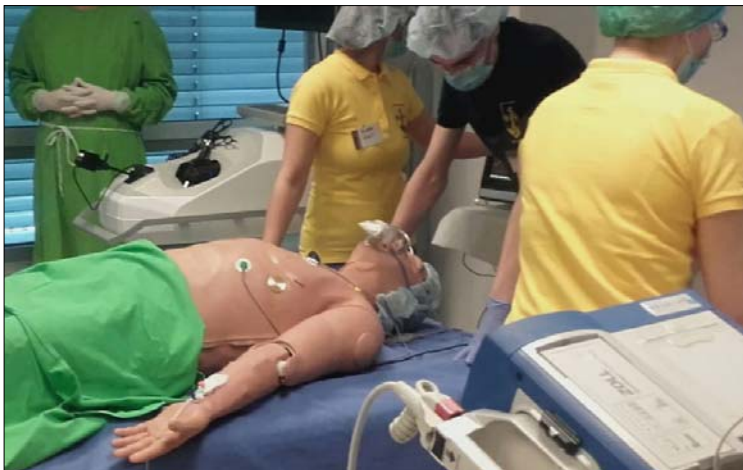
nőbetegek önkátérezését és a gyógyszeroldatok sajátkezü hólyagba juttatását segítő gyógyászati segédeszköz fejlesztésével kapcsolatosan számolt be újabb eredményeiről. Dr. Mészáros Máté periprostatikus leimyoma ritka esetéről számolt be a poszterszekcióban. A pécsi Urológiai Klinika szakdolgozói további két, kiemelkedően sikeres előadással – Hargitainé Obert Erzsébet: *Laparoszkópos vesetumor-reszekció – új standard a kisméretű vesedaganatok ellátásában*, Nagyné Szentai Viktória: *Az intermittáló katéterezés a szakápoló szemszögéből* – gazdagították a kongresszus programját.

A MUT vezetőségének választása 2018 őszén zajlott le elektronikus rendszer segítségével. Ennek eredményeit is a kongresszuson ismertették. A pécsi Urológiai Klinika orvosai közül dr. Fábos Zoltánt, dr. Pusztai Csabát, dr. Pytel Ákost, dr. Szántó Árpádot és dr. Villányi Kingát a soron következő három éves ciklusban is az Urológus Társaság vezetőségi tagjainak választották meg.

Dr. Sarlós Donát Péter

Első Magyar Egészségügyi Szimulációs Konferencia

A PTE, ÁOK és az Állami Egészségügyi Ellátó Központ (ÉEEK) közös szervezésében megtartottuk az I. Magyar Egészségügyi Szimulációs Konferenciát a Szentágotthai János Kutatóközpontban, 2018. október 2-án. A rendezvényen az ÉEEK vezetőségét dr. Gondos Miklós főigazgató és Sráglí Attila projektirányítási igazgató képviselte. Köszöntőt mondott Miseta Attila, egyetemünk rektora és Vitályos Eszter európai uniós fejlesztéspolitikáért felelős államtitkár. A megnyitót követően a debreceni, szegedi, pécsi és budapesti szimulációs oktatási központok vezetői tartották meg előadásait, ahol a résztvevők bepillantást nyerhettek a létesítmények működésébe és oktatási portfóliójukba. A szakmai előadásokon bemutatták az innovatív képzési elemeket és lehetőségeket is, melyeket tovább színesített a plenáris ülések követő szakmai kiállítás. Ezen az érdeklődők 3D-s megjelenítést alkalmazó mobilapplikáción keresztül pillanthattak bele a műveleti területen történő prehospitalis ellátás rejtelmeibe, emellett több magashűségű szimulátort is ki lehetett próbálni. Bemutattunk egy újgenerációs ultrahang-szimulátor is, melyet már nem csak hagyományos kijelzővel, de AR (kiterjesztett valóság) szemüveggel is lehet használni. Közösén állított ki a PTE, ÁOK Szimulációs Oktatási Központja és 3D Nyomtatási és Vizualizációs Központja, ahol élő 3D nyomtatás túl saját, egyetemi fejlesztésű oktatási modellek is láthatóak voltak. A délután folyamán teltházas workshopokat rendeztünk, ahol többek között sebvarrást, laparoszkópos technikákat és az alapvető életmentés módszereit lehetett gyakorolni. A Műveleti Medicina Tanszék munkatársai pedig élő bemutatóval készültek, ahol szimulált körülmények között bemutatták a hadszíntéri sérültellátás egyes elemeit. A rendezvény egyúttal az országos szintű, EFOP 4.2.2-16-2017-00001 "Skills Laborok fejlesztése" elnevezésű projekt nyitóese-



ményei is volt, mely fejlesztés koordinációjában a karunk több munkatársa is aktívan részt vesz.

Dr. Rendeki Szilárd

Látogatás a Richter Gedeon Gyógyszergyárban

Budapest, 2018. november 9.

Szakkollégiumunk abban a szerencsében részesült, hogy 2018. november 9-én, pénteken ismét ellátogathatott Budapestre, ahol a Richter Gedeon Gyógyszergyár fogadta csoportunkat Gyömrői úti telephelyén.

Érkezésünket követően társaságunkat két csoportra bontották, így a látogatás a továbbiakban angol és magyar nyelven folyt tovább. A gyár fokozott figyelmet szentel a munkaterületek tisztaságának biztosítására és a biztonságra, ezért az eldobható köpeny és védőszemüveg senkiről sem hiányozhatott.

Az előkészületek után útra keltünk, hogy az egyes munkafázisokhoz tartozó laboratóriumi egységekben az ott dolgozó munkatársak tájékoztassák ismereteinket érdekesebbnél érdekesebb új információkkal. Első körben betekintést nyerhettünk az upstream folyamatok rejtelmébe, ahol megismertük a fermentációs laborok felépítését, az alkalmazott sejtenyésztési eljárás fő ismérveit, eszközeit. A gyártási folyamat követése ezután a downstream munkafázisok elvégzésére szolgáló laborokban folytatódott, ahol bepillantást engedtek a harvesthez szüksé-

ges lépésekbe és alkalmazott eszközök listájába, az analitikai laborokat felépítő gépparkok rengetegébe, a bennük futó és eddig megvalósult fejlesztésekbe. A minősítést végző laborban az alkalmazott eszközök megismerésén túl hallgatóink hasznos tippekkel gazdagodhattak az ipari szférában való elhelyezkedés mikéntjeiről és a gyógyszergyártás rendszeresen nyíló lehetőségeiről egyaránt.

Összességében elmondhatom, hogy remek napot zártunk, amely során a szakmai ismeretek bővülésén túl a jó hangulatban telt buszos utazás közösségkövácsló erejében is részesültünk.

Ezúton is köszönjük mindenkinek, akik segítségükkel lehetővé tették az utazás megvalósulását, a Richter Gedeon Gyógyszergyár munkatársainak, hogy elkalauzoltak minket a gyár életében és mindenkinek, aki eljött és részt vett a kiránduláson.

Ádám Zoltán

Cholnoky László Szakkollégium, szenior

Látogatás a Semmelweis Egyetem Farmakognózia Intézetében

Budapest, 2018. november 9.

A Richter Gedeon Gyógyszergyár látogatás után a Semmelweis Egyetem Farmakognózia Intézetében vártak bennünket, ahol dr. Bányai Péter megmutatta a növényi biotechnológia laboratóriumot a másodéves biotechnológus hallgatóknak és az érdeklődőknek. Az intézetben és a meglátogatott kutatólaborban évtizedek óta foglalkoznak növényi biotechnológiai vizsgálatokkal. Fő céljuk, hogy génműködést befolyásoló hormonális regulációval és prekursorok alkalmazásával optimalizálják a különböző organizációs szintű *in vitro* gyógynövénykultúrák hatóanyagképzését, illetve kiválasszák a legmagasabb hatóanyag-termelőképességgel rendelkező klónokat. A laboratóriumban láttunk többek között *Rubia tinctorum* hairy root kultúrákat, *Matricaria recutita* kallusz kul-

túrákat, végignézhetjük a műszerparkot a klimatizált rázószekrénytől kezdve a fermentoron át az autoklávig.

A hallgatók nevében köszönöm a Semmelweis Egyetem Farmakognózia Intézet munkatársainak, hogy körbevezettek bennünket a laborokban, a PTE-nek és a Cholnoky Szakkollégiumnak az anyagi támogatást, és a szakkollégium tagjainak az út megszervezését, a programon való részvételt. Lehetőség szerint jövőre is tervezünk egy hasonló látogatást, amelyre szeretettel várjuk az érdeklődőket!

Dr. Bencsik Tímea

PTE, GYTK, Farmakognóziai Intézet,
Cholnoky László Szakkollégium, vezetőségi tag

Temetői megemlékezés

Október 26-án tartotta immár hagyományos temetői megemlékezését az Anatómiai Intézet, kifejezve a tiszteletet és a hálát azok iránt, akik testük felajánlásával segítik az anatómia oktatását. Erre az országosan is egyedülálló, szép hagyományra a diákok minden évben külön műsorral is készülnek. Idén is nagyon sok hozzátartozó és hallgató látogatott ki a pécsi központi temetőbe.

Az ökumenikus szertartás és a hallgatók által összeállított program a kápolnában kezdődött, majd rövid sétát követően az intézet parcellájában felállított emlékműnél folytatódott a megemlékezés. A hallgatók és az oktatók a koszorúkat, a virágokat és a mécseseket elhelyezve, míg az egyházak képviselői saját szertartásaiknak megfelelően és a felajánlók kérését teljesítve emlékeztek meg az elhunytakról.

Szöveg: Hollósy Tibor, fotó Tóth Pál.



*A Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár magyar nyelvű folyóirataiból válogatunk Közegészségügy (1909-1918)**

Az 1868. április 9-én alapított Országos Közegészségi Tanács (OKT) – melynek fő feladata a Belügyminisztérium munkájának segítése volt, ezért a minisztérium költségvetéséből külön keret biztosítottak fenntartására –, 1909-1918 között jelentette meg hivatalos folyóiratát, a *Közegészségügyet*. Szerkesztői Klasz Pál (1856-1918) és Dóczi Imre (1882-1943) voltak. A *Közegészségügy* az OKT által kiadott jegyzőkönyveket, dolgozatokat, szakvéleményeket, jelentéseket közölte, de helyet biztosított közigazgatási kérdések, egészségügyi vonatkozású törvények, az egészségügyi szolgálat személyzeti vonatkozású híreinek is. A lap havonta kétszer jelent meg másfél ív terjedelemben.

Az OKT létrejöttét több korabeli közegészségtanász szorgalmazta. Az indítványozó Bihar megye főorvosa, Csatáry (Grósz) Lajos (1832-1907), a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók 1863-ban megtartott IX. vándorgyűlésén Pesten a magyarországi mostoha közegészségi viszonyokról beszélt, majd felhívta a figyelmet az ország közegészségi és orvosi ügyei rendezésének fontosságára. Az ennek hatására 1868. március 10-én a Wenckheim Béla (1811-1879) belügyminiszter elnökletével megfogalmazott *Emlékirat a közegészségi és orvosi ügy rendezése tárgyában* készült tervezet az uralkodó elé terjesztették. Az évekkel később megjelent *A közegészségügy rendezéséről szóló 1876. évi XIV. tc. 169. §-174. §-ai* az alábbiakat írták elő:

„169. § A közegészségi ügyek tudományos tárgyalása céljából egy véleményező s indítványozó testület állittatik fel, melyben minden, ez irányban jelentékeny szakma képviselve legyen.

E testület címe:

„Országos közegészségi tanács.”

E testület tagjai nem tisztviselők; a közegészségi ügyekre nézve csak véleményt adnak, de közigazgatási ügyek elintézésére s végrehajtására hivatva nincsenek.

A miniszter közegészségi ügyekben egyéb szakértő és tudományos testületeket is meghallgathat.

170. § Az országos közegészségi tanács feladata:

1. a véleményezés a kormány által hozzá intézett tárgyakban;
2. a közegészség emelésére, fertőző, átörökölhető és járványos kórok meggátlására s általában az orvosi, állatgyógyászati, gyógyszerészeti, fürdőszeti s orvostörvényszéki ügy javítására, illetőleg rendezésére vonatkozó rendszabályok indítványozása;
3. Felülvéleményezés a hozzáautasított orvos-törvényszéki esetekben;
4. véleményezés orvosi műhibák felett;
5. véleményezés a kormány által állami közgyógyintézeteknél alkalmazandó orvosi személyek iránt;
6. gyógyszerkönyv és árszabály-tervezetének szerkesztése.”

Az OKT az Egészségügyi Tudományos Tanács (ETT) jogelődje volt. (Az ETT a Minisztertanács 193/1951. számú rendelete óta él.) Az 1936. évi IX. tc. 15. §-a alapján Országos Közegészségügyi Tanács néven működött tovább. A törvénycikk többek között az alábbiakat tartalmazza :

„15. § (1) A közegészségügyi közigazgatás terén a belügyminiszter véleménynyilvánító szerve az Országos Közegészségügyi Tanács.

(2) A Tanács a közegészségügyet érintő kérdésben a belügyminiszter felhívására véleményt mond és javaslatot tesz vagy saját kezdeményezéséből indítványt terjeszt elő. A Tanács munkáját a belügyminiszter közvetítésével bármely más miniszter is igénybeveheti.

(3) A Tanács elnökét a belügyminiszter előterjesztésére az államfő, másodelnökét, titkárát, valamint kinevezés alá eső tagjait – az elnök meghallgatásával – a belügyminiszter nevezi ki. A kinevezés alá eső tagok számát a belügyminiszter állapítja meg, ez azonban huszonnégyenél kisebb nem lehet. A Tanácsnak hivatalból tagjai: a belügy-, a földművelésügyi-, az ipari-, a kereskedelem- és közlekedési-, a vallás- és közoktatási-, az igazságügyi- és a honvédelmi miniszternek egy-egy képviselője, továbbá a m. kir. Országos Közegészségügyi Intézet igazgatója, az Országos Orvosi Kamara elnöke és a m. kir. Központi Statisztikai Hivatal elnöke.”

A Pekár Könyvtár birtokában lévő évfolyamok néhány száma – amint azt a rajtuk lévő tulajdonbélyegző is tanúsítja – egykor Klasz Pál belügyminisztériumi titkár, Tauffer Vilmos (1851-1934) egyetemi tanár és Tóth Lajos (1856-1926) minisztériumi államtitkár tulajdonában voltak.

Az 1909. január 1-én megjelent első, valamint az 1918. augusztus havában közreadott 7-10. összevont számok tartalmának közlésével szeretnénk bemutatni a folyóiratot.

1909		
szerző	cím	oldal
Klasz Pál-Dóczi Imre	Beköszöntő	1
Liebermann Leó	Az élelmiszer-törvény	2-10
Grósz Emil	A specialisták	10-11
Kampis János	Új korszak [az 1908. XXXVIII. tc. a közegészségügy rendezéséről életbeléptetése után]	11-12
	Hírek a [Országos Közegészségügyi] tanácsból	12-13
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az OKT ülései ■ Iszákosság elleni szerek ■ A Magyar Gyógyszerkönyv III-kiadásának munkálatai 	

	Ministeri rendeletek <ul style="list-style-type: none"> ■ A községi (kör-) orvosok országos nyugdíjintézete ■ Az alkoholfogyasztás beszüntetése az elmeegógyintézetekben 	13-14
	Szemle <ul style="list-style-type: none"> ■ Egy pusztuló iparágról [<i>fazekas- vagy gerencséripar</i>] ■ Elszegényedett orvosoknak segélyezése ■ Statisztikai adatok a vakbélgyulladás gyakoriságáról Poroszországban ■ Öngyilkosok statisztikája a német birodalomban 1906-ra 	14-15
1918		
Kampis János	Ötven év: Az Országos Közegészségi Tanács jubileuma	41-42
Vámosy Zoltán	Az Országos Közegészségi Tanács ötven esztendősi működése	42-48
	Az Országos Közegészségi Tanács ünnepi ülése	48-52
Liebermann Leó	A közegészségügyi szolgálat csoportosítása és a tisztviselők kvalifikációja és kiképzése	53-55
	Az Országos Közegészségi Tanács tárgyalásai: A halálozási nomenclatura, Oltóanyagok termelése és forgalomba hozatala, P. J. beszámíthatósága, Dr. Herz János gyógyszerkülönlegessége, Katona Ágoston gyógyszerkülönlegessége, Singer K. és Zelmann L. gyógynövénykereskedése, A debreceni vízmű, Cukor kiutalása, Faszesz illatszerekhez, Az aether árának felemelése, A főváros gyógyvizzei, A "Kalmet" fertőtlenítőszer, Elmebetegek bejelentése, Molnár Ilona szere, Erényi Béla gyógyszerkülönlegessége, Dr. Barta Endre gyógyszerkülönlegessége, Dr. Egger L. és Egger I. gyógyszerkülönlegessége, Rejtett takonykóros lovak bőre, Gyógyszerek stb. forgalmának szabályozása, Himlőnyirok stb. termelő-intézet átruházása, Methyl kiutalása, Cukor kiutalása, Magyar tablettagyár, Dr. Zeissler János Károly eljárása, A dr. Pápay-féle intézet átruházása, Demecs Vendel balesete, Mészáros Lajos szembaja, Gyomorsavlekötő eljárás, Szesz kiutalása, A Maltocol ára, A gyógyszer szabvány módosítása, Heveny fertőző betegség-e a veszetzég?, A „Flóra gyar növényteje, Sz. J. felülvizsgálata, Szklenógyógyfürdő jellege, A Strychnotonin forgalomba hozatala, Taxa revisio, Senna levelek hamisítása, Gyógytej készítmények rendelése, Spiritus vini gallicus, A ricinus termelés, A kassai kórház igazgatófőorvosi állása, Dr. Reményi Géza mütete, A klinikai fejadagok felemelése, Fertőtlenítés tüdővész miatt, A Dormoforin rendelése	56
	Jelentés az Országos Közegészségi Tanácsnak 1917. évi működéséről	57-58
Pándy Kálmán	Elmeegógyító-intézeti balesetek és szerencsétlenségek	58-59
	Szemlék <ul style="list-style-type: none"> ■ Közegészségügyi ministerium Ausztriában 	60

* A cikkben néhány esetben az eredeti folyóiratban közölt helyesírást használtuk!

Dr. Gracza Tünde

SZENT- GYÖRGYI ALSÓBRT- TŐL IDEJENK: ELSŐ RÉSZE TETŐ- KÉSZÍTŐ	FÉL ÖLI TÜRŐS TESZTA	FINOM, KIMŰVELT AZ IDÉZET MÁSODIK RÉSZE KÜLFÖL- DÖN	KIS PÁL FÁRROV- SZÍNŰ	AZ EGYIK ÓRAHANG TÁRGY- RAG KI...TUD?	KORLA- TOZOTT KI...TUD?	NÓGRÁD MEGYEI KÖZSÉG	CUKOR- OLDAT	OGÓRÓG TORZS HOLLAND AUTOJEL	BÁRMELY HELYRŐL
ELKERÜ- LJA FI- GYELMÉT KIS ANNA			CSIRÁ- MENTES TORNA	TANÚ- SÍTVÁNY VÖRÖS- MÁRTYÁG				SZOLMI- ZÁCIÓS HANG ÁTNYÚJT	
SÉR TÉS RÉGIES MUTATÓ- SZO		MINŐSE GET EL- LENDRIZ PASZTA	ÜRES TEGYZI TISZTÁL- KODÁS	LATYAK ...ERIKÁ: ENEKESNŐ	KUTYA- FAJTA ENEKESNŐ SYLVIA			ELLENÁL- LÁSEGY. BALKÁNI FOLYO	
SITÓ, MOZ- GALOM FELIG!	MADÁ- NYOS VAJHA!	SZENY- NYEZETT TÁVOLI RÉSZELETI		ZENÉBEN HÁLKAN SIVÁR, KIHALT			NÉMET IRÓ- CSALÁD FÜZÉRDÍSZ		
AZ SZTK UTÓDJÁ- MOHAME- DÁN PÁP	IMMU- NITÁS AKTUÁLIS	HEGYAL- JAI KÖZSÉG VEZETÉK		KIGYÓ- FELE IGEKÉPZŐ			VÉRTESI KÖZSÉG SZÉLES CSIK	ANGOL TILTÁS BODUL, SZEDIL	
ARAB ÁLLAM TÁRNCS		FÉSZER HÁT PÉR SZEI	VENDÉG- LŐI LAP! A 3 FÁZIS JELE	KICSERÉL A FELSŐ- FOK JELE	SPARTA- CUS NÉPE ELŐTÁG. KEDVELO			RÓMAI ÖTVEN ALANT, ALDUL	
PÁRAT- LAN DISZ!	CSIPÓS FÜSZER RÉGI DARAB!		AMERIKAI FILMSZÍ- NÉSZNŐ FELEVI	KEVERT SZÍN ÜRES HAS!			KÁBEL- DARAB! FÉLHOLDI	AZ EGYIK MORZE- HANG	
HATÓ- ANYAG- KÉMSZER									

Pákai László

INTÉZETI, KLINIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK

Az Anatómiai Intézetből

■ Október 4-6. között rendezték meg Pécsen az AMSE konferenciát, melynek egyik főszervezője *Tamás Andera* volt. További résztvevők: *Reglődi Dóra, Fülöp Balázs Dániel, Rivnyák Ádám, Kóvári Petra, Ujvári Balázs, Váczy Alexandra, Szabó Edina, Jüngling Adél, Viczena Viktória, Füredi Nóra, Kovács László Ákos.*

■ A 25. Pannon Endokrin Club Hétvégét Siklóson rendezték október 12-13. között, melyen *Reglődi Dóra* előadást tartott.

■ A Hungarian Medical Association of America sarasotai konferenciáján intézetünket *Reglődi Dóra* és *Tamás Andrea* képviselte.

Az I. sz. Belgyógyászati Klinikáról

Endokrinológiai és Anyagcsere Tanszék:

■ A Magyar Atherosclerosis Társaság október 11-13. között rendezte XXII. kongresszusát Velence városában, ahol *Bajnok László* az üléselnöki teendők mellett „Sztatinkezelés akut koronária szindróma után. Pécsi adatok”, „Mi (az) a maximálisan tolerált sztatín terápia?”, „A fenofibrát szerepe a rizikócsökkentésben, az aktuális irányelvek tükrében” és „Tárjuk szélesebbre az ablakot! – Újdonságok az ajánlásokban” című előadásokat tartotta.

Gastroenterológiai Tanszék:

■ Október 12-13. között Budapesten rendezték meg az „MGT Endoszkópos Szekció Ülés és Gyakorlati Gastroenterológia 2018” rendezvényt. Az éves vándorgyűlés keretében a hazai gasztrointesztinális endoszkópia művelésében, fejlesztésében kiemelkedő szerepet játszó szakemberek részére minden évben Friedrich László emlékérmeket ad át a szekció vezetősége, 2001 óta. Idén az emlékérmeket *Pakodi Ferenc* vehette át, aki „Az endoszkópos ultrahang: egy fekete-fehér módszer színei” címmel tartotta meg előadását. *Sarlós Patrícia* és *Vincze Áron* interaktív esetbemutatót tartott a „Diagnosztikus és terápiás dilemmák IBD-ben” című blokkban. *Bajor Judit* „Közép- és alsó traktus vérzései”, *Gódi Szilárd* „Endoszkópos mukóza-rezekció”, *Vincze Áron* „Polyp visszanyerés mosópumpa, CO₂ insuffláció”, „Endoszkópos vérzéscsillapítás – termikus módszerek”, valamint „Livopan szedációval szerzett tapasztalataink kolonoszkópia során” címmel tartott előadást. Az asszisztens szekcióban *Kolozsvári Mónika*

„ERCP az endoszkópos asszisztens szerepével” és *Langhammer Szilvia* „Kolonoszkópia és szűrés” címmel tartott előadást. Sor került vezetőségválasztásra is, *Vincze Áron* lett az Endoszkópos Szekció elnöke 2020-ig.

■ Október 20-24. között Bécsben rendezték meg az Európai Gasztroenterológia Társaság (UEG) 26. konferenciáját, amelyen az alábbi poszterek bemutatásával vettünk részt: *Bajor J. és mtsai:* Non-classical clinical presentation of celiac disease is more prevalent in the 21st century: a single center experience; *Erős A. és mtsai:* Anti-TNF α vs. conventional treatment for the prevention of postoperative recurrence of Crohn's disease. A meta-analysis; *Gódi S. és mtsai:* Centralized care of acute pancreatitis significantly improves its outcomes; *Gódi S. és mtsai:* Initial experiences with transpancreatic precut sphincterotomy – **poster of excellence díj**, rövid szóbeli bemutatásra is sor került; *Pécsi D. és mtsai:* Initial multicenter data from the Hungarian ERCP registry; *Sarlós P. és mtsai:* Planned transition of adolescent inflammatory bowel disease patients from pediatric to adult care results in higher remission rates; *Szakó L. és mtsai:* Endoscopic intervention for pancreatic fluid collections has better outcomes than percutaneous or surgical drainage – a meta-analysis – **poster of excellence díj**, rövid szóbeli bemutatásra is sor került. Felkért előadást tartott *Vincze Áron* „How to avoid post-procedural pancreatitis” címmel.

Kardiológiai és Angiológiai Tanszék:

■ *Habon Tamás*, mint az MKT Szívelégtelenség és Szívizombetegségek Munkacsoportjának vezetője október 27-én részt vett az ESC HFA National Heart Failure Societies Summit elnevezésű rendezvényen Vilniusban, Litvániában, ahol 42 ország szívelégtelenség munkacsoportjának vezetője képviseltette magát. A találkozón az alábbi fő témák kerültek megvitatásra: HFA partnership with National Heart Failure Societies & Working Groups; Ongoing and future HFA Projects; Team-Based Care for Heart Failure (HF): Who, Where, and How. Ez utóbbi két órás tanácskozás vezetője és referálója *Habon Tamás* volt. A „Presidential forum”-on áttekintették az ESC HFA jelenlegi és jövőbeni futó projektjeit és megvitaták a jövő évi athéni HFA kongresszus szervezésével kapcsolatos feladatokat.

Infektológiai Tanszék:

■ *Péterfi Zoltán*, az Infektológiai és Klinikai Mikrobiológia Társaság Kongresszusán, Velencén (szeptember 27-29.) „Az infektológia graduális és posztgraduális képzése hazánkban” című előadást tartotta.

A II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrumból

■ 2018. október 10-én *Molnár Gergő Attila*, a Péterfy Sándor Utcai Kórház *Kardio-metabolikus betegségek multidiszciplináris megközelítése 2018-ban* című belgyógyászati továbbképzésén „Kardiovaszkuláris rizikófaktorok kezelése diabetesben” címmel tartott előadást.

■ Október 12-13. között Siklóson rendezték meg a XXV. Pannon Endokrin Club Hétvégét, melynek egyik szervezője *Nagy Zsuzsanna*, védnöke *Wittmann István* volt. *Wittmann István* „A hormonrezisztenciák lehetséges okai” címmel tartott előadást, *Molnár Gergő* a „D-vitamin anyagcsere hatásai”-ról adott elő. A rendezvényen *Nagy Zsuzsannát* „Csillag-díjjal” tüntették ki.

■ Október 19-én a Jubileumi L. Egyetemi Orvos- és Fogorvosnapok alkalmából klinikánk ismételten a *legjobb oktató klinikának* járó kitüntetésben részesült, valamint *Molnár Gergő* Kiváló gyakorlatvezető díjat és a legjobb klinikai előadónak járó Romhányi Emlékérmeket vehetett át.

■ Október 25-27. között Egerben tartották a Magyar Nefrológiai Társaság (MANET) XXXV. Nagygyűlését valamint a Nefrológiai Továbbképző Napot. *Wittmann István* a „Kihívások és megoldások – a cardiorenalis szindróma” című szekció illetve a „Kronikus vesebeteg hollisztikus ellátása” című szekció üléselnöke volt, valamint előadást tartott „A dialízis és a mortalitás kockázata 1-es és 2-es típusú cukorbetegségben. Széles körű hazai felmérés” címmel. *Nagy Judit* „Az év legkiemelkedőbb nefrológiai történeti közleménye” díjban részesült. (A közlemény: *Nagy Judit* és *mtsai:* Richard Bright, a híres angol nefrológus utazásai Bécestől Pécsig. *Hypertonia és Nephrologia* 2017:21(6) 298-300). *Nagy Judit* volt a „Klinikopatológiai szekció – a vesebiopszia napjainkban is egy nélkülözhetetlen eljárás!” valamint a „Kronikus vesebetegség epidemiológiája” című szekciók üléselnöke.

A Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinikáról

- 2018. június 7-9. között Szegeden rendezték az MDT (Magyar Dermatológiai Társulat) XVIII. Kozmetológiai Kongresszusa és Továbbképző Tanfolyamot, amelyen klinikánk az alábbi előadásokkal szerepelt: *Gyulai Rolland*: „A verejtékezés mechanizmusa”; „Középpontban a TNFalfa”; „A palmoplantaris psoriasis differenciál diagnosztikája és terápiája”. További előadások: *Kádár Zsolt és mtsai*: „Többszörös trichilemmalis cysta okozta kopaszág sebészi helyreállítása”; *Kinyó Ágnes*: „Újdonságok a vasculáris eltérések kezelésében”; *Lengyel Zsuzsanna*: „Hegyek új kezelési lehetősége”; *Szlávicz Eszter és mtsai*: „Foglalkozási ártalomhoz társuló, súlyos esztétikai problémát okozó bőrtünetek” (esetismertetés).
- A 2018. október 3-5. között Budapesten megrendezett ESDR (European Society for Dermatological Research) „Academy for Future Leaders in Dermatology” kongresszuson *Szlávicz Eszter* „Molecular investigations of psoriasis pathogenesis” című előadásával szerepelt.
- 2018. október 11-13. között klinikánk szervezésében, a Tudásközpontban rendeztük a „Pécsi Bőrgyógyászati Továbbképző Napok” elnevezésű 50 pontos kötelező szintentartó tanfolyamot, klinikánkról az alábbi előadásokkal: *Kovács László András*: „Baktériumok okozta infekciók”; *Moezzi Mehdi*: „Ízeltlábúak okozta bőrbetegségek”; *Gyömörei Csaba*: „Dermatopatológia – Gyulladásos bőrbetegségek”; *Lengyel Zsuzsanna*: „Non-melanoma bőrdaganatok”; *Gyulai Rolland*: „Ritka bőrdaganatok”; *Kádár Zsolt*: „Bőrdaganatok sebészi ellátása”; *Kinyó Ágnes*: „Gyógyszerallergiák”; *Várszegi Dalma*: „Specifikus immunterápia”; *Hanyecz Anita*: „Auto-inflamatorikus betegségek”; *Kinyó Ágnes*: „Neutrofil és eozinofil bőrbetegségek”; *Rózsa Annamária*: „Syphillis”.
- 2018. október 18-19. között Budapesten tartotta XXI. kongresszusát az MSKT (Magyar Sebkezelő Társaság), amelyen *Kovács László András* „Ritka etiológiájú fekélyek: szisztémás sclerosishoz társuló ulcus” címmel tartott előadást.
- *Szlávicz Eszter* „Pszichodermatológia, bőrgyógyászati pszichoszomatika” című pályamunkájával az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt 2018. évi „Nemzet Fiatal Tehetségeiért” pályázaton ösztöndíjat nyert el.

A Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetből

- *Pethő Gábor* sikeresen megvédte az MTA doktori értekezését november 6-án, Budapesten. Doktori munkájának címe: „A termonocicepció vizsgálata hagyományos *in vitro* és új, a nociceptív hőküszöb mérésén alapuló *in vivo* módszerekkel” volt.

A Fül-, Orr-, Gégészeti és Fej-, Nyaksebészeti Klinikáról jelentjük

- *Bakó Péter* és *Kovács Márton* részt vett a Pécsen 2018. október 5-6. között megrendezett 4. Nemzetközi 3D nyomtatás kongresszuson. *Kovács Márton* a bioprinting szekcióban „3D biorinting of the ossicles – preliminary results and pitfalls” címmel előadást tartott.
- *Németh Adrienn* és *Tóth Tamás* 2018. október 9-12. között részt vett a Tel-Avivban megrendezett 10. OMAI (Objective Measures in Auditory Implants) nemzetközi szimpóziumon. A rendezvény fő támogatói, a Cochlear és a MedEl implantátumgyártó cégek bemutatták az elektrofiziológiai mérések, valamint az atraumatikus elektródák területén bevezetett újdonságaikat. További fejlődésről számoltak be az agytörzsi implantátumokkal elért eredmények és rehabilitáció tekintetében is. Nagy hangsúlyt fektettek a posztoperatív képzés finomítására, a beszédfejlesztés kérdéskörére, valamint a halláscsökkenések genetikai feltérképezésének fontosságára.
- *Lujber László* a 2018. október 17-19. között Hannoverben megtartott 63. nemzetközi hallókészülék akusztika- és eszközös-hallásjavítással foglalkozó kongresszuson vett részt.
- *Gerlinger Imre* és *Szanyi István* oktatóként és műtéti demonstrátorként részt vett a Semmelweis Egyetem által szervezett középfülsebészeti oktatókurzuson, Budapesten, 2018. október 17-19. között. Előadásaik: *Gerlinger I.* „Modern implantálható hallásjavító eszközök – Kinek, mikor, melyiket?”; *Szanyi I.* „Endoszkópos középfülsebészet”.
- *Gerlinger Imre* 2018. október 28. és november 3. között részt vett Dél-Afrikában, Fokvárosban, a VI. Audiológiai Világkongresszuson, ahol üléselelnöki feladatot látott el.
- *Gerlinger Imre* 2018. november 5-én Nagykanizsán részt vett és előadást tartott a Tudomány Napja Szimpóziumon, előadásának címe: „Fül-orr-gégészeti misszió Malawiban”.

- *Ugyanó* 2018. november 7-én Pécsen előadást tartott a „25 éves a doktori képzés” című konferencián „Fül-orr-gégészeti karcolatok – visszatekintés az elmúlt évtizedre” címmel.

- *Gerlinger Imre* 2018. november 8-án a Baranya Megyei Orvosklubban könyvbevezetőt tartott az érdeklődő baranyai kollégáknak „Fül-orr-gégészeti karcolatok” című könyvét ismertetve.

- A 2018. október 27-én Pécsen megrendezett Medical Conference for PhD Students and Experts of Clinical Sciences (MedPÉCS 2018) konferencián klinikánkat *Háromi István* a „Tracheomalacia rekonstrukcióra alkalmas 3D nyomtatható splint – összehasonlító anyagvizsgálat”, és *Piski Zsolt* a „Lebomló orrüregi tampónok tulajdonságainak vizsgálata az endoszkópos melléküregsebészetben” című előadásával képviselte, valamint *Burián András* a „Patológiai biomarkerek tömegspektrometriás vizsgálata fej-nyak tumoros betegeken” című poszterét mutatta be.

A Gyermekgyógyászati Klinikáról

Gyermek Manuális Tanszék

- 2018. szeptember 21-22. között rendezték meg a Magyar Kézsebész Társaság 25. Kongresszusát és a Fiatal Kézsebészek Fórumát Hajdúszoboszlón. Az eseményen kollégáink a következő előadással vettek részt: *Józsa Gergő, Vajda Péter*: „A gyermekkori kéztörések operatív ellátásának lehetőségei és eredményeinek bemutatása”.
- 2018. október 3-6. között rendezték meg az 8th Croatian Congress of Pediatric Surgery-t Horvátországban. A rendezvényen elhangzott előadások: *Dávidovics Kata és mtsai*: „Uncommon tumour of the urinary bladder in children: report of two cases”; *Vástyán Attila és mtsai*: „Nonparasitic splenic cysts in children: changing trends in the treatment”.
- 2018. október 12-13. között rendezték meg a Magyar Gyermeknefrológiai Egyesület 2018. évi kongresszusát Pécsen. A rendezvényen a következő előadásokkal szerepeltünk: *Oberritter Zsolt*: „Ambuláns gyermekurologia-update”; *Juhász Zsolt*: „Vizeletinkontinencia, hólyagműködési zavarok gyermekkorban”; *Vajda Péter*: „A gyermek- és serdülőkorban végzett húgyhólyagmegnagyobbítás és -pótlás metabolikus szövődésményei”; *Sándor György és mtsai*: „Intermittáló önkátérezést igénylő hólyagműködési zavar alsó húgyúti funkcionális rendellenességekben”. Az eseményen *Vajda Péter* üléselelnöki feladatokat látott el.

■ 2018. október 25-27. között tartották a Magyar Gyermeksebész Társaság és a Magyar Traumatológus Társaság XXV. Gyermektraumatológiai Vándorgyűlését Tatán. Kollégáink előadásai: *Józsa Gergő és mtsai*: „Az ultrahang vizsgálat szerepe a gyermekkori distalis radius törések kezelésében”; *Józsa Gergő, Vajda Péter*: „Csukló vizsgálata mozgásszerű ultrahang segítségével”; *Józsa Gergő, Vajda Péter*: „Arcon lévő sebek ellátása histoacryl szövetragasztóval”; *Józsa Gergő, Vajda Péter*: „A helyi érzéstelenítésben végzett I-es metacarpustörés és az altatásban végzett lábszártörés repositioja”; *Józsa Gergő, Vajda Péter*: „Bördefektussal járó kézujjsérülés ellátása – teljes vastagságú bőr (Wolfe-Krause lebeny) transzplantáció”; *Józsa Gergő, Vajda Péter*: „Humerus medialis epicondylus törés ellátásának ismertetése”; *Biró Ede és mtsai*: „Supracondylar humerus törés két „kedvenc” betegem kapcsán”; *Józsa Gergő, Kassai Tamás*: „Gyermek-traumatológiai regiszter supracondylar humerus (SCH)-törött gyermekek országos adatbázisa”; *Józsa Gergő, Vajda Péter*: „Operatív ellátást igénylő gyermekkori kéztörések – esetismertetések”.

A gyűlés résztvevője volt még klinikánkról *Farkas András, Hörnyék Zsuzsanna, Krajcsovics Klaudia, Otné Puskás Nóra, Vargáné Laluska Judit, Jankó Edit és Vadócné Tóth Andrea*.

Általános Gyermekgyógyászati

Tanszék

■ 2018. október 4-6. között rendezték meg a Magyar Gyermek-Gastroenterológiai Társaság VII. Kongresszusát Visegrádon. Előadásaink: *Tárnok András*: „Gastrointesztinális endoszkópia gyermekkori gyulladásoos bélbetegségben”; „Az endoszkópia határai és diagnosztikus hozadéka két eset kapcsán – koraszülött gasztro-duodenoszkópia és kisedkori ileo-kolonoszkópia”. *Tészás Alexandra és mtsai*: „Kisedkori gastrointesztinális vérzés ritka oka”. Az eseményen *Decsi Tamás* üléselelnöki tisztségét látott el.

■ 2018. október 12-13. között tartották meg a XXV. Pannon Endokrin Club Hétvégét Siklóson, melyen *Erhardt Éva* „Obesitas a gyermekgyógyászatban” című felkért előadással vett részt.

2018. október 12-13. között rendezték meg a Magyar Gyermeknefrológiai Egyesület 2018. évi kongresszusát Pécsen. Előadásaink: *Mohay Gabriella*: „Kontrasztanyag vizsgálatok (CT, MRI) szövödményei”; *Mátis Vivien és mtsai*: „Geneti-

kai betegséget rejtő secunder enuresis nocturna”; *Nagy Arnold és mtsai*: „Akut postrenalis vesekárosodás két betegünk kapcsán”.

■ 2018. november 8-10. között rendezték meg a Magyar Tüdőgyógyász Társaság és a Magyar Gyermekorvosok Társasága Gyermektüdőgyógyász Szekciójának 54. Konferenciáját, Szekszárdon. Előadások: *Szász Mária*: „Bronchopulmonalis dysplasia”; *Péterfia Csaba*: „Mikor gondoljunk rá? A cystas fibrosis atípusos megjelenési formái – szponzorált előadás”; „A kevesebb néha több-egy postpneumectomiás szindróma előléte”. *Farkas András*: „A pectus excavatum minimál invazív műtéti eredményének hosszútávú, objektív értékelése”; *Major Judit*: „Lég(üres)tér – egy recidív haemoptysis utóléte”; *Rózsai Barnabás*: „Primer spontán pneumothorax ellátásával szerzett tapasztalataink”; *Balogh Réka*: „Scoliosis korrekciós műtét nem várt szövödménye egy eset bemutatása kapcsán”.

Csecsemő- és Gyermekneuroológiai Tanszék

■ 2018. november 5-7. között *Hollódy Katalin* és *Nagy Eszter* részt vett az Európai Unió által támogatott és a Joint Research Center keretében működő „Surveillance of Cerebral Palsy in Europe” projekt évi ülésén Olaszországban, ahol a cerebralis paresis epidemiológiájával, klinikai tüneteivel kapcsolatban megvitatásra kerültek a mi munkacsoportunk által gyűjtött adatok is.

Az Orvosi Népegészségtani Intézetből

■ *Balogh Erika* kolléganőnk 2018. október 31-én „Fachrichtungspräferenzen deutscher und internationaler Medizinstudenten: Wohin führt den Weg?” címmel a 62. DGGG-Konferencián Berlinben képviselte előadásával intézetünket. Az előadás szerzői: *Balogh Erika, Faubl Nóra, Füzesi Zsuzsanna, Kiss István*.

A Patológiai Intézetből

■ A Fiala Patológusok Találkozóját Siófokon, a Balaton Hotelben rendezték meg 2018. október 4-6. között. Az idei évben intézetünk minden eddigénél nagyobb létszámban képviseltette magát a kétévente megtartandó eseményen az alábbi előadások megtartásával „Esetismertetés”, „Alkalmazott kutatás”, ill. „Vegyes előadások” blokkban: *Vida Livia*: „Primer tibia lymphomák”; *Pap Anita*: „Traumát követően kialakult hematóma az emlőben –

mastectomia után 23 évvel”; *Vincze Virág*: „A Spasmodic polypeptide-expressing metaplasia (SPeM) előfordulása és jelentősége gyomorbiopsziákban, interobserver eltérések”; *Petrov Annamária Barbara*: „Malignus melanocytás matricoma”; *Burján Adrienn*: „Immunglobulin nehézlánc transzlokáció vizsgálata krónikus limfocitózis leukémiában”; *Smuk Gábor*: „Atypikus ALK FISH jelmezintázat: redukált 3' jelek 5' deléciós mintázat esetén”; *Gyömörei Csaba*: „BRAF-gátló kezelés során kialakult mellékhatások előrehaladott melanoma esetén – csak a klinikus gondja?”; *Czina Márton*: „Két ritka gastrointestinalis kevert neuroendocrin non-neuroendocrin neoplasma (MiNEN) morfológiai és immunhisztokémiai jellemzői”; *Kaszás Bálint*: „10 éves leukémiás fiú története”; *Fincsur András*: „Ritka sziklacsoni daganat – Saccus endolymphaticus tumor”.

Díjazottjaink:

■ *Vida Livia* a vegyes előadások kategóriájának III. díját nyerte.

■ *Burján Adrienn* „A Jövő Pathológiája Alapítvány” különdíját nyerte el az „Alkalmazott kutatás” kategóriában.

Tornóczki Tamás üléselelnöki teendőit látott el az „Alkalmazott kutatás” szekcióban.

A Sebészeti Klinikáról

■ Az Európai Onkológiai Sebész Társaság budapesti kongresszusán *Vereczkei András* tartott felkért előadást a gyomorrák laparoszkópos sebészetének dilemmáiról.

■ A szegedi sebészeti onkológiai kötelező kreditpontos kurzuson *Kalmár Nagy Károly* a máj, *Vereczkei András* a gyomor sebészetéről tartott felkért előadást.

■ A Sebészeti Klinika a PAB székházban gyakorlat orientált továbbképző napot tartott a proktológiai sebészet aktuális kérdéseiről, hazai vezető szakértők részvételével.

■ Új, minimálisan invazív, az ún. STARR módszerről szervezett a Sebészeti Klinika megbeszélést és bemutató műtéteket, a rectum prolapszus kezelésének megoldására, olasz vendégelőadó meghívásával.

A frissen megalakult Magyar Nyelöcső Munkacsoport 2018. november 8-án tartotta első rendezvényét, az I. Pécsi Nyelöcső Napot. Ezen szervezőként és előadóként *Papp András* vett részt.

The Nobel Prize in Physiology or Medicine 2018

The Nobel Prize in Physiology or Medicine 2018 was awarded jointly to **James P. Allison** and **Tasuku Honjo** „for their discovery of cancer therapy by inhibition of negative immune regulation.”

Press release

The Nobel Assembly at Karolinska Institutet has decided to award the 2018 Nobel Prize in Physiology or Medicine jointly to **James P. Allison and Tasuku Honjo** for their discovery of cancer therapy by inhibition of negative immune regulation

SUMMARY

Cancer kills millions of people every year and is one of humanity’s greatest health challenges. By stimulating the inherent ability of our immune system to attack tumor cells this year’s Nobel Laureates have established an entirely new principle for cancer therapy.

James P. Allison studied a known protein that functions as a brake on the immune system. He realized the potential of releasing the brake and thereby unleashing our immune cells to attack tumors. He then developed this concept into a brand new approach for treating patients.

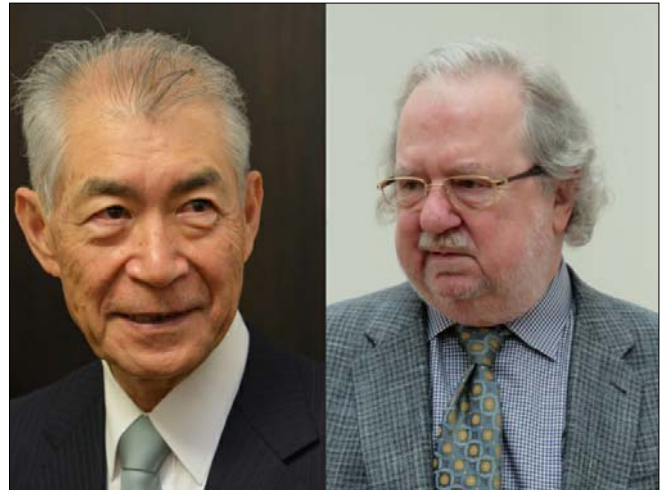
In parallel, Tasuku Honjo discovered a protein on immune cells and, after careful exploration of its function, eventually revealed that it also operates as a brake, but with a different mechanism of action. Therapies based on his discovery proved to be strikingly effective in the fight against cancer.

Allison and Honjo showed how different strategies for inhibiting the brakes on the immune system can be used in the treatment of cancer. The seminal discoveries by the two Laureates constitute a landmark in our fight against cancer.

Can our immune defense be engaged for cancer treatment?

Cancer comprises many different diseases, all characterized by uncontrolled proliferation of abnormal cells with capacity for spread to healthy organs and tissues. A number of therapeutic approaches are available for cancer treatment, including surgery, radiation, and other strategies, some of which have been awarded previous Nobel Prizes. These include methods for hormone treatment for prostate cancer (Huggins, 1966), chemotherapy (Elion and Hitchins, 1988), and bone marrow transplantation for leukemia (Thomas 1990). However, advanced cancer remains immensely difficult to treat, and novel therapeutic strategies are desperately needed.

In the late 19th century and beginning of the 20th century the concept emerged that activation of the immune system might be a strategy for attacking tumor cells. Attempts were made to infect patients with bacteria to activate the defense. These efforts only had modest effects, but a variant of this strategy is used today in the treatment of bladder cancer. It was realized that more knowledge was needed. Many scientists engaged in



Tasuku Honjo (left) and James Allison win the 2018 Nobel Prize in Physiology or Medicine.

intense basic research and uncovered fundamental mechanisms regulating immunity and also showed how the immune system can recognize cancer cells. Despite remarkable scientific progress, attempts to develop generalizable new strategies against cancer proved difficult.

Accelerators and brakes in our immune system

The fundamental property of our immune system is the ability to discriminate „self” from „non-self” so that invading bacteria, viruses and other dangers can be attacked and eliminated. T cells, a type of white blood cell, are key players in this defense. T cells were shown to have receptors that bind to structures recognized as non-self and such interactions trigger the immune system to engage in defense. But additional proteins acting as T-cell accelerators are also required to trigger a full-blown immune response (see Figure). Many scientists contributed to this important basic research and identified other proteins that function as brakes on the T cells, inhibiting immune activation. This intricate balance between accelerators and brakes is essential for tight control. It ensures that the immune system is sufficiently engaged in attack against foreign microorganisms while avoiding the excessive activation that can lead to autoimmune destruction of healthy cells and tissues.

A new principle for immune therapy

During the 1990s, in his laboratory at the University of California, Berkeley, James P. Allison studied the T-cell protein CTLA-4. He was one of several scientists who had made the observation that CTLA-4 functions as a brake on T cells. Other research teams exploited the mechanism as a target in the treatment of autoimmune disease. Allison, however, had an entirely different idea. He had already developed an antibody that could bind to CTLA-4 and block its function (see Figure). He now set out to investigate if CTLA-4 blockade could disengage the T-cell brake and unleash the immune system to attack cancer cells. Allison and co-workers performed a first experiment at the end of 1994, and in their excitement it was immediately repeated over the Christmas break. The results were spectacular. Mice with cancer had been cured by treatment with the

antibodies that inhibit the brake and unlock antitumor T-cell activity. Despite little interest from the pharmaceutical industry, Allison continued his intense efforts to develop the strategy into a therapy for humans. Promising results soon emerged from several groups, and in 2010 an important clinical study showed striking effects in patients with advanced melanoma, a type of skin cancer. In several patients signs of remaining cancer disappeared. Such remarkable results had never been seen before in this patient group.

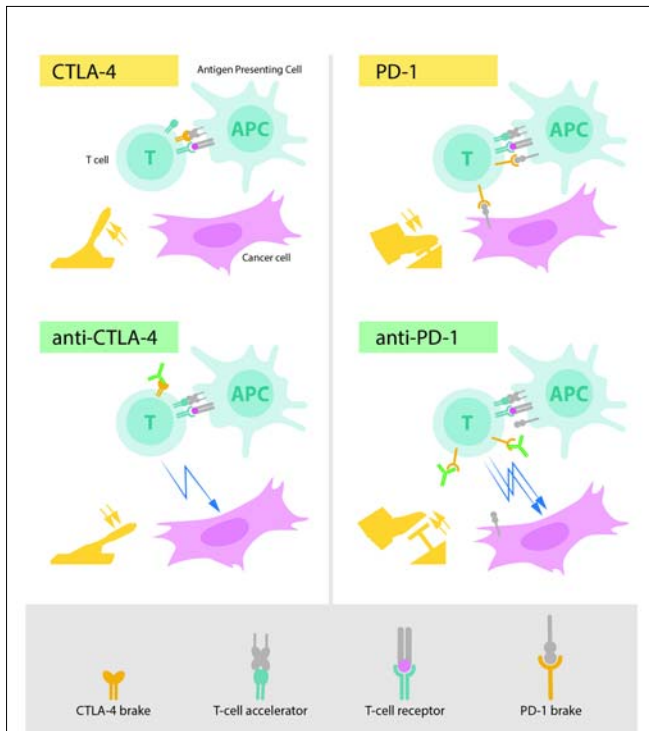


Figure: Upper left: Activation of T cells requires that the T-cell receptor binds to structures on other immune cells recognized as „non-self”. A protein functioning as a T-cell accelerator is also required for T cell activation. CTLA-4 functions as a brake on T cells that inhibits the function of the accelerator. Lower left: Antibodies (green) against CTLA-4 block the function of the brake leading to activation of T cells and attack on cancer cells. Upper right: PD-1 is another T-cell brake that inhibits T-cell activation. Lower right: Antibodies against PD-1 inhibit the function of the brake leading to activation of T cells and highly efficient attack on cancer cells.

Discovery of PD-1 and its importance for cancer therapy

In 1992, a few years before Allison's discovery, Tasuku Honjo discovered PD-1, another protein expressed on the surface of T-cells. Determined to unravel its role, he meticulously explored its function in a series of elegant experiments performed over many years in his laboratory at Kyoto University. The results showed that PD-1, similar to CTLA-4, functions as a T-cell brake, but operates by a different mechanism (see Figure). In animal experiments, PD-1 blockade was also shown to be a promising strategy in the fight against cancer, as demonstrated by Honjo and other groups. This paved the way for utilizing PD-1 as a target in the treatment of patients. Clinical development ensued, and in 2012 a key study demonstrated clear efficacy in the treatment of patients with different types of cancer. Results were dramatic, leading to long-term remission and possible cure in several patients with metastatic

cancer, a condition that had previously been considered essentially untreatable.

Immune checkpoint therapy for cancer today and in the future

After the initial studies showing the effects of CTLA-4 and PD-1 blockade, the clinical development has been dramatic. We now know that the treatment, often referred to as „immune checkpoint therapy”, has fundamentally changed the outcome for certain groups of patients with advanced cancer. Similar to other cancer therapies, adverse side effects are seen, which can be serious and even life threatening. They are caused by an overactive immune response leading to autoimmune reactions, but are usually manageable. Intense continuing research is focused on elucidating mechanisms of action, with the aim of improving therapies and reducing side effects.

Of the two treatment strategies, checkpoint therapy against PD-1 has proven more effective and positive results are being observed in several types of cancer, including lung cancer, renal cancer, lymphoma and melanoma. New clinical studies indicate that combination therapy, targeting both CTLA-4 and PD-1, can be even more effective, as demonstrated in patients with melanoma. Thus, Allison and Honjo have inspired efforts to combine different strategies to release the brakes on the immune system with the aim of eliminating tumor cells even more efficiently. A large number of checkpoint therapy trials are currently underway against most types of cancer, and new checkpoint proteins are being tested as targets.

For more than 100 years scientists attempted to engage the immune system in the fight against cancer. Until the seminal discoveries by the two laureates, progress into clinical development was modest. Checkpoint therapy has now revolutionized cancer treatment and has fundamentally changed the way we view how cancer can be managed.

James P. Allison was born 1948 in Alice, Texas, USA. He received his PhD in 1973 at the University of Texas, Austin. From 1974-1977 he was a postdoctoral fellow at the Scripps Clinic and Research Foundation, La Jolla, California. From 1977-1984 he was a faculty member at University of Texas System Cancer Center, Smithville, Texas; from 1985-2004 at University of California, Berkeley and from 2004-2012 at Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York. From 1997-2012 he was an Investigator at the Howard Hughes Medical Institute. Since 2012 he has been Professor at University of Texas MD Anderson Cancer Center, Houston, Texas and is affiliated with the Parker Institute for Cancer Immunotherapy.

Tasuku Honjo was born in 1942 in Kyoto, Japan. In 1966 he became an MD, and from 1971-1974 he was a research fellow in USA at Carnegie Institution of Washington, Baltimore and at the National Institutes of Health, Bethesda, Maryland. He received his PhD in 1975 at Kyoto University. From 1974-1979 he was a faculty member at Tokyo University and from 1979-1984 at Osaka University. Since 1984 he has been Professor at Kyoto University. He was a Faculty Dean from 1996-2000 and from 2002-2004 at Kyoto University.

SAJTÓSZEMLE

Gyógyszerészet 2018. október

„Mindig valami jót szerettem volna az emberekből kihozni”

Interjú Szabó László Gyula emeritus professzorral

Szabó László Gyula gyógyszerész, nyugalmazott egyetemi tanár. 1942-ben született Pécsen. A Budapesti Orvostudományi Egyetem Gyógyszerésztudományi Karán szerzett gyógyszerészi oklevelet 1965-ben. Sellyén dolgozik gyógyszerészként, majd 1965-től 1972-ig Tápiószelén az Országos Agrobotanikai Intézet tudományos munkatársa, 1970-től a Botanikai osztályt vezeti. 1972-től 1984-ig tudományos főmunkatárs az iregyszemcsei Takarmánytermesztési Kutató Intézet bicsérdi kutatóállomásán. 1984-85-ben a budakalászi Gyógynövénykutató Intézet főmunkatársa. 1985-től 1993-ig a Baranya Megyei Gyógyszertári Központ szaktanácsadó főmunkatársa, laboratóriumvezető. 1990-től 1994-ig részállású egyetemi docens a Janus Pannonius Tudományegyetem Növénytani Tanszékén, 1994 és 2012 között ugyanitt egyetemi tanár, 1997-től 2005-ig tanszékvezető és a Botanikus Kert vezetője. A Pécsi Tudományegyetem Gyógyszerésztudományi Szakának alapító tanára, a Farmakognóziái Tanszék megbízott vezetője 2003-2006 között. Gyógyszerészdoktor (1970), a mezőgazdasági tudomány kandidátusa (1976), mezőgazdaságtudományi doktor (1978), habilitált doktor biológiai tudományágban (1994), az MTA doktora (2000). A Szent István Tudományos Akadémia rendes tagja, továbbá számos más tudományos társaság, egyesület és bizottság tagja, több kitüntetés, köztük az MGYT Augustin Béla Emlékérmének és Szebellédy László Emlékérmének birtokosa. Mintegy 30 könyv szerkesztője, több mint 500 publikáció szerzője vagy társszerzője, több mint 100 könyvféjezet írója. Nős, felesége Kőszegi Ildikó könyvtáros, fia, Márton, növényvédelmi szakmérnök, lánya, Franciska kommunikációs munkatárs.

Professzor Úr tudományos érdeklődése egészen kisiskolás korban gyökerezik. Mik voltak azok az impulzusok, amelyek már egészen fiatal korban felkeltették az érdeklődését a természet és a tudomány iránt?

A gyökerek a baranyai talajhoz kötődnek, ahogy mondani szoktam, a kincses Baranyához. Pécsi voltam, édesapám jogot végzett postatisztviselő volt, és tüke pécsi. Gyakran kézen fogott minket az öcsémmel, és fölmentünk a Mecsekre, hogy élvezzük a természetet. Akkor kezdődött az a szemlélődés, ami azóta is tart. Szemlélődő típus vagyok, nem egy kísérleti ember, aki folyton valamit szerel. A botanika különösen érdekelt, így kaptam apámtól egy *Csapody-Jávorka*-féle Kis növényhatározót, amit mindenhova magammal vittem. Mikor már kisiskolás voltam, a vidéki vakációban, a nagynénéméknél Lippón a környéket jártam, és növényeket határoztam. Később elkezdtem érdeklődni az iránt, hogy egy-egy növényt mire lehet használni. Drávafokon anyai nagynéném férje, *Göttche Viktor* volt az állatorvos, három gyerekük volt. Ott a Dráva vidékét jártuk be az öreggel, kimentünk a folyóhoz, kis tóban fürödtünk, rengeteg élményünk volt. Én meg persze vittem magammal a Kis növényhatározót. Este, akkor még villany sem volt, még találós kérdésekben beszélgettünk a növényekről, természetéről, földrajzról. Amikor *Göttche Viktor* a szigetvári ambulancia vezetője lett, bátorított, hogy ott van egy mikroszkóp, használjam azt is. Ekkor kiolvastam *Ko-*



Fotó: Szabó Márton Olivér

vács Jenő állatorvosi gyógyszeratanát. Akkoriban az állatok is érdekelni kezdtek, és a gazdasági jellegű növénytan felé kezdtem vonzódni. Pécsen a Széchenyi Gimnáziumba kerültem, ahol nagy hatást tett rám *Horvát Adolf Olivér* ciszterci szerzetes tanár. A botanikában való elmélyedésem neki köszönhető.

Ő a személyiségével hatott az emberre, vagy a tudomány iránti lelkesedésével?

Mindkettővel. Nagyon boldog volt, hogy a latin tudása révén (bár németül is tudott) nemzetközi konferenciákra kapott meghívásokat, ahol aztán latinul tartott előadásokat, mivel a botanikai nyelv nagyrészt a latin. Bátor ember volt, és a tanítványai révén mindig el tudta érni, hogy külföldre engedjék. Ez akkor nem volt egyszerű, még *Soó Rezső* akadémikus is irigy volt rá, hogy olyan konferenciákra is kijutott, ahová ő nem. Nyitott személyiség volt, nagyon szerette az embereket, rengeteg tanítvány járt hozzá. Sokat mesélt, rengeteget. Nagyon szerettük, mert mindig beszélt a külföldi élményeiről. Nem elméleti információtömeget próbált belénk erőltetni, hanem folyton kirándultunk, növényeket határoztunk. Őt a ciszterci rend megszüntetése után kidobták, Kaposvárra került tanárnak, majd a politikai enyhüléskor a pécsi Széchenyi Gimnáziumba került, ahol végül nyugdíjazásáig tanított. Közben fokozatokat szerzett, elismertté vált. A tanítványai egyengették az útját, és egészen idős korában akadémiai doktor és professzor lett, Széchenyi-díjas. Nem tiltakozott ellene. Jópófa, életrevaló szerzetes volt. Egy másik fontos tanáromat is meg kell említenem: *Tóth István* volt az osztályfőnököm. Ő egy jogot végzett irodalomtanár volt, híres nyelvész, a tanárképző főiskolán is oktatott. Az ő hatását abban érzem, hogy mindig nagyon igényesen próbálok fogalmazni. Rám is ragadt *Dános Bélától* az elnevezés, hogy én egy „grafomán” vagyok. Ez valószínűleg öröklött tulajdonság. *Csekey István*, nemzetközi hírű jogászprofesszor rokonom írta meg Pécs város bibliográfiáját. Helytörténettel és finnugor nyelvészettel is foglalkozott. A családban övle szoktunk dicsekedni, én csak egy egyszerű, lokális professzor vagyok.

Professzor Úr a háborúban született, háború után felnőtt nemzedék tagja. Hogyan élte meg gyerekként az 50-es 60-as éveket?

A Fiume utcai általános iskolába jártam. Volt egy orosz szár-mazású osztályfőnök tanárnő, pajtásnak kellett szólítani. Behívta anyámat, hogy én furcsa gyerek vagyok, nincs bennem semmi kollektív érzés. Kicsit zárkózott voltam, nem voltam egy „ki a grundra” focista típus. Inkább pókokat és növényeket gyűjtöttem. Ez a tanárnő nem ismerte föl, hogy a gyerekek különbözők.

Őn humán osztályban érettségizett, és a botanika iránt érdeklődött, hogy lett ebből gyógyszerészet?

1956-ban voltam elsős gimnazista. Apám a postai munkástanács tagja lett, ezzel listára került, és amikor érettségiztem, az osztályfőnököm azt mondta, hogy nem tudja, hogy így felvesznek-e az orvosira. Gyógyszerésznek viszont egyből fölvennének, mert ott hiány van fiúkban. Az egyik unokatestvérem műszaki mérnök volt. De engem a Műegyetem annyira nem érdekelt, mert a természettudományi érdeklődésem akkorra már kialakult. Talán egy picit az is számított a pályaválasztásban, hogy az utcánkban laktak *Kenderes János* és *Besztercei István* gyógyszerész urak, akikről a szüleim mindig tisztelettel szóltak. Így kerültem a Budapesti Orvostudományi Egyetemre gyógyszerészhallgatónak 1960-ban.

Milyen volt akkor az egyetemi légkör?

Nagyszerű volt. Egy pezsgő, nagyon élvezetes diákélet volt akkor a budapesti egyetemen. A tanár hallgatókkal szinte együtt hallgattunk egy csomó természettudományos tárgyat. *Schulek Elemér* az előadásain mindig azt mondta: „*Kedves gyógyszerészhallgatóim, ezt a vegyszerek ügyem tudják...*” Mert ő gyógyszerész volt, kétszeres Kossuth-díjas. Egyszer véletlenül azt mondta, hogy „*kétszeres Schulek-díjas professzor vagyok*”. Nagyszerű előadó volt. *Laszlovszky József*, aki *Schulek* legjobb embere volt, a gyógyszerellenőrzést tartotta. Nagyon szerettük a fizikát, amit *Tamás Gyula* nevű docens oktatott, kicsit szárazon, de nagyon igényesen. A matematikát *Nagy János* nevű kiváló matematikus tartotta, nagyon szerettük. *Végh Antal* volt a gyógyszerési kémia professzora. *Brantner Antal* is ott nyüzsgött már fiatal adjunktusként. A szerves kémián ott volt *Clauder Ottó* és *Szabó László Ferenc*, akivel barátok lettünk, és mindvégig levelező kapcsolatban maradtunk. *Clauder Ottó* kitűnő koponya volt, sorozatban rajzolta fel a képleteket. Volt egy kiváló tanítványa, *Kóczián Géza*, aki a legjobb barátom lett. Ő maradt volna az egyetemen, de haza kellett mennie, hogy támogassa a családját. Nagyatádon lett gyógyszerész. Így etnobotanikában vált nagyon híressé. Együtt jártuk be Erdélyt, Felvidéket, a botanikát én képviseltem, ő pedig nagyon jó kapcsolatteremtő volt, kiválóan kérdezett, így gyűjtöttük az adatokat. Sajnos fatalon meghalt, én ápolom a munkásságát, a disszertációját később kiadtuk könyv formában. Ilyen nagyszerű barátokat és kiváló tanárokat ismerem meg az egyetem alatt, és ez nekem nagyon sokat jelent a mai napig is.

Hogyan vált a botanikai érdeklődése tudományos színvonalú kutatómunkává?

A Gyógyszerészi Növénytani Tanszék professzora, *Sárkány Sándor* is kiváló előadásokat tartott. Amikor megalakult nála a tudományos diákkör, azonnal jelentkeztem, és a tanszék diákköri titkára lettem. Ott ismertem meg *Dános Bélát*, akit a mai napig szeretek és tisztetek. A cserszömörce került a kutatásom érdeklődési terébe, később a doktori disszertációm is a cserszömörce csíranövény szövetfejlődési jellegzetességeiről szólt. A csírában kialakuló szövetek érdekessége, hogy egy kiválasztó gyantáját hogyan alakul ki – ez nagyon érdekes volt. A növénytan mellett

a szerves kémia, a hatóanyagok világa érdekelt behatóbban, ez később a pályámon nagyon fontossá vált. 1965-ben diplomáztam.

A végzés után egy rövid időre gyógyszerészi munkakörbe került a festői szépségű Baranya megyei kisvárosba (akkor nagyközségbe), Sellyére.

A végzett gyógyszerészeknek azt mondták, hogy tessék, mindenki menjen és ismerje meg a szakmát. Velem közölték, hogy Sellyére megyek. Pécsről két óráig tartott a vonatút egy zötyögő fapadoson. Megérkeztem, jelentkeztem *Halász Antal* gyógyszerértárvezetőnél. Nagyon megkedveltük egymást, szeretetreméltó, becsületes, kicsit zárkózott ember volt, később is tartottuk a kapcsolatot. Gyakran mondta nekem: „*Menj, biciklizz el az arborétumba, térképezd föl*”. Így én az arborétum összes fáját feltérképeztem. Szerettem ott kószálni, szemlélni, növényeket határozni. Volt, hogy Kákics felé bicikliztem, ott lefényképeztem a néprajztudós református lelkész, *Kiss Géza* sírját. Akkor már megvolt nekem az Ormánságról írt könyve, és felfigyeltem benne a növényhasználatokra. Csak később, amikor megismertem *Andrásfalvy Bertalant* és más néprajzosokat, akkor tudtam meg, milyen óriási egyéniség volt *Kiss Géza* a néprajzban. *Halász Antal*nak idővel elmondtam, hogy ne haragudjon, de engem a növénytan érdekel. Tudomásul vette, de nagyon sajnálta. Ezután jött a katonaság, majd a pécsi Egyetemi Gyógyszertárba hívtak, de nem álltam kötélnek. Hamarosan jött az üzenet *Sárkány professzortól*, hogy *Mándy György*, a Kertészeti Főiskola korábbi professzora biológust keres, amire engem ajánlott. Tápíószelén kellett jelentkeznem az Országos Agrobotanikai Intézetben. Egy vidéki, kúria jellegű épület volt, körülötte kicsit riasztó pusztaság. Felvettek, és annyira megszerettem *Mándyt*, hogy majdnem elmentem utána Debrecenbe tanársegédnek, amikor odakerült. Itt, Tápíószelén ismertem meg *Boros Ádám* professzort, aki mohákkal foglalkozott, de a florisztikában is híres volt. Kutattuk a sziki növényeket, ő tanított meg a nagyító használatára, aminek a segítségével egy egészen új világ tárul fel, olyan fontos, determináló részletek, amit egyébként észre sem veszünk. *Mándy György* és *Boros Ádám* szakmailag és emberileg is a példaképeimmé váltak. Az a botanikai szemlélet, amit korábban szereztem, később kiteljesedett a kultúrnövények és a vadnövények megismerésével, majd a fitokémiai vizsgálatokkal. A nyugvó és a csírázó magok életét tanulmányoztam, a csírázás élettana nagyon érdekelt. Egyrészt a magban lévő kémiai anyagok, másrészt maga a metabolizmus, ahogy életre kel, és fejlődni kezd a fiatal növény. Ez lett később a kandidátusi témám, amit takarmánynövényekre fókuszálva nyújtottam be az Akadémia mezőgazdasági részlegén, és így lettem a mezőgazdasági tudomány kandidátusa. Hét év múlva úgy döntöttem, inkább hazamegyek Baranyába. *Kurnik Ernő* akadémikus főmunkatársként alkalmazott az iregszemcsei Takarmánytermesztési Kutatóintézetben, a bicsérdi kutatóállomáson. Az ott kutatott kultúrnövényekre kezdtem fókuszálni. Közben a „*Kultúrflóra*” című monográfia-sorozat szerkesztőbizottságának tagjává választottak, és ennek révén több monográfia írásához lett lehetőségem. Megírtam más szerzőkkel együtt a borsó kultúrflórát, majd a napraforgót, a szóját, később a zabot, aztán a ricinus következett, ami már a gyógynövények felé vezetett. Rengeteg szakirodalmi kutatást végeztem ekkoriban, amolyan szakíró jellegű kutatóvá váltam. Iregszemcsén volt a központ, ott volt az izotóp laboratórium, ahol nagyon komoly munkákat végeztünk. Ott ismerkedtem meg *Pozsár Béla* kandidátussal, aki szintén a barátom lett. Tőle tanultam a növényi biokémiát, nagyon nyitott természet volt.

Ezek az intézetek kutatóhelyek, de nagyon gyakorlatias célokkal. A professzor Úr motivációja inkább a kíváncsiság, vagy a fejlesztés, létrehozás, alkalmazás volt? Hiszen, amint említette, szemlélődő alkat, ugyanakkor több szolgálati szabadalma is lett.

A kíváncsiság, a természet megismerése volt az első. Ez csodálatos dolog, amikor egy kicsi magból egy hatalmas növény fejlődik. Egy bibliai történet. Fantasztikusan izgalmas tudományterület, és nem véletlen, hogy a világon komoly helyek és a legkomolyabb növényélettani folyóiratok foglalkoznak vele. Engem elsősorban a növényélettant, az élő növény érdekelt. A gyógyszerész a holt növényvel foglalkozik, a drog felhasználásával, szárított növény-alkalmazásokkal. Engem mindig az élő növény érdekelt jobban.

Hogyan került újra Pécsre?

A Takarmánytermesztési Kutató Intézetbe új káderigazgató került, aki ferde szemmel nézett rám, hogy gyógyszerészként, mint főmunkatárs dolgozom az Intézetben. Éreztem, hogy nem kell. *Dános Béla* beajánlott Budakalászra a Gyógynövénykutató Intézetbe, a drogok minősítési csoportfőnöke lettem. Nem jöttem ki az igazgatóval, egy éven belül visszatértem Pécsre. A megyei Gyógyszertári Központ vezetője, *Kőhegyi Imréné* főmunkatársként alkalmazott. Rám bízta, hogy mit szeretnék csinálni, kiürítették és átalakították nekem a tanlabort. Itt dolgoztuk ki a Mecsek teasorozatát népgyógyászati tapasztalatok alapján a szakirodalommal egyeztetve, amik az első gyógytermékek voltak Magyarországon. Ezek szakmailag megalapozott, minőségileg bevizsgált teák voltak. Nagyon boldog idő volt ez, szabadon dolgozhattam. Gyógynövényes cikkeket írtam, fitokémiai vizsgálatokba kezdtem, rétegekromatográfias módszert kaptam, bekapcsolódott *Botz Lajos*, aki Svájcban megtanulta a legjobb technikákat. Kibontakozott egy alkalmazott fitokémiai kutatás. A csírázásélettant sem hagytam el teljesen, a laboratóriumban berendeztem cserepes kísérleteket is, és elkezdtem öntözgetni a teszt növényeket hatóanyag-csoportokat képviselő gyógynövényoldatokkal. Ebből alakult ki aztán az allelopátiás kutatásom. Az akadémiai disszertáciomban is szerepelnek ezek a kísérletek. Állandó körülmények között, reprodukálható módon, szép szignifikáns különbségeket lehetett megállapítani a kezelt és a nem kezelt növények között. Növekedésiütem-méréseket végeztem, termélemzéseket. Senki nem kérdezte, hogy mivel foglalkozom.

Véletlenszerű, vagy tudatos volt, hogy közben egyre inkább az egyetemi katedra felé sodródott?

Czímber Gyula a növénytan professzora volt Mosonmagyaróváron, ő javasolta a Mezőgazdaságtudományi Karnak, hogy szeretne felterjeszteni címzetes docensnek, majd tanárnak. Minden évben előadásokat tartottam, de főképpen államvizsga bizottságokban szerepeltem. Ott megkaptam a mezőgazdaságtudományi doktori címet, amit a kandidátusi címem alapján lehetett kérvényezni. Mind az öt doktori címemet persze nem szoktam kiírni, mert akkor nevetségessé válnék. A Gyógyszertári Központban betöltött főmunkatársi munkakör mellett 1988-tól másodállásban alkalmazásba kerültem a Pécsi Tanárképző Főiskola Növénytan Tanszékén *Borhidi Attila* professzor meghívá-



Tanítványok és tanártársak között

Ambrus Tünde (Szabó László balján) gyógyszerésztörténeti előadásán. Ambrus Tünde mellett Pál Szilárd, a képen jobbról a 2. és 3. Papp Nóra és Molnár Béla

sára. Amikor jött a privatizáció, és hirtelen piaci alapon kellett mindent megítélni, teljes állásban a Tanszékre mentem. Mikor *Borhidi* professzor nyugdíjba ment, én lettem az utódja a tanszék élén. Nagyon szép időszak volt, mindenkit hagytam dolgozni, mindenkit segítettem, hogy fokozatokat szerezzenek, a fiatalokat docensnek terjesztettem fel. A botanikus kertet is rám ruházták, ez sok problémával járt, de közben sikerült feldolgoznom a történetét, többnyelvű ismertetőt, képeslapsorozatot adtunk ki, felavattuk *Kitaibel Pál* szobrát. Ma a botanikus kert már a Gazdasági Főigazgatósághoz tartozik, és saját, rátermelt vezetője van. És a Növénytan Tanszék is átalakult.

Professzor Úr az agrobotanikai vagy az egyetemi közegben érzi otthonosabban magát?

Hozzám az agrobotanikai kutatás és szemlélődés közelebb áll. Az egyetemi közeg nyüzsgése, a szervezet- és tudománypolitikai aktivitás kicsit megterhelő, és olykor kellemetlen kompromisszumokra kényszerít.

Amikor megalakult a Pécsi Gyógyszerésztudományi Szak, professzor Úr volt az egyik alapító tanára és a Farmakognózi Intézet vezetője. Hogyan emlékszik erre az időszakra?

Éppen most dolgoztuk fel a szak történetét, hamarosan megjelenik a Gyógyszerészet hasábjain (már megjelent – a szerk.). A Gyógyszerésztudományi Kar előzményeként azonosíthatjuk, hogy *Dávid M. Ferenc* az Egyetemi Gyógyszertár vezetőjeként felvetette, hogy intézetté kéne alakulni, és az orvosképzésben a gyógyszerészeti alapokat oktatni. *Szolcsányi János* akadémikus volt az első, aki javasolta pécsi szak megalapítását, és ő utána is járt. A Szak az orvosi intézetekből, a TTK-ból és az újonnan alakult gyógyszerész intézetekből állt össze. Ebben *Botz Lajos*nak kulcsszerepe volt, precízen feltérképezte az adottságokat, beadták a kérvényeket, és végül sikerült az akkreditáció. Ez az épület, ahol most beszélgetünk, szinte romokban hevert, amikor idekerültem. Én voltam az első hódító. *Rákóczy András* hallgatóval, aki ma nagyatádi gyógyszerész, *Calendula*-t neveltünk a szakdolgozatához az elhagyott termekben elhelyezett tenyészládákban. Amikor megalakult a Farmakognózi Tanszék, megbízott tanszékvezető lettem, ekkor még a Gyógyszerészeti Intézethez tartoztunk. Idővel sikerült függetleníteni a tanszékét, *Molnár Péter* karotinoidkémikus lett a vezetője, ekkoriban alkalmazott, vizsgáztató professzor lettem. Végül *Deli József* professzor vette át az intézetvezetést. Mondtam is neki élcelődve egy jubileumi ünnepségen, hogy én csíráztattam az intézetet, az egyedfejlődést *Molnár Péter* biztosította, neki már csak a gyümölcsöket kell élveznie. Szerencsére vette a lapot.

Professzor Úr az újjáalapított Szent István Akadémia első három újkori tagja között szerepel. Hogyan sikerült újrászervezni ezt a politikai okokból tetszhalálba sülyedt katolikus tudományos társaságot?

Horvát Adolf Olivér idős korára eltökélte, hogy a Szent István Akadémiát újra kell szervezni. Fejébe vette, hogy ő maga a jogfolytonosság, mint az egyetlen élő tag, ezért ő neki van joga ahhoz, hogy az Akadémiát újraélessze. Én voltam a segítségére, nekem diktálta az erről szóló leveleket, mindenféle fórumra írt. *Bolberitz Pál* támogató hozzáállásával és *Stirling János* szervezőkészségével végül sikerült a dolgot tető alá hozni, újrászerveződött az Akadémia. Ma rendszeresek a székfoglalók, sok olyan tudós is kérte felvételét, aki egyébként az MTA tagja. Ez büszkeséget jelent egy valóságos embernek.

A foterápia manapság az általános orvosi hozzáállásban és képzésben, porosnak gondolt, lesajnált tantárgy. Másrésztől viszont óriási igény van a társadalomban iránta, ami melegágyat jelent a kuruzslásnak. Milyen hozzáállással álljon a gyógynövény-alkalmazáshoz a gyógyszerész?

A gyógynövény-alkalmazást jogos támadások is érik, de a tudományos bírálók gyakran túlzásokba esnek. Nem szabad egyenlőséget tenni az áltudományok és a gyógynövények közé. A gyógynövények természetéhez tartozik, hogy sokféle hatóanyagot tartalmaznak, és nem lehet a hatásukat annyira determinálni, mint ha izolálnánk egyetlen hatóanyagot. A kuruzslók az emberek hiszékenységét használják ki, ami a természettudományos félműveltségből, vagy teljes műveletlenségből ered. Az internetes ismeretszerzés még rá is erősít erre a megalapozatlanságra. Manapság nagy számban teremnek a sarlatánok. Ezekről a jelenségekről én is írtam cikkeket, mindenki igazat adott, de ugyanúgy egy helyben topo-

gunk. Azt gondolom, hogy az emberek természettudományos műveltségét kellene növelni, hogy ezt visszaszorítsuk. Egy gyógyszerész mit tehet az ügy érdekében? Neki úgy kell tanácsolnia a beteget, hogy hiteles felvilágosítást adjon, ugyanakkor megtartsa a bizalmát. A szakmánk alapjaihoz tartozik, hogy érthetően kell tudnunk átadni alapvető és nagyon fontos tudományos ismereteket.

Mivel foglalkozik mostanában a Professzor Úr?

A botanika és természetjárás mellett a feleségemmel sokat tartózkodunk *Nagy Ferenc* miniszterelnök szülőfalujában Bissén, ahol egy szép, öröklött parasztházban és kertben éljük öreg napjainkat egy Géza nevű cica társaságában. Szívesen hallgatok Bachot, Mozartot, Vivaldit, általában a „komoly” zenét. Ami a tevékenykedést illeti, engem kitölt a tudománytörténet. Mindig motoszkált bennem a szakírói hajlam és a megörökítés, megőrzés vágya. Ez annyira szenvedélyemmé vált, hogy sokszor olyan alkotóterületeket is észreveszek, amiket más talán nem. Én itt a Gyógyszerészeti Intézetben egy archívum része vagyok ezekkel a könyvekkel, és *Lárencz László* gyógyszerésztörténetész kollégánk hagyatékával, ami itt van a tárlókban, és mind fel kellene dolgozni. Létrehoztunk egy kis kiállítást a tiszteletére. Megalakult a *Lárencz László* Gyógyszerésztörténeti Csoport, a javaslatomra neveztük el így. Ma honlapunk van. Laci magnetofon-felvételeit is digitalizáljuk, és olyan hallgatókat várunk, akik vállalkoznak egy-egy téma feldolgozására. A gyógyszerésztörténet tárgyat sikerült fakultatív tárgyá tennünk, tavaly volt a próbaév, 17 hallgató jelentkezett, nagyon szépen sikerült. Újra életet igyekszem lehelni a Mikológiai Társaság pécsi csoportjába. Büszke vagyok, hogy ezeket a kezdeményezéseket egy kicsit képes vagyok a háttérből előremozdítani. Mert nekem mindig az volt a vágyam, hogy valami jót hozzak ki az emberekből, lehetőleg együtt munkálkodva velük.

Bozó Tamás

Koraszülöttek világnapja – november 17.

November 17-e a koraszülöttek világnapja, amire Európában 2008 óta, hazánkban 2014 óta hívják fel a figyelmet. Ezen a napon minden lilába borul: épületeket világítanak ki ezzel a színnel, lila szalagot tűznek ki, és lila ruhát is öltenek azok, akiket megérint az idő előtt világra jött babák sorsa.

Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikánk koraszülött osztályának munkatársai is lila lufikba borították intézetük udvarát, idén a tornaterembe várták az ünnepelni vágyó családokat. Évről évre egyre többen jönnek el ezekre a meghitt együttlétekre, a Ringató munkatársaival közösen énekelnek, emlékeznek, beszélgetnek, megosztják egymással a tapasztalataikat, és meglátogatják az osztályt is, ahol egykor gyermeküket kezelték.

„Ezekkel a rendezvényekkel felhívjuk a politikusok, az egészségügyi dolgozók, valamint az egész társadalom figyelmét arra, hogy napjainkban is sok a koraszülött” – mondta dr. Funke Simone egyetemi docens, a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika neonatológiai tanszékének vezetője, aki hozzátette, hogy 2014-ben egy uniós pályázat révén, a géppark modernizálásával sokat javult az ellátás színvonala a pécsi klinikán is, ahogyan az ország többi intenzív koraszülöttosztályán. Korszerű inkubátorokat, lélegeztető gépeket és infúziós pumpákat sikerült beszerezniük. Részben ennek köszönhető, hogy tavaly a csecsemőhalálozás a 4 ezrelék alá sülyedt. Dr. Funke Simone hangsúlyozza, hogy a mentésük mellett legalább olyan fontos ezeknek a babáknak a korai fejlesztése, az utógondozás jelentősége. Ezen múlik ugyanis későbbi életminőségük.

A szakember elmondta, hogy a szemlélet is sokat változott: a szülőket az osztályon egyre nyitottabban fogadják, nagy jelentőséget tulajdonítanak a kenguruzásnak, amikor a szülő a mellkasára helyezheti a kisbabáját, segítve ezzel a kötődést, a tejtermelést. Ha a gyermek állapota megengedi, az édesanyákat bevonják a pelenkázásba, a vérnyomásmérésbe is. Fontos továbbá a tornáztatás, a masszáz, a simogatás, valamint az éneklés is a babának.

A 32 ágyas osztályon átlagban 30 baba van, de előfordul, hogy ennél több is. A klinikához tartoznak ugyanis a Dél-Dunántúl koraszülöttjei, illetve azok, akik másutt születtek, de intenzív ellátásra szorulnak. Tavaly 400 koraszülöttet ápoltak az osztályon, köztük százan voltak olyanok, akiknek a születési súlya 1500 gramm alatti volt.

„Harminc-negyven százalékban ma sem tudjuk az okát, miért indul korábban a szülés, további harminc százalékban az édesanyánál kialakult betegségek – magas vérnyomás, cukorbetegség – miatt kell beindítani a folyamatot, az ikerszülések zöme is koraszüléssel fejeződik be, a maradék esetekben pedig a szociális körülmények tehetők felelőssé” – mondja a szakember.

Dr. Funke Simone szerint öröndetes, hogy az 1500 gramm alatti babák halálozási aránya ma már 10 százalék alatti, ahogyan az is, hogy a koraszülöttek 60 százaléka egészséges felnőttként tudja élni az életét. Azt ugyanakkor sajnálatosnak nevezte, hogy egyre kevesebb fiatal dönt arról, hogy az intenzív ellátásban szeretne dolgozni, ami főként a nővérhiányban mutatkozik meg.

Schweier Rita

Forrás: magyaridok.hu

Valós kockázattal jár az internetes gyógyszerrendelés – a PTE reprezentatív kutatása

Több mint 180 ezer darab, összesen 150 millió forint értékű hamis gyógyszert foglaltak le Magyarországon a XI. Pangea nemzetközi akcióhétkeretében – mondták el az ebben résztvevő hatóságok képviselői október 24-én. Az is elhangzott, hogy az ezek iránti kereslet akkor csökkenhet, ha a betegek tudatában vannak annak, valós kockázattal jár, ha az olcsóbb, könnyebben hozzáférhető, de bizonytalan minőségű készítményeket választják.

Összegezték, hogy nemzetközi szinten és Magyarországon is komoly sikerrel zárult a hamis gyógyszerek és étrend-kiegészítők forgalmazása, valamint az engedély nélküli internetes patikák felszámolása ellen indított legnagyobb nemzetközi razzia. A 116 országban végrehajtott akcióban csaknem négy milliárd forint értékben foglaltak le 500 tonnányi hamis gyógyszert, többek között rákellenes gyógyszereket, fájdalomcsillapítókat, gyulladáscsökkentőket, potencianövelőket, altatókat, nyugtatószereket, fogókúrás készítményeket és cukorbetegség elleni gyógyszereket. Több mint 850 esetben indult nyomozás, valamint majdnem 3700 weboldalt és online hirdetést függesztettek fel, amelyek engedély nélkül forgalmaztak gyógyszereket.

Fittler András gyógyszerész, a Pécsi Tudományegyetem docense arra hívta fel a figyelmet, hogy ha internetről rendelünk gyógyszereket vagy étrend-kiegészítőket, akkor csak uniós logóval ellátott helyekről válasszunk.

Ilku Livia, a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület munkacsoportjának vezetője elmondta: a magyar hatóságok a múlt évben elért eredményességet is felülmúlják, az akció hetében több mint

180 ezer darab tablettát és 400 tasaknyi egyéb hamis gyógyszert, vagy gyógyhatásúnak mondott terméket találtak, összesen 150 millió forint értékben.

Szabó István, az Országos Gyógyszerészeti és Élelmiszer-egészségügyi Intézet főigazgató-helyettese hangsúlyozta, hogy 2009 óta az Európai Unióban kötelező a gyógyszerdobozokat biztonsági jelöléssel ellátni. A jelölés egy QR-kódból, illetve az úgynevezett dézsmazárból áll, ami garantálja, hogy a doboz bontatlan.

Molnár Tamás, a Pénzügyminisztérium vámszakmai és nemzetközi ügyekért felelős helyettes államtitkára közölte, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal fokozottan figyeli az internetes kereskedelmet és a repterekre érkező szállítmányokat is. A NAV pénzügyőrei ezenkívül online próbavásárlásokat végeztek, illetve közterületen találkoztak olyan személyekkel, akik engedély nélkül értékesítettek gyógyszerkészítményeket az interneten.

„A nemzetközi akció részeként a rendőrség ugyancsak fokozott ellenőrzéseket folytatott Magyarországon” – mondta el Csáki Ibolya rendőrelvezető, hozzátéve: az akcióhétkeretében 15 gyanúsított ellen indult eljárás egészségtermék hamisítása, és nagy mennyiségű gyógyszer birtoklása miatt. Csáki Ibolya arról is szólt: újdonság volt ebben az évben, hogy nagy mennyiségben jelentek meg azok a fájdalomcsillapításra használt illegális gyógyszerek, amelyeknek orvosi felügyelet nélküli használata jelentős kockázattal jár.

A Pécsi Tudományegyetem idén reprezentatív kutatást végzett, eszerint a válaszadók 4,2 százaléka gyógyszert is vásárolt már interneten.

Forrás: PTE

A PTE a világ 500 egyeteme között két tudományterületen is

Az előkelő 401-500. helyre rangsorolták a Pécsi Tudományegyetemet a tekintélyes Times Higher Education nemzetközi rangsorának két kategóriájában is. A londoni székhelyű, felsőoktatási intézmények összevetésével foglalkozó cég listája szerint a PTE a világ 500 egyeteme közé tartozik a klinikai tudományok és az élettudományok területén is, ráadásul legerősebb magyar vidéki egyetemenként.

A Pécsi Tudományegyetem a Times Higher Education „Clinical, pre-clinical & health subject”, valamint a „Life Sciences Subject” elnevezésű rangsorába került be, amik ugyanazt az öt teljesítménymutatót veszik figyelembe, mint a THE World University Rankings, csak más súlyozással esnek latba az egyes mutatók. Vizsgálják az egyes egyetemi erősségeket a fő tevékenységi körökben: oktatás, kutatás, idézetek száma, nemzetközi „láthatóság”, illetve ipari bevétel. A legnagyobb jelentősége ezekben a rangsorokban a citációknak van (35%), de az oktatási, kutatási eredményeket (27,5-27,5%) is komoly mértékben veszik figyelembe.

Dr. Miseta Attila, a Pécsi Tudományegyetem rektora a friss összevetés kapcsán elmondta: „A Times Higher Education által összeállított nemzetközi rangsor az egyik leginkább elfogadott a magasan jegyzett felsőoktatási intézmények körében. Ez alapján joggal lehetünk büszkéek az elért eredményre, hiszen a legjobb 500-hoz tartozunk két tudományterületen is. Ugyanakkor az a célunk, hogy a többi területen is megerősödjünk, és felzárkózzunk ehhez a szűk elithez.”

A november 7-én nyilvánosságra hozott rangsorok itt érhetőek el:

<https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/by-subject>

További béremelés jöhet az egészségügyben

Nyolc éve folyamatosan csökken az elvándorló orvosok száma, a 2010-es kormányváltás óta annyira kevés orvos nem akart még külföldre menni, mint 2017-ben – mondta Horváth Ildikó, az Emberi Erőforrások Minisztériumának egészségügyért felelős államtitkára az Origónak adott interjújában. A szakember szólt arról is, hogy 2010 óta 60 százalékkal csökkent a külföldi munkavállalásra jelentkező orvosok száma, és 2015-höz képest 30 százalékkal csökkent a távozó ápolók száma is. Beszült még a tervezett béremelésekről és az egészségügyi álhírek elleni lépésről is.

Mennyire van kényszerhelyzetben azzal kapcsolatban, hogy a jövő évi költségvetést már elfogadta a parlament? Mennyire van szabad mozgásteret így a jövő évben?

Kényszernem semmiképpen sem érzem. Fontos támpont, hogy van egy elfogadott büdzsé. *Jó hír, hogy 2019-ben több pénz jut egészségügyre, mint idén és már több mint 600 milliárddal több, mint 2010-ben.* Ha bizonyos területeken több pénzre lesz szükség, akkor legalább van lehetőség arra, hogy erről tárgyaljunk.

Lát-e már olyan területet, amire több pénzt kell átcsoportosítani?

Az EMMI képviselőjében a héten tárgyalunk a Pénzügyminisztériumban arról, hogy hol lehet szükség többletforrásra, valamint a következő évek terveiről és az ahhoz szükséges fedezetéről. Szerencsés helyzetben vagyunk, hiszen lehet tervezni, az ország és a költségvetés sokat erősödött az elmúlt években, egyre több pénz jut az egészségügyre, országszerte zajlanak a fejlesztések, Budapest történetének legnagyobb kórházfejlesztése és az egészségügyi szakdolgozók béremelési programjának közepette vagyunk. Lépésről lépésre haladunk.

Milyen elképzelésekkel ül le tárgyalni a PM-ben?

A 2016-2019-közötti szakdolgozói béremelésen felül, további béremelésben gondolkodunk, valamint arról is egyeztetünk, hogy a szakdolgozók számára vonzóbbá kell tenni az egészségügyben lévő nem pénzügyi feltételeket. Az EMMI elindította az úgynevezett Fecske-programot, ami a dolgozók lakhatásán kíván javítani, valamint november 15-én zárult a munkaerő-utánpótlást segítő „Ápoló leszek” ösztöndíjprogram, melyet háttérintézményünk, az Állami Egészségügyi Ellátó Központ kezel. *A szakképzési rendszerben lévő, nappali képzésben részt vevő tanulóknak szóló havi 40 ezer forintos ösztöndíjrendszer az egészségügyi szakképzés megszerzését, és az azt követő hazai munkavállalást segíti elő.* Az előző két pályázati ciklusban 826 diák kötött ösztöndíjszerződést több mint 300 millió forintnyi támogatási összeggel. Ennek a programnak a legfontosabb eleme, hogy növelni szeretnénk a szakdolgozók elkötelezettségét az egészségügy iránt, mivel csak azok kaphatnak támogatást, akik kijelentik, hogy a következő években is az egészségügyben kívánnak dolgozni.

Az állami ellátásban dolgozók mekkora bérnövekedésre számíthatnak a következő években? Lesz-e általános bérmegállapodás, ami vélhetően csökkentené az elvándorlást?

Még dolgozunk ezen, döntés nincs. A sarokszámok kialakításában szerepel egy jövő novemberi szakdolgozói béremelés, amit már korábban vállalt a kormány: 2016 és 2019 között az egészségügyi szakdolgozók bére átlagosan 65 százalékkal emelkedik, ebből a jövő évi ütem 8 százalék. *Nagyon fontos, hogy létrejöjjön egy általános bérmegállapodás a következő évekre is. Az orvoselváborlás*

esetében a korábban elindított ösztöndíjprogramok és a béremelés sikeresek voltak. A 2010 óta tartó intézkedések mindenképpen csökkentették az elváborlást, a rezidensek esetében is sikerült egy nagyon jó együttműködést kialakítani. Nyolc éve folyamatosan csökken az elváborló orvosok száma, a 2010-es kormányváltás óta annyira kevés orvos nem akart még külföldre menni, mint 2017-ben. 2010 óta 60 százalékkal csökkent a külföldi munkavállalásra jelentkező orvosok száma, és 2015-höz képest 30 százalékkal csökkent a távozó ápolók száma is. Egyre több külföldön dolgozó magyar orvos tervezi a visszatérést. Legutóbb például az Egyesült Államokban dolgozó több magyar orvostól hallottam, hogy itthon képzelik el a jövőjüket.

Ön elképzelhetőnek tartja, hogy Magyarország valaha is versenyezni tud egy norvégiai fizetéssel?

Nemcsak a konkrét fizetés, hanem a teljes csomag számít, az egészségügyben lévő munkának az öröme növelheti a versenyképességet. Egy jól felszerelt, jól működő kórház sokkal vonzóbb, mint egy rosszul működő intézményben a nagyon magas fizetés. Csak egységes keretben lehet kezelni az orvosok helyzetét. Kiszámítható életút kell számukra, hogy világosan láthassák a pályájukat. Mindez az alapja lehet az orvoselváborlás megállításának. A szakdolgozók esetében is felmerülnek ezek a kérdések, és hasonló válaszokat kell adni rá. Magyarországon biztonságos, és egyre kiszámíthatóbb élni, nőnek a fizetések, a családtámogatások, ez is sokat számít, amikor egy orvos a saját munkavállalásáról és a családjáról dönt.

A háziiorvosi rendszert, hogyan lehetne vonzóbbá tenni a fiatalok előtt?

Természetes az, hogy a háziiorvosok életkora magasabb, mint a szakma más területein dolgozóké. Közülük ugyanis sokan idősebb korukban, második szakterületnek választják a háziiorvoslást, de ez azzal az előnnyel is jár, hogy ők sokkal nagyobb tapasztalattal kerülnek a rendszerbe. *A háziiorvosi praxisok támogatását is jelentősen növeltük, többmillió praxisvásárlási és letelepedési támogatásokat fizetünk ki, és további ösztönzőkön dolgozunk.*

A sürgősségi osztályok az utóbbi hetekben többször is a hírek középpontjába kerültek az egyre nagyobb elváborlás miatt. Mit tesz ezen a területen?

Dolgozunk egy jogszabályon, és látjuk azokat az egységeket, ahol időszakosan nehéz a helyzet, valamint figyeljük azt is, hogy hol mennek rendben a dolgok. Mindebből próbáljuk megállapítani, hogyan lehet biztosítani a legjobb szolgáltatást.

Mikorra készülhet el nemzeti népegészségügyi program? Mik lesznek a főbb irányvonalai?

Ismeretes, hogy miniszter úr első lépései közé tartozott, hogy felkérte az országos intézetek vezetőit, hogy dolgozzák ki a nemzeti egészségprogramokat öt területen: keringési, onkológiai, mozgásszervi, mentálhigiénés és gyermekgyógyászati. *A népegészségügyi programban ezekre a pillérekre építkezve nagyon erősen a primer és a szekunder megelőzésre helyezük majd a hangsúlyt. Az egészségben töltött évek számát akarjuk növelni, valamint a különféle szűrőprogramok kiterjesztését kell előtérbe helyeznünk,* hogy minél előbb felismerjük a betegségeket, és kezdeti stádiumban tudjuk megkezdni a gyógyítást.

Korábban beszélt az egészségmegőrzés fontosságáról, ezen a területen nem kívánnak aktívan beavatkozni, például úgy, hogy aki túlsúlyos, dohányzik, rendszeresen fogyaszt alkoholt, annak több járulékot kelljen fizetnie?

Egyik nagyon fontos része ennek a folyamatnak a szűrőprogramok népszerűsítése, és hogy tudják az emberek, milyen súlyos következményekkel járhat, ha nem vesznek részt a szűrőprogramokon. Én a pozitív, támogató programokban hiszek, és nem abban, hogy büntetéssel sújtsunk embereket. Mára jelentős kultúrája alakult ki például a tüdőszűréseknek, és ezt a gyakorlatot kell elterjeszteni széles körben is.

Hogyan lehetne népszerűsíteni a nagyobb kellemetlenséggel járó szűrőprogramokat?

A szűrések jelentős része teljes mértékben fájdalommentes. Persze egy CT-vizsgálat esetében van egyfajta sugárdózis, de a szűrési programban ez alacsony.

Több pénzre, vagy jobb szervezésre lenne szükség az egészségügyben?

Vannak ügyek, amiket több pénzzel, vannak, amiket jobb szervezéssel lehet megoldani.

Az ÁSZ kórházak gazdálkodását érintő kritikáiból mikorra lesznek konkrét programok, amivel a hazai egészségügy gazdálkodása előrébb léphet?

A kórházak gazdálkodásának átgondolása, a részletek feltérképezése jelenleg is zajlik. Siettetem a folyamatot, mivel annak ismeretében sokkal jobban tudunk tervezni. *A kórházak az elmúlt években sok forráshoz hozzájutottak, és több komolyabb fejlesztést tudtak végrehajtani.*

Magyarország GDP-arányosan többet költ az egészségügyre, mint Bulgária, Románia, Lengyelország vagy akár Szlovákia, ugyanakkor a digitalizáció területén például van még hova fejlődni, hogy az ellátás valóban gyorsabbá válhasson. Mikorra teljesedhet ki a hazai digitalizáció?

Jó tempóban haladunk. Az egészségügyi intézmények közötti kommunikáció kezd egy „felhőben” zajlani, amihez a patikák és a betegek is csatlakoznak már. Az egészségügyi ellátórendszer részét vesz ebben, a magánellátók csatlakozása pedig a közeljövőben történhet meg. A kórházfejlesztések részeként jelentős informatikai fejlesztések is történnek.

Egy interjúban arról beszélt, hogy az ellátásnak betegközpontúnak kell lennie, ezért az időpontfoglalást is egyszerűbbé kell tenni. Mindez azt jelenti, hogy a közigazgatás sok ágához hasonlóan internetes alapra helyezik a teljes egészségügyi ellátást?

Jövőre ezt már ki lehet próbálni, és azt követően általános szinten lehet majd használni.

Jelentős egészségügyi fejlesztéseket jelentettek be Budapesten, mikor lesznek mindenki által elérhetőek ezek a szolgáltatások? Az átadásig hátralévő időben, hogyan próbálják fejleszteni a meglévő kapacitásokat?

December elején döntés születik a tervpályázatokról a nagy centrumkórházak esetében. Ezt követően indul a tervezés. Akár három-öt év is kell a nagy centrumkórházak elkészültéig, de addig is folytatni fogjuk a meglévő budapesti intézmények modernizációját. *Az a cél, hogy a betegek gyógyításához a lehető legjobb körülményeket teremtjük meg szakmailag és komfort érzetben is, és például lehetőleg ne hat-nyolcágas kórtermekben legyenek elhelyezve az emberek.* Mindezen változtatni kell, jelenleg is zajlik a komfortfokozat növelése.

Hogyan képzeli el a köz- és magánellátás mostanra meglehetősen kuszává vált szétválasztását?

A kormányzat egyértelmű üzenete, hogy az egészségügy nem üzlet. Az állami infrastruktúra felhasználásával nem történhet magánellátás. A közellátásban ezt erősíteni kell, világos határokat kell húzni a magán- és a közellátás közé. Mindezt pontos jogszabályi

keretbe fogjuk foglalni, és a mindennapi életben is működni kell. Minden, az állami egészségügy fejlesztésére fordított pénznek az állami egészségügyi ellátás színvonalát kell szolgálni.

A kormány tehát továbbra sem akar nagyobb szerepet adni a magánbiztosítóknak?

A kormánynak nincsen ilyen szándéka.

A kórházi fertőzések területén mikorra sikerül elérni, hogy senki se veszítse életét?

A kórházi fertőzés nem magyar jelenség, világszerte nő a számuk, mert az egészségügyi ellátás fejlődésével nő a kórházi ellátások száma és sajnos nő a baktériumok ellenállása is. Ennek ellenére mindent megteszünk, hogy Magyarországon megelőzzük az ilyen fertőzéseket. *Szintén az első intézkedések közé tartozott a kórházi fertőzések megelőzéséről szóló miniszteri rendelet. A korábbi erőfeszítések révén is csökkentek a halálozások.* A fertőzések ügye azért került a középpontba, mert számos baktérium „kitanulta” az antibiotikumok hatásait, és így egyre átfogóbb lépések kellenek ahhoz, hogy a kórokozók ne tudjanak előttünk járni.

Az utóbbi hónapokban több álhír is napvilágot látott az egészségügy területén, ezek ellen hogyan kíván küzdeni?

Mint egészségügyi szakember sajnálattal látom, hogy az egészségügy szintisza pártpolitikai támadások célpontja, és álhíreket is bevetnek. Az álhírek terjesztőiről mindig hamar kiderül, hogy nem mondtak igazat. Persze ezzel párhuzamosan a valós hírekről és történésekről is be kell számolni az egészségügyben. Abból pedig van sok pozitív: a kórházak, rendelők sorra újulnak meg, megépítjük Budapest legmodernebb kórházát, jelentős béremelések történtek, és tervezzük a folytatást, a magyar orvosok világszínvonalú eredményeket és sikereket érnek el.

Kovács András

Fotó: Szita Szilvia



Dr. Szolcsányi János

(1938 – 2018)

2018. november 5-én, életének 81. évében elhunyt Szolcsányi János Széchenyi-díjas farmakológus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetének volt igazgatója, professor emeritus.

Szolcsányi János a hazai és nemzetközi élettani-farmakológiai kutatások kimagasló alakja, igazi iskolateremtő tudós. Érdeklődésének fókuszában a fájdalomcsillapítók és a gyulladásgátlók gyógyszerterápiája, elsősorban az érzüdegrendszer állt. A paprika csípős anyagának, a kapszaicinnek segítségével új idegszabályozási mechanizmust fedezett fel, amely az érzüdegek szerepét bizonyítja a gyulladás és fájdalom folyamataiban. Elsőként bizonyította a kapszaicin számos élettani (fájdalomérzés, hőreguláció) és kórélettani (gyulladás, gyomorfekély) hatásait. Antiallergiás és értágító gyógyszerek kifejlesztését segítő új lehetőségek feltárásában is jelentős tevékenységet folytatott.

Budapesten született 1938. február 24-én. Középiskolai tanulmányait Cegléden végezte, ahol édesapja fül-orr-gégész főorvos volt. A Szegedi Orvostudományi Egyetem Általános Orvosi Kar hallgatójaként kapcsolódott be a tudományos kutatásba, diákköri tag, majd demonstrátor volt az Élettani Intézetben, Pórszász János laboratóriumában.

Az '56-os forradalom kirobbanásakor első éves hallgatóként aktív szemtanúja és részese volt a szegedi eseményeknek, amelyek a forradalom gyújtószikráját alkották. A későbbiekben, a rendszerváltás után több cikkben is bemutatta, hogy a párttól független MEFESZ (Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége) szegedi, október 16-i megalapítása milyen jelentőséggel bírt a forradalom kitöréséhez vezető történelemben.

1962-ben summa cum laude minősítéssel kapott diplomát. 1962-1964 között gyakornok volt Jancsó Miklós professzor munkatársaként a Szegedi Orvostudományi Egyetem Gyógyszerterápiai Intézetében, majd egy évig a London University King's College Gyógyszerterápiai Intézetében dolgozott.

1970-től a Pécsi Orvostudományi Egyetem munkatársa lett, ahol később a Gyógyszerterápiai Intézet intézetvezető egyetemi tanára 1994 és 2004 között. 1991-95-ben tudományos rektorhelyettes, a Doktori és Habilitációs bizottság elnöke volt.

Külföldi tanulmányutakon vett részt: 1977-78-ban az Észak-karolinai Egyetemen, 1985-ben a Heidelbergi Egyetemen, 1982 és 1987 között a Bad Nauheim-i Max-Planck Intézetben. A londoni Sandoz Orvostudományi Intézet konzulense, a Richter-Gedeon tudományos tanácsadója volt.

Az MTA III. Számú Doktori Bizottság és az Elméleti Orvostudományi Bizottságnak tagja és elnöke is volt. A Pécsi Akadémiai Bizottság 2005-ben választotta elnökévé. Az Országos Doktori és Habilitációs Tanács vezetőségi tagja volt, a Magyarországi Fájdalom Társaság, a Magyar Kísérletes és Klinikai Farmakológiai Társaság elnöke és a Magyar Idegtudományi Társaság elnökségi tagja. 1996–1997 között az Országos Tudományos Kutatási Alap Élettani Bizottságának elnöke volt.

1995-től az MTA levelező, 2001-től rendes tagja. 2000-2003 között Széchenyi Professzori ösztöndíjas. Számos rangos kitüntetés közül kiemelendő 1998-ban az id. Issekutz Béla Emlékérem, 1999-ben az Ipolyi Arnold-díj, 2004-ben a Vályi-Nagy Tibor-díj, valamint 2008-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje (polgári tagozata) kitüntetés. Az orvostanhallgatók oktatásában minden szinten részt vett, a demonstrátorságtól az intézetvezető professzorságig, végigjárva az összes lépcsőt. Igen nagy érdeme van abban, hogy a Pécsi Tudományegyetemen 2000-ben megalakult a Gyógyszerésztudományi Szak, ami 2016-ban önálló kará alakult.

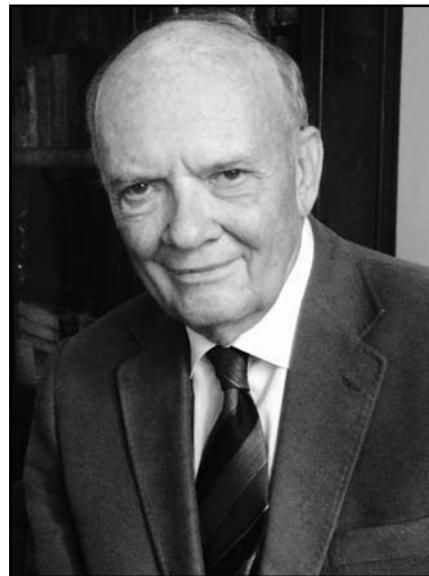
Igazi kedvenc területe a fiatal kutatók oktatása, nevelése volt. A Neurofarmakológiai Doktori Programban, amit „Szolcsányi Iskolának” is hívhatunk, megalakulásától kezdve napjainkig vezette, figyelemmel kísérte és hasznos tanácsokkal látta el a doktoranduszokat.

Kiemelkedő tudományos és innovációs munkásságot tudhat magáénak. Pályáján a kutatómunka mérhetetlen tisztelete és szeretete jellemezte. Mindenek feletti optimizmusa, lelkesedése és lelkesítő munkastílusa, embersége, empátikus magatartása példaértékű mindannyiunk számára. Egyik legfontosabb feladatának tartotta az utánpótlás-nevelést, olyan csapatot épített fel és hagyott maga után a Pécsi Farmakológiai Iskolában, amely a Tőle tanult értékrendre alapozva, az Ő nyomdokaiban fogja folytatni a munkát.

Kimagasló tudományos teljesítménye sem feledtetheti mindazt a támogatást, biztatást és szeretetet, amit a családjának adott. Szegedi éve alatt, 1967-ben házasodott meg. Felesége – Szolcsányi Jánosné, Küpry Judit, a pécsi Leőwey Klára Gimnázium egykori igazgatónője – közel 50 éven át, két éve bekövetkezett haláláig volt méltó és gondoskodó társa. Két gyermeke született, fia, Tibor 1968-ban, lánya, Judit 1970-ben, akik számára szintén példaértékű volt az a kitartó szorgalommal végzett munka, amit édesapjuk végzett. Mindig fontosnak tartotta, hogy munkája mellett kellő időt szakítson a közös családi ebédekre, beszélgetésekre, kirándulásokra és utazásokra. Az otthoni tartalmas beszélgetések felkeltették gyermekeiben is az érdeklődést az orvostudományok iránt, és így mindketten ehhez kapcsolódó területen kamatoztatják tudásukat. Személyisége, nyíltsága és támogató szeretete nem csak gyermekei, de öt unokája számára is valódi inspirációt jelentett, és ihlető példaként szolgált.

Búcsúztató zárzó helyett végül álljon itt Tőle egy idézet, amely a lehető legjobban összefoglalja kutatói és oktató hitvallását:

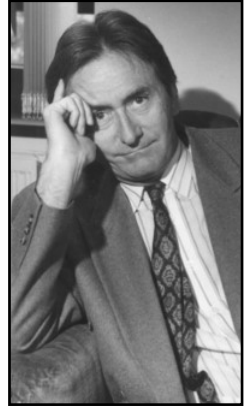
„Mindig az új utakat szerettem, mert azokban van kihívás, és engem ez éltet. A kitaposott, sima utak nem vonzanak. Valóban tudtam lelkesíteni ezzel a fiatalokat, akik szerencsére folytatják azt, amit én nagy hévvel elkezdtem. Az igazságkeresésre tanítottam őket, arra, hogy az eredmény lehet bizarr és hihetetlen is, és minél inkább eretnek, annál lényegesebb és érdekesebb.”



Gyászír – elhunyt dr. Szirmai Imre

Mélységes fájdalommal tudatjuk, hogy Szirmai Imre professzor, a PTE, KK Neurológiai Klinika egykori munkatársa, az MTA doktora, a Semmelweis Egyetem Neurológiai Klinika nyugalmazott igazgatója, 2018 október 23-án elhunyt. 75 éves volt.

Emlékét örökre megőrizzük.



Dr. Szmolenszky Tamás (1939-2018)

Szomorú szívvel emlékezünk volt kollégánkra, *dr. Szmolenszky Tamásra*, aki 79 éves korában, türelemmel viselt, hosszú betegsége után, 2018. október 11-én távozott el közülünk. Személyében nagyszerű oktatót, eredményes kutatót és tapasztalt klinikust veszítettünk el. Szakmai sokoldalúsága mellett munkatársnak, kollégának, barátának is nagyszerűnek bizonyult, mert rendkívül jó ember volt.

Budapesten született 1939. december 14-én. Középiskolába Székesfehérváron járt, ahol 1958-ban érettségizett. Felsőfokú tanulmányait a Pécsi Orvostudományi Egyetemen végezte. Ezt követően is ragaszkodott pécsi gyökereihez. Voltak ugyan apróbb kitérők, de szinte egész élete Pécshez kötötte. 1966-ban nyert orvosdoktori diplomát. Ugyanebben az évben nőül vette *dr. Róth Erzsébetet*, a Pécsi Orvostudományi Egyetem Sebészeti Anatómiai és Műtéttani Intézetének későbbi tanszékvezető egyetemi tanárát, ma professor emeritáját. Két gyermekük született: Tamás (1986) gazdasági kutató és Ágnes (1974) a TÉT alapítvány igazgatóhelyettese. Örömmel segítette a professor asszony karrierjét, de igyekezett mindig a háttérben maradni.

Már hallgató korában, 1964-ben tudományos diákköri tag lett a Műtéttani Intézetben. Orvosként is itt dolgozott tovább. Tizenhárom évet töltött el itt, 1966 és 1979 között, *dr. Török Béla* professzor irányításával, legutóbb tudományos munkatárs beosztásban. Részt vett professzora kutatómunkájában, de segítette *Róth Erzsébet dr.* tevékenységét is. Mindezek mellett saját kutatásokat is végzett, amelynek területe a kísérletes szívűtműtéteknél bekövetkező, keringési változásokat követő, strukturális következmények tanulmányozása volt. Már ebben az időszakban számos publikációja jelent meg. 1980-ban védte meg „*A szívizom szöveti keringésének zavarai és szerkezetének károsodása kísérletes szívűtműtétek után*” című kandidátusi értekezését. Kutatóintézeti működésének idején, mindezekon kívül, externistaként sebészeti szakvizsgát is tett 1972-ben.

Tevékenységét 1979-től a II. sz. Sebészeti Klinikán folytatta adjunktusként, *dr. Kiss Tibor* professzor vezetése mellett. Itt 1982-ben traumatológus szakképesítést is szerzett. Tudományos munkájában ebben az időszakban a végtagok keringészavarainak biokémiai és ultrastrukturális elváltozásait tanulmányozta. Egyike volt azon sebészeknek, akik klinikai pályafutásukat kísérletező sebészként kezdték és ez az indulás, a tudományos gondolkodás igénye végig meghatározta, vezérelte szakmai tevékenységét. Kollégái jó manualitású, megfontolt operatorként, megbízható klinikusként ismerték és tisztelték. Csendes, szerény, szorgalmas, segítőkész, barátságos magatartása miatt mindenki kedvelte.

1996-1997 évben átmenetileg a Bonyhádi Kórház osztályvezető sebész főorvosa volt.

Ezután visszakerült az egyetemre, volt munkahelyére, majd a Szívgyógyászati Klinikán dolgozott nyugdíjba meneteléig. Munkáját 2000-ben fejezte be. 2016-ban arany diplomát nyert.

Szmolenszky Tamás dr. értékes, gazdag életművet hagyott hátra. Manapság nem mindenki mondhatja el, hogy mindezt tehetséggel, szorgalmával, kitartásával vitte végbe. Végtelenül távol állt tőle a hízelgés, a törtetés, a mások kihasználása, s az idegen érdekekkel való önékesítés. Ha bántás, méltánytalanság, igazságtalanság érte, azt bátran, méltósággal viselte el, majd megújult erővel talpra állt és folytatta tartalmas tevékenységét. Ahol dolgozott, ott nyugodt, baráti, vidám légkör alakult ki körülötte. Manapság ritkaságnak számít, hogy mind beosztottai, mind kollégái és felettesei is, egyaránt tisztelték és szerették.

Az a szomorú tény, hogy már nincs többé közöttünk, mindnyájunkat bánattal és nagy hiányérzettel tölt el. Emlékét szívünkben mindig megőrizzük.

Bartos Gábor – Wéber György



